

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

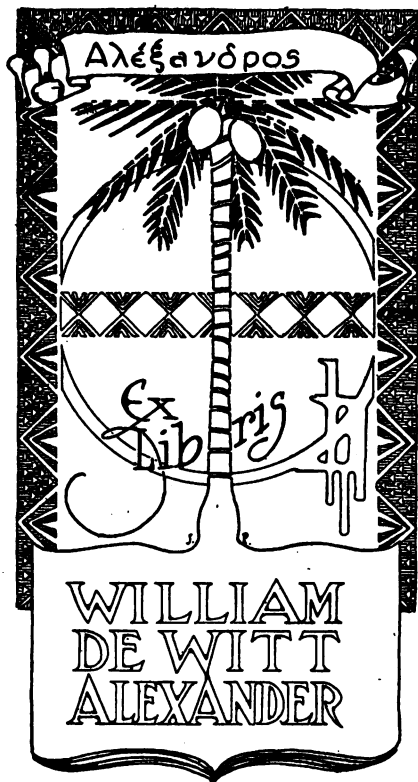
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

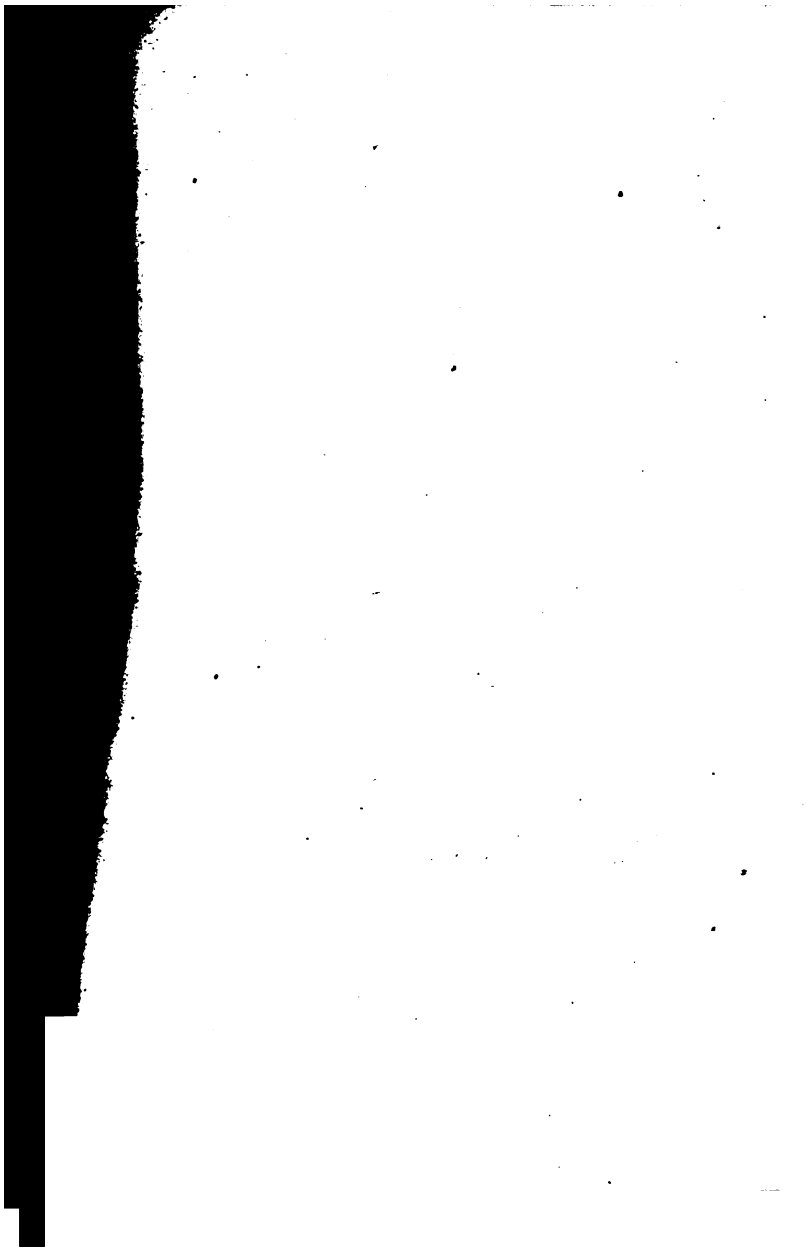
About Google Book Search

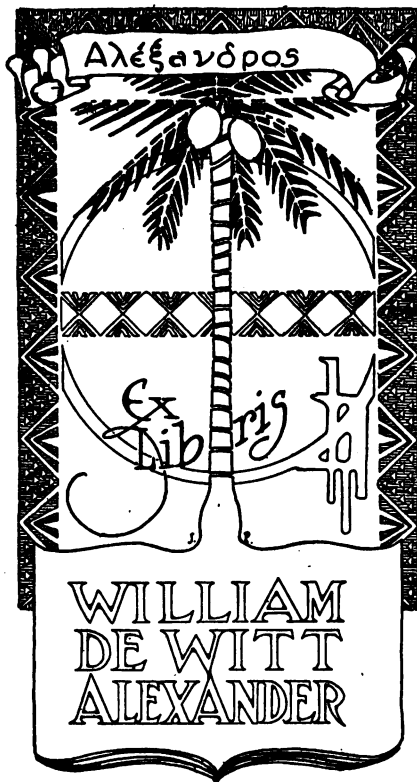
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

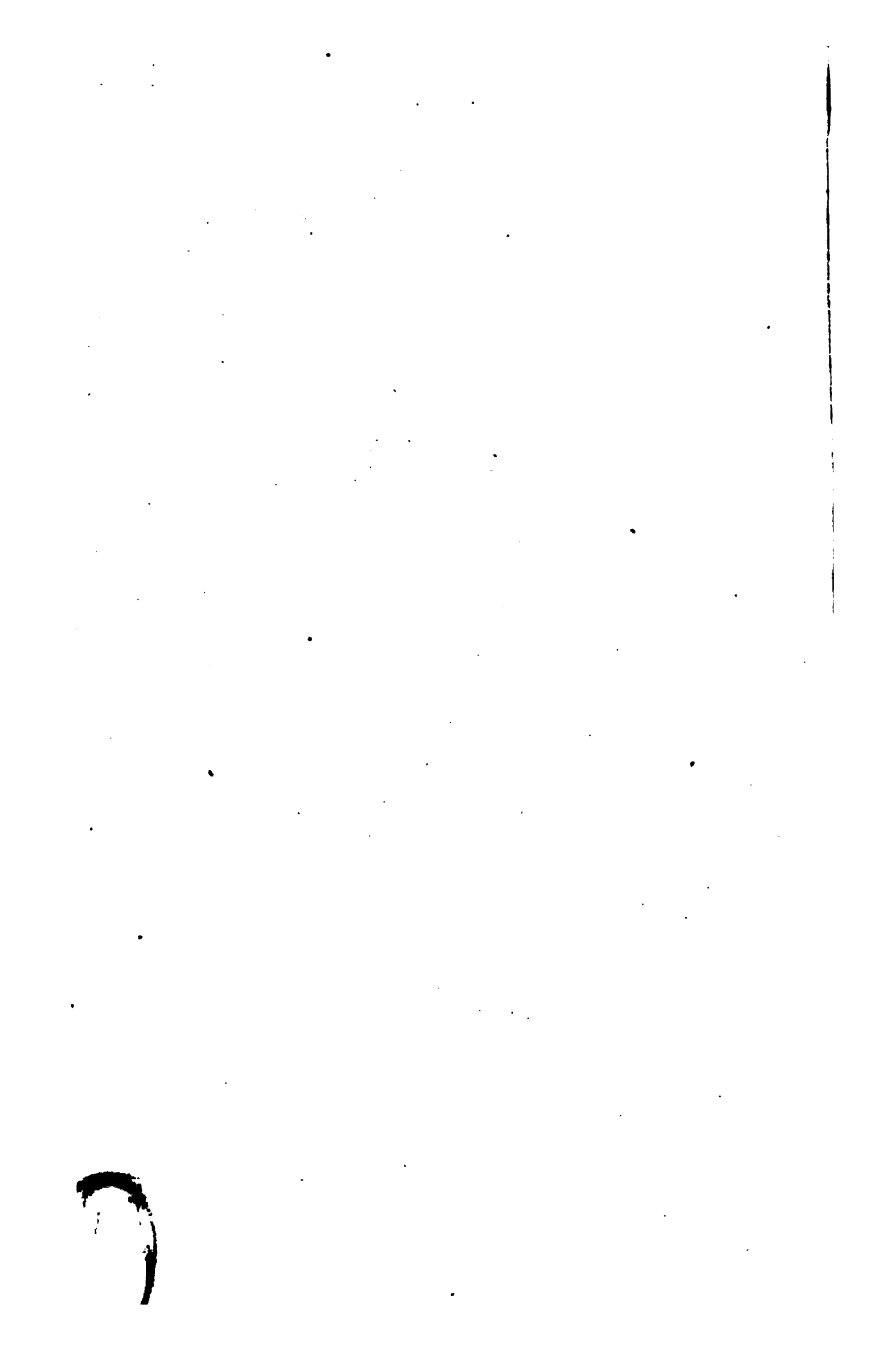
BS
2574
.K9
1871

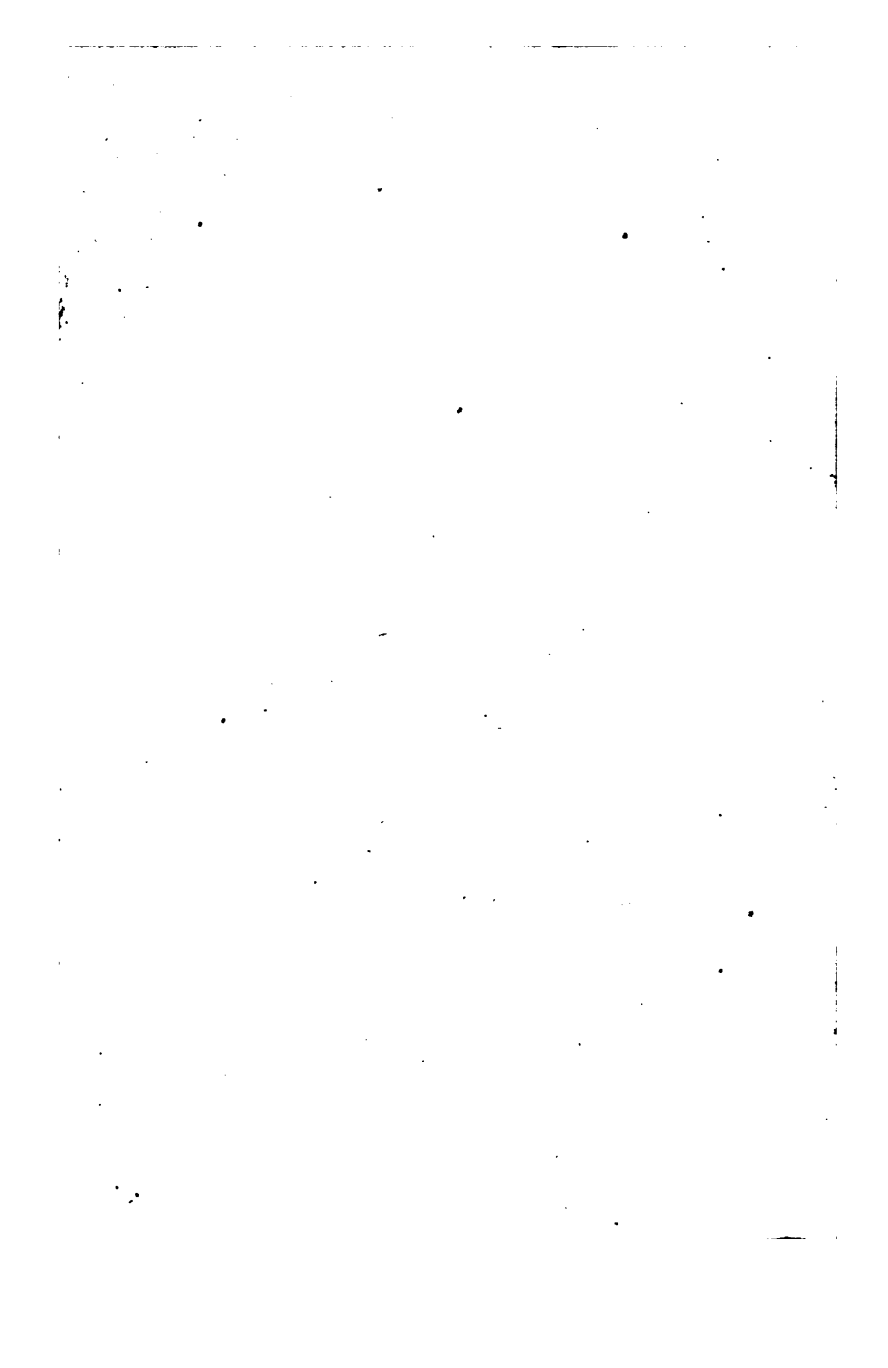

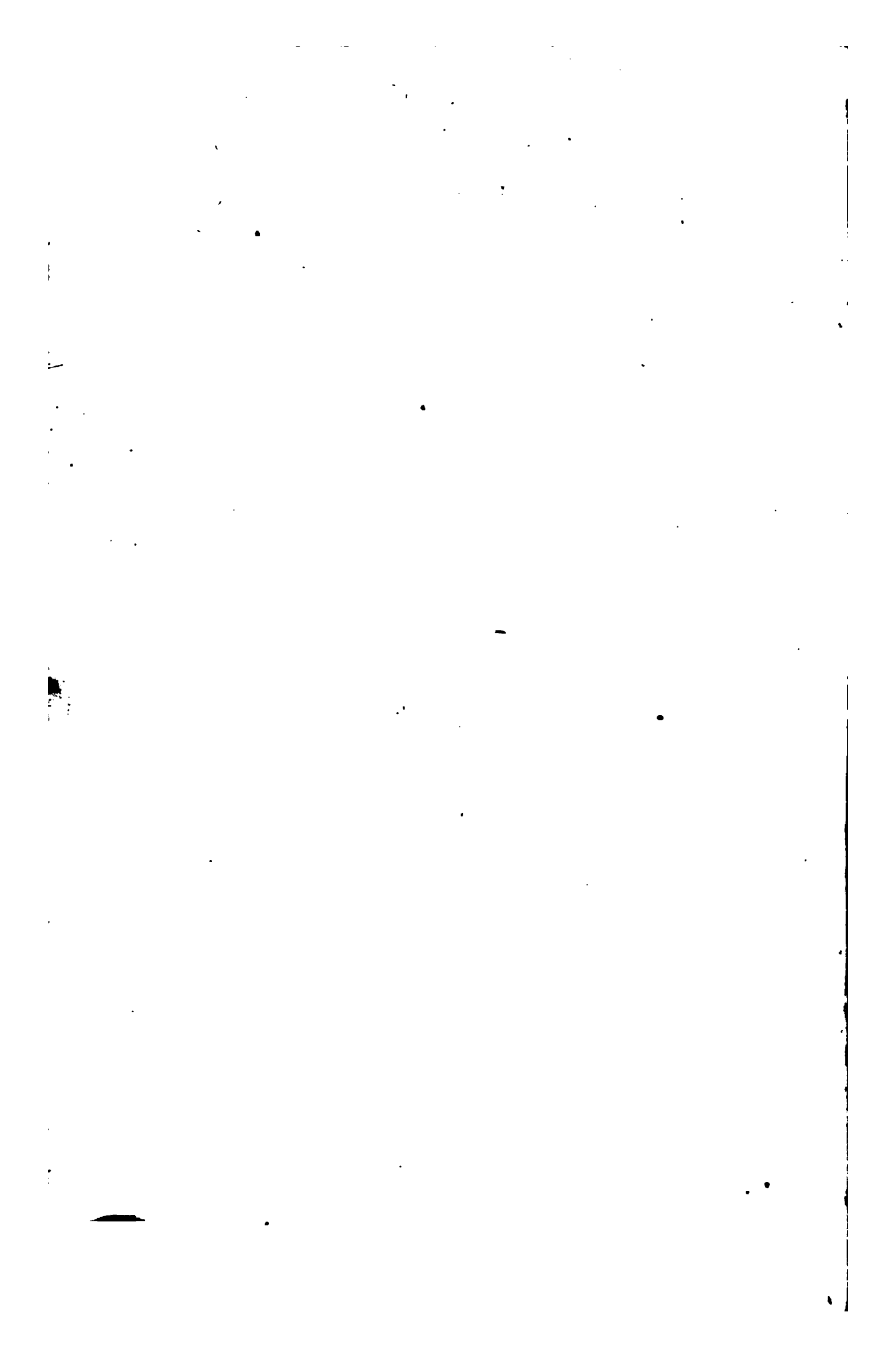

BS
2574
.K9
1871

Bible, N.T. Matthew. Kusaie

MWO ŠAŠU

LUN

JISUS KRAIST LEUM LAS,

MA

MATTU EL ŠIM.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1871.

14

Exch.
Bernice P. Bishop Museum
6-30-30

MWO ŠAŠU LUN JISUS KRAIST LEUM
LAS, MA MATTU EL ŠIM.

ŠAPTER I.

FWIL in Buk lun Jisus Kraist, mwen nutin
Devid, nutin Ebream.

2. Ebream el oswela Aisak; ā Aisak el oswela
Jekob; ā Jekob el oswela Judas ā met lel;
3. ā Judas el oswela Feres ā Zera nutin
Temar; ā Feres el oswela Esrom; ā Esrom
el oswela Eram; 4. ā Eram el oswela Emini-
nadab; ā Eminadab el oswela Neasson; ā
Neasson el oswela Salmon; 5. ā Salmon el
oswela Boos nutin Rekab; ā Boos el oswela
Obed nutin Rut; ā Obed el oswela Jesse; 6.
ā Jesse el oswela Devid togusa; ā Devid to-
gusa el oswela Solomon nutin mutan kīel
Uraias; 7. ā Solomon el oswela Roboam; ā
Roboam el oswela Ebaia; ā Ebaia el oswela
Esa; 8. ā Esa el oswela Josafat; ā Josafat;
el oswela Joram; ā Joram el oswela Osaias;
9. ā Osaias el oswela Joatam; ā Joatam el
oswela Ekas; ā Ekas el oswela Esekaias; 10.
ā Esekaias el oswela Manasses; ā Manasses
el oswela Emon; ā Emon el oswela Josaias;
11. ā Josaias el oswela Jekonaias ā met lel,
akurun pal si ke utukla nu yin Babilon; 12.

3-9-34 SWS

ã tuk ke utukla elos nu yin Babilon, Jekonaias el oswela Salatiel; ã Salatiel el oswela Zorobabel; 13. ã Zorobabel el oswela Ebaiud; ã Ebaiud el oswela Elaiakim; ã Elaiakim el oswela Ezor; 14. ã Ezor el oswela Sedok; ã Sedok el oswela Ekim; ã Ekim el oswela Elaiud; 15. ã Elaiud el oswela Eliesur; ã Eliesur el- oswela Mattan; ã Mattan el oswela Jakob; 16. ã Jakob el oswela Josef tumal Meri, šu isūs Jisus, šu pañpañ Kraist.

17. Tu fwil nu kemwu Ebream mi nu ke Devid fwil sie-ñul-akos; ã Devid mi nu ke pal si utukla elos nu yin Babilon fwil sie-ñul-akos; ã ke utukla elos nu yin Babilon nu ke'l Kraist fwil sie-ñul-akos.

18. ¶ Æ isūsła lun Jisus Kraist ou iñi: Ke Meri nine kiel ã Josef eltal akeni, met eltal tukeni tñk, elos konoilok el la putete ke Ñun Mutal.

19. Na Josef met tumal, el met payi, el tiu luñsel maluñlũñalak, el nunku mu el liki'lye mwukunla.

20. Æ ke el nunku ke ma iñi, liye, lipufon lun Leum sikmi nu sel in memi, fwakañ, Josef mwen nutin Devid, kom tiu šañeñ as al Meri kñum; tu ma in šiel ma lun Ñun Mutal.

21. Æ el tufwa isūsła sie mwen, ã kom fwa pañpañ Æl JISUS: tu el fwa molũla met lal liki ma koluk.

22. Ā ma nu kemwu ma iñi orek tari, tu ma payikin ma met palu fwak ke Leum, fwakañ, 23. liye, mutan si šu tiu etu met, el tufwa putete, ā el fwa isūsła tulig mogul, ā elos fwa pañpañ Ēl Emmanuel ; ma tafwu, luñas God yuros.

24. Ā Josef ke el motul tukakak, el oru oanu lipufon lun Leum fwak nu sel, ā el es mutan kiel : 25. ā el tiu eta'l nu ke el isūsła mwen natal met : ā el pañpañ Ēl JISUS.

ŠAPTER II.

INI ke Jisus el isūsła in Betleem an Judea, pal si ke Erod togusa, liye, kutu met lal-metmet elos tuku yin fwatu takmu we nu Jerusalem, 2. fwakañ, Pa ya el isusła Togusa lun met J u ? tu kut liye itu lal yin fwatu takmu we, ā tuku in ali nu sel.

3. Ke Erod togusa el loñ, el añañfoñ, ā Jerusalem nu kemwu oelul.

4 Ā ke el šulūni nu kemwu met tol fulat ā met šim lun metu, el siyuk nu selos pa ya an Kraist el isūsła we.

5. Ā elos fwak nu sel, Yin Betleem an Judea : tu ou iñi met palu el šimisla, 6. Ā kom Betleem, in an sel Juda, kom tiu srik liki nu kemwu yurin leum lun Juda ; tu sie leum el fwa tuke liki kom, šu sropu liye met luk Israel.

7. Na Erod ke el pañon mu met lalmetmetluk-

la, el siyuk nu selos ma lo pal ña itue sikmi.

8. Ā el sipaloswot nu Betleem, ā fwak, Fwasot ā šuk tulig fwus ma lo ; ā ke komwos konoilok, siefwil fwak nu sik, tu ña pe fwa šom ā ali nu sel.

9. Ke elos loñ togusa, elos šomla : ā liye, itu si, ma elos liye yin fwatu takmu we, el fwas ye mutalos, nu ke el tuku ā tuwi yin tulig fwus mutu we.

10. Ke elosliye itu, elos arulanu eñun malulap.

11. Ā ke elos ilyuk nu in lomwu, elos liye tulig fwus yurol Meri nine kiel, ā putatle, ā ali nu sel : ā ke elos oaliñalik atro lalos, elos šuñ kiše nu sel ; gol, ā franku, ā mur.

12. Ā God el oru nu selos in memi tu elos in tiu flokla nu yurin Erod, elos šom sienu inganek nu yin selos.

13. ¶ Ā ke elos šomla, liye, lipufon lun Leum el sikmi nu sel Josef in memi, fwakañ, Tukakak, ā es tulig fwus ā nine kiel, ā kasus nu yin Ijip, ā kom mutu we nu ke ña siefwil fwak nu šum ; tu Erod el a šuk tulig fwus in uni'lye.

14. Ke el tukakak, el es tulig fwus ā nine kiel ke foñ, ā šomla nu yin Ijip : 15. ā mutu we nu ke Erod el miše, tu ma payikin ma met palu fwak ke Leum, fwakañ, Ña pañon mu mwen nutig Ijip mi.

16. ¶ Na Erod, ke el liye tu met lalmetmet

elos kiapa'la, el koskusok akinu, ā šapot, ā onela tulig mogul fwus nu kemwu in Betleem, ā apneni an nu kemwu, ke yiu luo matu ā fwus, oanu pal si el siyuk met lalmetmet ma lo.

17. Na ma payikin ma met palu Jeremi el oru, fwakañ, 18. In Rema loñak pusral, eok-sra, ā tuñ, ā asor lulap, Rešel tuñinu tulig natal, ā el koflanu parak, tu elos wañin.

19. ¶ Ā ke Erod el miši, liye, lipufon lun Leum sikmi in memi nu sel Josef in Ijip, 20. fwakañ, Tukakak, ā es tulig fwus ā nine kiēl, ā šom nu fwal Israel, tu elos miši šu šuk mol lun tulig fwus.

21. Ā el tukakak, ā es tulig fwus ā nine kiēl, ā tuku nu fwal Israel.

22. Ā ke el loñ tu Arkelaus togusa in Judea ar nu fwel Erod papa tumal, el sañeñ ke fwas nu we: ā God el oru nu sel in memi, lun kufila nu kutenu an Galili.

23. Ā el tuku ā mutu in sie siti pañpañ Nazaret: tu payikin ma met palu fwak, Elos pañon el Nazarin.

ŠAPTER III.

IN len iño Jon Baptist el tuku in luti yin mesis Judea, 2. ā fwakañ, Komwos au-liyuk: tu togusaī in kosao akurun tuku.

3. Tu el si iñi el šu Isaias met palu el polyi, ā fwak, Sie pusra wowoyuk yin mesis, Kom-wos akou inekin Jeova, nakul ma šumwos.

4. Ā Jon si iñi nuknuk lal unen kamel, ā kulin me lol in folo; ā me moño nel lokus ā unni lemnok.

5. Na Jerusalem, ā Judea nu kemwu, ā an nu kemwu apneni Jordan šom nu yurol.

6. Ā el baptais elos la in Jordan, ke fwakak la ma koluk lalos.

7. Ā ke el liye ma puspis met Farisi ā Sad-dusi elos tuku nu ke baptais lal, el fwak nu selos, We fwil nutin faipu, šu luti nu šumwos in kaiñla liki ma siluñ a tuku?

8. Ke ma iñi orek fwako mwo lun auliyuk;

9. ā tiu nunku inšiumwos ā fwak, Ebream papa tumus: tu ña fwak nu šumwos, God el ku in orauk tulig nutin Ebream ke eot iñi.

10. Ā iñipe tulaiu on ke okun šaku: ke ma iñi šak e nu kemwu šu tiu isūs fwako mwo, pokiye, ā sisla nu in e.

11. Payi ña baptaisi komwos la ke kof in auliyuk: ā el šu tuku tukuk ku liki yu, fwaluk lal ña tiu mwo ke wisye: el fwa baptaisi komwos la ke Ñun Mutal, ā e: 12. pal lal in paul, ā el palelanu pa lal ma nasnias, ā eseni wit lal nu in lomwu; ā el fwa fureuk kulin ma in e kamwul.

13. ¶ Na Jisus el tuku Galili mi nu Jordan, nu yurol Jon, lun in baptais el la.

14. Ā Jon el mu sito, fwakañ, Mwo tu kom baptais yu la, ya kom tuku nu yuruk?

15. Ā Jisus el tupokoañ fwak nu sel, Tari

ma iñi : tu mwo kital payikin mwo nu kem-wu. Na el lela in oru nu sel.

16. Ā Jisus, ke baptaisla tari, el fwasiuk kitin misiñi liki kofo : ā liye, kosao igakla nu sel, ā el liye Nun lun God sikmi oanu muli oa, ā tuwi fwe'l.

17. Ā liye, pusra si in kosaoe mi, fwakañ, El iñi Mwen kulu nutig, ña inšimwowo ke el.

ŠAPTER IV.

NA Nun el kolol Jisus nu yin mesis, tu devil el fwa srifwe'l.

2. Ā ke el lālo len añaul ā foñ añaul, tuk el musinsral.

3. Ā ke pansruf el tuku nu yurol, el fwak, Kom fwin Mwen nutin God, kom šap eot iñi in efla bred.

4. Ā el tupokoañ ā fwak, Ma šimisla, Met a tiu mol ke bred mugenu, tu ke kas nu kem-wu tuke liki olin God.

5. Na devil el wisalak nu in siti mutal ā fili'lye on fwin mañon imwen tempel ; 6. ā fwak nu sel, Kom fwin Mwen nutin God, kom šifwanu srola nu ten : tu ma šimisla, El fwa fwak nu sin lipufon lal ke yum : ā elos fwa tapuk komyuk in paolos, fwin tiu ou iñi kutu pal kom kontaye nium ke eot.

7. Jisus el fwak nu sel, Ma šimisla pe, Nik kom srifwe Jeova God lom.

8. Devil el siefwil pe wisalak nu fwin eol fulat lanu, ā luti nu sel togusaī nu kemwu fwalu, ā ma mwo lalos; 9. ā el fwak nu sel, Ma nu kemwu ma iñi ña fwa kite kom, kom fwin putati ā ali nu sik.

10. Na Jisus el fwak nu sel, Satan, kom fwala liki: tu ma šimisla, Kom ali nu sin Jeova God lom, ā oru nu sel mugenu.

11. Na Devil el šom luk el, ā liye, lipufon elos tuku ā oru nu sel.

12. ¶ Ā ke Jisus el loñ tu Jon el sisiuñ nu in prison el šomla nu Galili: 13. ā likie an Nazaret, el tuku ā mutu yin Keperneum, ma on fwin we nu mwea, an siskin an Zabulon a Neftalim: 14. tu ma payikin ma Isaias met palu el oru met, fwakañ, 15. Fwal Zabulon, ā fwal Neftalim, fwin we nu mwea, likin yeno Jordan, Galili lun met Pegan; 16: met šu mutu in losu elos liye kalem lulap: ā nu selos šu mutu in an ā ñunin mas kalem sikyuk nu we.

17. Tukin pal si iño Jisus el mutamwauk in luti ā fwak, Auliyuk: tu togusaī in kosao akurun tuku.

18. ¶ Ā Jisus ke el fwafwasyis mwe an Galili, el liye tamulel luo, Saimon pañpañ Piter, ā Andru met lel, eltal fulalik kwa mwea: tu eltal met kwa.

19. Ā el fwak nu seltal, Komtal fwas tukuk, ā ña fwa orek umtal komtal kwa met.

20. Ā kitin misiņi eltal likiye ok, ā fwas tukol.

21. Ā ke el šom kutu nu met, el liye luo pe tamulel, Jemes nutin Zebedi, ā Jon met lel, in oaku oelul Zebedi papa tumaltal, onon ok lalos : ā el pañ loltal.

22. Ā kitin misiņi eltal aliki oaku ā papa tumaltal, ā fwas tukol.

23. ¶ Ā Jisus el fwafwasyis yin nu kemwu Galili, lotoiuñ in lolñok lalos, ā luti mwo šašu lun togusaī, ā kela mas e nu kemwu, ā atuk nu kemwu yurin metu.

24. Ā an Siria nu kemwu loñ puñal ; ā elos wis nu yurol nu kemwu šu mas ke kutenu mas, ā mwaiok, ā elos sū musin devil, ā musin alwet, ā mas matoltol ; ā el oralosyuk in kela.

25. Ā met puspis tukeni fwas tukol Galili mi, ā Dekapolis, ā Jerusalem, ā Judea, ā likin yeno Jordan.

ŠAPTER V.

AKE el liye met puspis tukeni, el fwasiuk nu fwin eolu : ā ke el mutu, met tumal lutlut elos tuku nu yurol : 2. ā el mañalik, ā luti nu selos, fwakañ, 3. Inši mwowo elos šu sigasrup in ñun : tu togusaī in kosao ma lalos.

4. Inši mwowo elos šu asor : tu elos fwa parak.

5. Insi mwowo elos šu fwokpap: tu fwalu fwa ma lalos.

6. Inši mwowo elos šu musinsral ā malu kin ma mwowo: tu elos fwa kūp.

7. Inši mwowo elos šu pakomutu: tu a fwa pakomutu ma lalos.

8. Inši mwowo elos šu nasnas in nūn: tu elos fwa liye God.

9. Inši mwowo elos šu oru in misla: tu pañ-pañ elos tulig nutin God.

10. Inši mwowo elos šu orek ma mwowo ke met kolya alos: tu togusaī in kosao ma lalos.

11. Inši mwowo komwos, ke met kaskas ko nu šumwos, ā kolyaī komwos, ā kaskas ko nu kemwu nu šumwos, tiu payi, tu komwos met luk.

12. Komwos eñunak, ā inši mwowo lanu: tu ma lulap mwo lomwos in kosao: tu ou iñi elos kolyaī met palu šu mutu met šumwos.

13. Komwos sol lun fwalu: ā sol fwin tiu eñak, fuka soleye? ma tuko kolukla, ā sisila, ā loñyu nu ye nūn metu.

14. Komwos kalem lun fwalu. Siti si mutu fwin eola, koflanu mwukunla.

15. Met elos tiu akosiuk lamu, ā fliye on ye tūpu, tu on ke sikon lamu; ā kofleuk nu kemwu in lomwu.

16. Šuñ kalem lomwos in tolāk ye mutun metu, tu elos fwa liye me orekma mwo lomwos, ā oru mwo lanu nu sin Papa tumomwos in kosao.

17. ¶ Tiu nunku mu tu nā tuku in kana-

owisla ma šap, ā mā palu : nā tiu te kanaowis, nā te oru in payi.

18. Tu payinu nā fwak nu šumwos, Nu ke kosao ā fwalu šomla, sie akul sisik ā sie nār-nār lun me šap koflanu wañinla, nu ke ma nu kemwu orek payi.

19. Ke ma iñi el šu kanawis sie me šap srik liki nu kemwu iñi, ā fwa luti nu sin met ou iñe, pañpañ el srik liki in togusañ in kosao : ā el šu oru ā luti mao, pañpañ el yok in togusañ in kosao.

20. Tu nā fwak nu šumwos, Tu mwo lomwos fwini tiu yok liki ma lun met šim ā met Farisi, komwos koflanu ilyuk nu in togusañ in kosao.

21. ¶ Komwos loñ ma matu fwak umet, Nik kom akmus : ā met šu akmus el šenšen ke ma nununku : 22. ā nā fwak nu šumwos, Tu met šu koskusok sin met lel ke wañin ma sripi, el fwa šenšen ke ma nununku : ā met šu a fwak nu sin met lel, Reka, el fwa šenšen ke mwolil : ā met šu a-fwak, Kom lalfon, el fwa šenšen ke e in hell.

23. Ke ma iñi kom fwini usi kiše lom nu in lāñ, ā iño kom esamak tu ma lium kutu ma alaii kom ; 24. likiye iño kiše lom ye mutun lāñ, ā šom ; met kom eumwela met lium, ā tufwa tuku ā šuñ kiše lom.

25. Kitin misiñi kom eumwela met añañ lom, ke kom oelul fwas inganek ; fwini tiu ou

iñi kutu pal met añañ es komyuñ nu sin met nununku, ã met nununku es komyuñ nu sin rošo, ã sis komyuñ nu in prison.

26. Payinu ña fwak nu šum, Kom koflanu fwala liki mao, nu ke kom mol ma nu kem-wu nu ke kitin ma sisik.

27. ¶ Komwos loñ ma matu fwak umet, Nik kom kosro.

28. Ā ña fwak nu šumwos, Met šu ñetañ nu sin mutan ã luñši fwas nu yurol ; el orek kos-ro nu sel tari inšiel.

29. Ā mutom leyut fwin orek kom koluk, tipella mao ã sisla liki kom : tu mwo nu šum tu sie monum mišalla, ã tiu monum nu kem-wu sisila nu in hell.

30. Ā la pom leyut fwin ore kom koluk, pakala mao, ã sisla liki kom : tu mwo nu šum tu sie monum mišalla, ã tiu monum nu kem-wu sisila nu in hell.

31. Ma fwak met, Met šu sisla mutan kiel, lela lun šuñ nu sel me šim lun sisila.

32. Ā ña fwak nu šumwos, Tu met šu sisla mutan kiel, el fwin tiu kosro, el ora'l lun met kosro : ã met šu payuk el šu sisila, el orek kosro.

33. Siefwil pe, komwos loñ ina matu fwak umet, Nik kom šifwanu kiape kom, ã kom tufwa akfwolye kas lom nu sin Jeova.

34. Ā ña fwak nu šumwos, Nik komwos sra-nu fulak : tiu nu ke kosao ; tu me mutu lun

God : 35. tiu nu ke fwalu ; tu me fwolkin njien ; tiu nu ke Jerusalem ; tu siti sin Togusalulap.

36. Nik kom fulak šiufum, tu kom koflanu oru sugo aun šiufum in fwosfwos ā sralsral.

37. Ā lela kaskas lomwos, Aok, aok ; Mo, mo : tu kutenu ma fwini yok liki ma iñi, koluk.

38. Komwos loñ ma fwak met, Muta topkin muta, ā mwis topkin mwis : 39. ā ña fwak nu šumwos, Tu komwos tiu asikeli ke ma koluk : ā met šu tokoilik olum leyut, siefwil forla nu sel lesi.

40. Ā sienu met fwini luñši oru nu šum nu ke nununku ā esla nuknuk lū lom, lela lun es pe nuknuk lik.

41. Ā met šu kaifwi kom in fwas nu ke mail si, kom oelul fwas nu ke luo.

42. Šuñ nu sel šu siyuk šum, ā met šu asroa kom nik kom forla luk el.

43. Komwos loñ tu ma fwak met, Mwo kom luñšom met kawuk lom, ā sruñu met lokwalok lom : 44. ā ña fwak nu šumwos, Mwo komwos luñši met lokwalok lomwos, kaskas mwo nu selos šu kaskas ko nu šumwos, oru mwo nu selos šu sruñe komwos, ā siyuk alos sin God šu orek ma koluk nu šumwos, ā kolyai komwos ; 45. tu ou iñi komwos fwa tulig nutin Papa tumomwos šu in kosao : tu El oru fwat lal in siyuk on ke koluk ā ke

mwo, ā El sipamu auf on ke payi ā on ke sito.

46. Tu komwos fwīn luñšomwos elos šu luñselos komwos, mea mol lomwos? ya met rošo elos tiu ou iñi?

47. Ā komwos fwīn paiñ met liumwos muge-nu, mea yōk šumwos? ya met rošo elos tiu ou iñi?

48. Tu ou iñi mwo komwos šumwosmwoš lanu, ou Papa tumomwos šu in kosao šumwosmwoš lanu.

ŠAPTER VI.

KOMWOS liauñ in tiu oru ma payi lomwos ye mutun metu, tu elos liye komwos: fwīn ou iñi Papa tumomwos šu in kosao el tiu siot me mol lomwos.

2. Ke ma iñi ke kom oru kīte, tiu ugug ye mutom, oanu met mwošounkas in imwen lolñok ā in inganeku, tu met kaksakin olos. Payinu na fwak nu šumwos me mol lalos.

3. Ā ke kom orek kīte, nik la pom lesi etu ma la pom leyut oru: 4. tu kīte lom fwa lukla: ā Papa tumom šu liye in lukla, el šifwanu fwa mol nu šum lemtulaiuk.

5. Ā ke kom pre, kom tiu oanu met mwošounkas: tu elos luñselos pre ke elos tu in imwen lolñok ā in srumwosrik inganek, tu met fwa liye'los. Payinu ña fwak nu šumwos, Me mol lalos.

6. Ā kom, ke kom pre, iliuk nu in fukil šum,

ā ke kom kaliye mutun oaoa lom, pre nu sin Papa tumom šu in lukla ; ā Papa tumom šu liye in lukla, el fwa mol nu šum lemtulaiuk.

7. Ā ke komwos pre, nik komwos enutnut oanu met pegan : tu elos nunku mu enut el loñ tu elos kaskas ka puspis.

8. Ke ma iñi komwos in tiu ou elos : tu Papa tumomwos el etu ma komwos luñšomwos met, komwos siyuk sel tuk.

9. Ke ma iñi komwos pre ou iñi : Papa tumus šu in kosao, E'los oal payi.

10. Togusaī lalos tuku. Orek ma nu fwalu, ou elos oru in kosao.

11. Kite kit len si iñi ma kut moño misiñi.

12. Ā nunok munas nu šes ke ma koluk las, oanu kut nunok munas sin met šu orek ma koluk nu šes.

13. Ā tiu kol kit kut in mel, ā es kit la liki ma koluk. Tu togusaī lalos, ā ku, ā mwolanu, ma patpat. Amen.

14. Tu komwos fwin nunok munas sin met ke ma koluk lalos, uyape Papa tumomwos in kosao el fwa nunok munas ke ma koluk lomwos.

15. Ā komwos fwin tiu nunok munas sin met ke ma koluk lalos, uyape Papa tumomwos el fwa tiu nunok munas ke ma koluk lomwos.

16. Ā uyape, ke komwos lālo, tiu oanu met mwošounkas, efwal : tu elos akkolukye muta-

los, tu met in liye elos la lālo. Payinu nā fwak nu šumwos, Me mol lalos.

17. Ā kom, ke kom lālo, mosuela šiufwom, ā tanla mutom; 18. Tu kom lālo tiu nu sin metu, tu nu sin Papa tumom šu in lukla: ā Papa tumom šu liye in lukla, el fwa šiot mol nu šum lemtulaiuk.

19. ¶ Tiu likiye ma mwo lomwos on fwalu, yin mwotil ā rus koñla, ā yin met pusupas konaoselik ā puse: 20. ā likiye ma mwo lomwos in kosao, yin mwotil ā rus tiu koñla, ā yin met pusupas tiu kanaoselik ā tiu puse: 21. Tu yin ma mwo lomwos on we, ouyape yin nūnumwos on we.

22. Mutu kalem lun mano: ke ma iñi mutom fwini mwo, monum nu kemwu tiñtiñinu ke kalem: 23. ā mutom fwini koluk, monum nu kemwu tiñtiñinu ke los. Ke ma iñi fwini kalem in kom los, los iñi yok fuka!

24. Wañin met oru nu sin leum luo: tu el fwa sruñu sie, ā luñsi sie; ku el fwa sruk sie, ā sisla sie. Komwos koflanu oru nu sin God ā mammon.

25. Ke ma iñi nā fwak nu šumwos, Tiu nun-ku mu mol lomwos, ma komwos a moño, ā ma komwos a nim; ā tiu monumwos ma komwos a nukomañ. Ya mol tiu mwo liki me moño, ā mano ku nuknuk?

26. Liye mwon yin eñyeñu: tu elos tiu eoki, ā tiu kosrni, ā tiu ti mu in lomwu: ā Papa

tumomwos in kosao el kit alos. Ya komwos tiu mwo luk elos ?

27. Šu šumwos ke nunkauk fwa ku in orek komwos fulat oanu kubit si ?

28. Ā efwo komwos ku nunku ke nuknuk ? Liye kiuf in ima si, elos kapak ma fuka ; elos tiu orekma, ā tiu isap : 29. ā ŋa fwak nu šumwos, Tu Solomon, ke ma nu kemwu mwo lal, el tiu yinla oanu sie selos.

30. Ā God el fwın akkapye ma mwo in ima si, tu on misiŋi, ā lutu sisla in fwunyou, ya el tiu oru nu šumwos yok liki, we komwos lalalfuŋi ma sisik ?

31. Ke ma iŋi komwos tiu nunkauk, fwakaŋ, Mea kut a moŋo ? ku Mea kut a nim ? ku Pia ma kut a nukomaŋ ?

32. (Tu met pegan elos šukuk ma nu kemwu ma iŋi :) tu Papa tumomwos in kosao el etu tu ma nu kemwu iŋi mwo nu šumwos.

33. Ā met komwos šuk nu togusaŋ lun God, ā ma payi lal ; ā ma nu kemwu ma iŋi fwa šuŋ pe nu šumwos.

34. Tu ou iŋi tiu nunku mu nu lutu : tu lutu fwa nunku kutu ma lutu. Tari ma koluk len si.

ŠAPTER VII.

KOMWOS tiu nununku, tu met a tiu nununke komwos.

2. Tu nununku ma komwos nununku ka,

met a fwa nununke komwos ou iñi ; me srigu-sok ma komwos sriki ka, ma iñi met fwa srike pe nu šumwos.

3. Ā efwo kom ku liye kutkut in mutun lium, ā tiu nunku mu šak lulap in mutom ?

4. Ka fuka kom fwak nu sin met lium, Mwo ña esla kutkut liki in mutom ; ā liye, šak lulap in mutomwun ?

5. Kom mwošounkas, met kom sisla šak liki in mutom ; ā na kom fwa liye mwo in esla kutkut liki in mutun lium.

6. Tiu šuñ kutu ma mutal nu sin kosro ñaliñul, ā tiu sisla mwek lomwos nu ke kosro pig, tu elos fwa fwolkeye ye nialos, ā elos fwa forla ñalis komi.

7. Siyuk, ā fwa kite komwos ; šuk, ā komwos fwa konoioik : tomwolak, ā fwa igakla nu šumwos : 8. tu met nu kemwu šu siyuk es ; ā el šu šuk konoioik ; ā šu tomwolak ma igakla nu sel.

9. Ka met šu šumwos, tulig nata fwini siyuk . bred, el fwa šuñ eot nu sel ?

10. Ka el fwini siyuk ik, el a šuñ nu sel serpent ?

11. Na komwos met koluk, fwini etu fuka in šuñ ma mwowo nu sin tulig nutomwos, Papa tumomwos šu in kosao el fwa šuñ mwo yok fuka nu selos šu siyuk sel ?

12. Ke ma iñi ma nu kemwu komwos luñšomwos, met in oru nu šumwos, komwos oru

ouyape nu selos: tu ou iñi manu ā met palu.

13. Komwos iliuk mutun kol ou sriksrik; tu mutun kol sralap, ā inganek sralap pailik-nu, ma kol nu yin koluk lanu, ā met puspis iliuk nu we.

14. Tu mutun kol ou sriksrik ā inganek ou sriksrik, ma kol nu yin mol; ā met pu konoi-ok mao.

15. Liauñ met palu sito, šu tuku nu yurom-wos in nuknuk lun šip, ā inšielos kosro wolf konaosten.

16. Komwos fwa etalos ke fwako lalos. Ya met elos eseni grep ke mu, ā fig ke kokol?

17. Ou iñi šak mwo nu kemwu isūs fwako mwo; ā šak koluk isus fwako koluk.

18. Šak mwo koflanu isūs fwako koluk, ouyape šak koluk koflanu isūs fwako mwo.

19. Šak e nu kemwu fwini tiu isūs fwako mwo pokiye iguri, ā sisla nu in e.

20. Ke ma iñi komwos eta'los ke fwako lalos.

21. ¶ Tiu met nu kemwu šu fwak nu sik, Leum, Leum, elos fwa iliuk in togusaī in kosao; tu el šu oru ma Papa tumuk in kosao el luñsel.

22. Met puspis fwak nu sik in len si iño, Leum, Leum, ya kem tiu kaskas in ĕum? ā in ĕum kem sisla devil? ā in ĕum oru ma puspis ma šokuruk?

23. Ā na ña a fwak nu selos, Ña tiu ete

komwos ; fwala liki yu komwos šu orek ma koluk.

24. Tu ou iñi met nu kemwu šu loñ ma ña fwak iñi, ā oru mao, ña fwak el oanu met lal-metmet, šu muša lom sel on fwin eot : 25. ā auf kakla, ā sronot tuku, ā eñ tumi, ā fuñulye lomwu ; ā tiu iguri : tu muša fwin eot.

26. Ā met nu kemwu šu loñ ma ña fwak iñi, ā tiu oru, elos oanu met lalfon, šu muša lom sel on fwin puku : 27. ā auf kakla, ā sronot tuku, ā eñ tumi, ā fuñulye lomwu ; ā iguri : ā ma iñi iguri ma lulap.

28. Ā ma iñi te oru, ke Jisus el kaskas tari, met elos lut ke ma luti lal : 29. Tu el luti nu selos oanu kas pen, ā tiu oanu met šim.

ŠAPTER VIII.

KE el oatu fwin eolami, met puspis tukeni fwas tukol.

2. Ā liye, lepu si tuku ā šinakunal, fwakañ, Leum, kom fwin luñšom, kom ku in ore yu la in nasnas.

3. Ā Jisus el sralot paul, ā kali'lye, fwakañ, Ña ke, kom in nasnas. Ā kitin misiñi lepu si el nasnas.

4. Ā Jisus el fwak nu sel, Liauñ, nik kom fwak nu sin met ; ā fwas, ā luti komyuñ nu sin met tol, ā šuñ kiše ma Moses el šap, ke ma lo nu selos.

5. ¶ Ā ke Jisus el utiuk nu in Kepernaum,

met senturion el tuku nu yurin siyuk sel, 6. ā fwakañ, Leum, met kulanšap luk. on yin sik mas matoltol, keokinu.

7. Ā Jisus el fwak nu sel, Ā fwa tuku ā akkei el la.

8. Met senturien el tupokoañ ā fwak, Leum, ā tiu mwo, nik kom tuku nu fwin tukin ium sik : ā kom fwaknu, ā met kulanšap luk fwakela.

9. Tu āa met leum šukšuk si, met meun luk akkos yu : ā āa fwak nu sin sie, Šom, ā el šom ; ā nu sin sienu, Tuku, ā el tuku ; ā nu sin met kos luk, Oru ma iñi, ā el oru.

10. Ke Jisus loñ, el lut, ā fwak nu selos šu fwas tukul, Payinu āa fwak nu šumwos, Āa tiu konoiook ma lalalfuñi lulap ou iñi, mo, tiu in Israel.

11. Ā āa fwak nu šumwos, Tu met puspis fwa tuku yin fwatu takmu we ā yin fwatu tili we, ā elos fwa mutu yurin Ebrean, ā Aisak, ā Jakob, in togusaī in kosao.

12. Ā tulig lun togusaī fwa sisila nu yin los liki losu : ā nu iño fwa tuñ ā āañorñor in mwuse.

13. Ā Jisus el fwak nu sin met senturion, Fwasot ; ā oanu kom lalalfuñi ā fwa oru nu šum. Ā kitin mišini met kulanšap lal el kela ke auu si iñi.

14. ¶ Ā ke Jisus el ilyuk nu in lom sel Piter, el liye nine kien mutan kiel onu, ā mas fwol.

15. Ā el kalye paul, ā mas fwol wañinla luk el: ā el tukakak, ā oru nu Sel.

16. Ā ke eukela, elos wis nu yurol met pus-pis šu musin devil: ā el sisla nūn liki ke pusral, ā akkei elos la nu kemwu šu mas:

17. Tu oru ma payi ma Isaias met palu el polyi, fwakañ, El šifwanu srukak ma kolukla las, ā wisla mas las.

18. ¶ Iñi ke Jisus el liye met puspis apnula-ni, el šap in šom nu lefwalo.

19. Ā sie met šim el tuku, ā fwak nu sel, Met luti, ña ke fwas tukun yin nu kemwu kom fwas nu we.

20. Ā Jisus el fwak nu sel, Kosrø foks inluf selos, a mwon yin eñyeñu auñ selos; ā Mwen nutin met wañin an šiufwel on nu we.

21. Ā sienu sin met tumal lutlut el fwak nu sel, Leum, lela ña šom pukinye papa tumuk met.

22. Ā Jisus el fwak nu sel, Fwas tukuk; ā lela met miši pukinye met miši lalos.

23. Ā ke el sroauk nu fwon oaku, met tumal lutlut elos sroauk tukul.

24. A liye, eñ lulap tuku nu mwea, oanu tu nuamwot afwunla oaku: ā el motulnu.

25. Ā met tumal lutlut elos tuku, ā oksalak, fwakañ, Leum, moli kit la: kut a miši.

26. Ā el fwak nu selos, Efwo komwos ku ša-ñeñ, we komwos lalalfuñi ma sisik? Na el tukakak, ā igul eñ ā mwea; ā iñi mis lanu.

27. Ā met elos lut, fwakañ, We met measi, tu eñ ā mwea aksol !

28. ¶ Ā ke el tuku lefwalo, yin met Gadara mutu we, iño met luo musin devil šunol, eltal fwase liki inkulyuk mi, koskusok akinu, oanu tu wañinu met fwas alukela nu we.

29. Ā liye, elos wowoyuk, fwakañ, Mea kut oru nu šum, Jisus, Mwen nutin God ? ya kom tuku nu yinu in akkolukye kit met pal si ?

30. Ā lūsi lalos un kosro pig si ma puspis moño we.

31. Ā devil elos pre siyuk sel fwakañ, Kom fwin sis kit la, lela kut in šom nu in un kosro pig.

32. Ā el fwak nu selos, Fwala. Ā ke elos fwas liki tari, elos šom nu in un kosro: ā liye, un kosro nu kemwu oatu ma keku nu yin lual mwea, ā elos miši nu in kofo.

33. Ā elos šu liye'losyuñ kaiñla, ā šom nu yin siti, ā fwakak ma nu kemwu, ā kutu ma oru nu sin met musin devil.

34. Ā liye, nu kemwu mutu yin siti elos fwas liki šunol Jisus: ā ke elos liye'l, elos pre siyuk sel in fwala liki an selos.

ŠAPTER IX.

A EL sroauk nu fwin oaku, ā kolot, ā tuku nu yin siti sel.

2. Ā liye, elos wis nu yurol sie met mas ma-

toltol, on fwín kŭlus si : ā Jisus liye lalalfuñ-
olos, el fwak nu sin met mas matoltol, Mwen,
eñunak ; ma koluk lom nunok munas šum.

3. Ā liye, kutu sin met šim fwak inšielos,
El enum.

4. Ā Jisus etu nunka'los, el fwak, Efwo kom-
wos ku nunku ma koluk inšiumwos ?

5. Ka šu a fusas liki in fwak, Ma koluk nu-
nok munas nu šum ? ku fwak, Tukakak, ā
fwas.

6. Ā tu komwos fwa etu, tu Mwen nutin
met ma ku lal on fwalu in nunok munas ke
ma koluk (na el fwak nu sin met mas ma-
toltol,) Tukakak, srukak kŭlus kium, ā fwas
nu in lom šum.

7. Ā el tukakak, ā šom nu in lom sel.

8. Ā ke met puspis tukeni liye elos šañeñ ā
kakšakin God, šu šuñ ku ou iñi nu sin metu.

9. ¶ Ā ke Jisus šom liki an si iñi, el liye
met si, el Mattu, el mutu imwen met rošo :
ā el fwak nu sel, Fwas tukuk. Ā el tuyuk,
ā fwas tukol.

10. Ā ma te oru, ke Jisus el foñla nu ke te-
bel in lomwu, liye, ma puspis met rošo ā met
koluk elos tuku ā foñla nu yurol ā met tu-
mal lutlut pe.

11. Ā ke met Farisi liye, elos fwak nu sin
met tumal lutlut, Efwo met luti lomwos ku
mutu moño yurin met rošo ā met koluk ?

12. Ā ke Jisus el loñ el fwak nu selos, Met

ku elos tiu enenu met šatal, tu met mas mugenu.

13. Ā komwos šom ā lutlut ke ma iñi fuka, Ña luñsik pakomutu, ā tiu kiše: tu ña tiu tuku in pañon mu met payi, tu met koluk in auliyuk.

14. Na met lutlut lal Jon elos fwas nu yurol, fwakañ, Efwo kut ku ā met Farisi lālo pal puspis, ā met lutlut lom tiu lālo?

15. Ā Jisus el fwak nu selos, Ya tulig in fukil nutin met pusla elos asro ke met pusla mutu yurolos? ā len a fwa tuku, ke met pusla el šom luk elos, ā na elos lālo.

16. Wañin met likiye ipen nuknuk šašu nu ke nuknuk ma; tu ma filiye nakla esla kute liki nuknuk, ā muša yokoilik.

17. Ouyape met tiu filiye wain šašu nu in šifwa matu, fwin ou iñi šifwa fogōlik, ā wain širorla, ā šifwa mušalšala: ā elos filiye wain šašu nu in šifwa šašu, ā eltal mwo.

18. ¶ Ke el kaskas kutu ma iñi nu selos, liye, sie leum tuku nu yurol, ā šinakunal, fwakañ, An nutig el miši iñi: ā fwasu ā likiye pom on fwel, ā el fwa mol.

19. Ā Jisus el tuyuk ā fwas tukol, ā met tumal lutlut pe.

20. Ā liye, sie mutan, šu musin sa ke yiu sie-ñul-luo, el tuku tukol, ā kalye siske nuknuk lal: 21. Tu el fwak inšiel, Ña fwin kalyanu nuknuk lal, ña fwa mol.

22. Ā Jisus el tapulla ; ā ke el liye'l, el fwak, An, eñunāk ; lalalfuñi lom ore kom in kela. Ā mutan si el kela ke auu si iñi.

23. Ā ke Jisus el tuku nu in lom sin leum, ā liye met ušuk sisik ā kutenu met šaša, 24. el fwak nu selos, Sesecla ; tu mutan fwus el tiu miše, ā el motul. Ā elos isasinkusa.

25. Ā ke met elos illa, el ilyuk, ā el es paul, ā mutan fwus el tukakak.

26. Ā ma iñi sulkakin yikelik nu fwal si iño nu kemwu.

27. ¶ Ā ke Jisus el šom liki an si iñi, met kun muta luo fwas tukol, wowoyuñ, ā fwa-kañ, Mwen nutin Devid, pakomutetalu.

28. Ā ke Jisus el utyuk nu in lomwu, met kun muta luo tuku nu yurol : ā Jisus el fwak ñu seltal, Ya komtal lalalfuñi tu ña ku in oru ma iñi ? Eltal fwak nu sel, Ao, Leum.

29. Na el kalye mutaltal, fwakañ, Ma nu šumtal oanu komtal lalalfuñi.

30. Ā mutaltal ñutalik : ā Jisus el fwakañ šumoseye nu seltal, Nik komtal oru nu sin met.

31. Ā ke eltal šomla, eltal sulkakunalik ma el oru nu fwal iño nu kemwu.

32. Ke elos šomla liki, liye, elos wis nu yurol met šiloñkas si musin devil.

33. Ā ke el sisla devil luk el, met šiloñkas el kaskas : ā met puspis tukeni elos lut, fwa-kañ, Met kut tiu liye ou iñi in Israel.

34. A met Farisi elos fwak, el sisla devil liki ke leum lun devil.

35. Ā Jisus el fwafwasyis nu in siti ā yin sisik nu kemwu met mutu we, luti in lolhok lalos, ā kaskas ma mwo šašu lun togusaī, ā kela mas e nu kemwu ā atuk nu kemwu yurin metu.

36. Ā ke el liye met puspis tukeni, el pakomutalos, tu elos mululla, ā fwaselik, oanu šip wañin met sropu.

37. Na el fwak nu sin met tumal lutlut, Ma puspis kapak masla orani wisak, ā pu met orekma; 38. tu ou iñi komwos pre nu sin Leum lun ma kapak masla, tu el fwa sipaot met in orekma nu yin kapak masla.

ŠAPTER X.

AKE el pañon mu met sie-ñul-luo tumal lutlut, el šuñ nu selos ku ke ñun fokfok tu elos in sis elos la, ā in kela mas e nu kemwu ā atuk nu kemwu.

2. Ā elos ou iñi lun met šap sie-ñul-luo: Masi metu Saimon šu pañpañ Piter, ā Antru met lel; Jemes nutin Zebedi, ā Jon met lel; 3. Filip, ā Bartolomu; Tomas, ā Mattu met rošo; Jemes nutin Alfeus, ā Lebbeus, ē mwulal Taddeus; 4. Saimon met Kenan, ā Judas Iskariot, el šu tukakunulak.

5. Sie-ñul-luo iñi Jisus el sipaot, ā oru nu selos, fwakañ, Nikmit fwas nu inganek lun

Met pegan â nikmit ilyuk nu yin siti lun met Simaritan.

6. Tu mwo liki šom nu yurin šip tûla lun sou lun Israel.

7. Ā, ke komwos šom, luti fwakañ, Togusañ in kosao akurun.

8. Oru met mas in kela, met lepu in nasnas, met miši in molyuk, sisle devil liki : komwos esla ke tiu mol, kitala ke tiu mol.

9. Tiu filiye gol, ā silver, ā bras in atro lomwos ; 10. tiu nuk ke fwafwasyis, tiu koat luo, tiu faluk, tiu sikal ; tu mwo in šuñ me mol nu sin met orekma.

11. Komwos fwini ilyuk yin siti ā yin sisik met mutu we, siyuk šu mwo yinu ; ā mutu we nu ke komwos šomla.

12. Ā ke komwos ilyuk nu in lomwu, tañ mu.

13. Ā lom fwini mwo, misla lomwos on fwe : ā fwini tiu mwo, lela misla lomwos in foloko nu yuromwos.

14. Ā sienu met šu tiu es komwos, ā tiu loñ kas lomwos, ke komwos šom liki lom ku siti si iñi, fotoñla fok ke niumwos.

15. Payinu na fwak nu šumwos, Fwal Sodom ā Gomorra mwo liki siti si iño in len ošun.

16. ¶ Liye, ña sipe komwos la oanu kosro šip nu yurin kosro wolf : tu ou iñi mwo komwos lalmetmet oanu serpent, ā oa oanu muli oa.

17. Ā sismouk metu : tu elos fwa es komwos yuk nu ke mwolin papu, ā elos fwa sriñil komwos in lolñok lalos ; 18. ā elos fwa wis komwos yuk nu ye mutun leum ā togusa ke ña, ke ma lo lain elos ā Met pegan.

19. Ā ke elos es komwosyuñ, tiu nunkauk kutu ā fuka ma komwos a fwak ; tu ña fwa šiot nu šumwos kutu ma komwos a fwak ke auu si iño.

20. Tu tiu komwos a fwak, ā Nun lun Papa tumomwos el fwak in komwos.

21. Ā met lel fwa ašun met lel nu ke miši, ā papa ašun tulig : ā tulig elos tuyuk lain papa nine, ā ora'los nu ke miši.

22. Ā met e nu kemwu fwa sruñe komwos ke ěk ; ā el šu oru mwo nu tuk fwa mol.

23. Ā ke elos kolyaī komwos yin siti si iñi, komwos kaiñ la nu sienu : tu payinu ña fwak nu šumwos, Komwos tiu fwas tari nu yin siti in Israel, nu ke Mwen nutin met tuku.

24. Met tuma lutlut el tiu fulat liki met luti, ā met kulanšap tiu fulat liki leum lal.

25. Tarinu tu met tuma lutlut oanu met luti lal, ā met kulanšap oanu leum lal. Elos fwin pañpañ met fwunmet Beelzebub, ya yok liki elos pañpañ pe kutu sin sou lun met fwunmet ?

26. Tu ou iñi tiu šañeñ šelos, tu wañin kutu ma afne, a fwa tiu igasla ; ā mwukin, a fwa tiu etauk.

27. Ma ña fwak nu šumwos in los, komwos

kaskas in kalem : ā ma komwos loñ in sreumwos, komwos fwakot on fwin mañon lomwu.

28. Ā tiu sañeñ selos šu uniye mano, ā tiu ku in uniye ñun : ā mwo liki sañeñ sel šu ku in kanaosla ñun ā mano pe in hell.

29. Ya met tiu kukakin kitin mwon luo ke kitin muni sisik ? ā sie fwin putati nu in foko Papa tumomwos el liauñ.

30. Ā aun šiufumwos nu kemwu el oakla.

31. Ke ma iñi komwos tiu sañeñ ; tu komwos mwo liki kitin mwon sisik puspis.

32. Tu ou iñi met sinu šu fwak yū yuk ye mutun metu, ouyape ña fwa fwakalak ye mutun Papa tumuk šu in kosao.

33. Ā sienu met šu lafwekin yu ye mutun metu, ña ouyape fwa lafwekunal ye mutun Papa tumuk šu in kosao.

34. Tiu nunku mu tu ña tuku in sipamu misla on fwalu : Na tiu tuku in sipamu misla, tu kutlas.

35. Tu ña tuku in oru met si lain papa tumal, ā tulig mutan lain nine kīal, ā tulig talap lain nine talupal.

36. Ā met lokwalok lun met in sou lal.

37. El šu luñši papa ā nine yok liki yu, tiu mwo nu sik, ā el šu luñši mwen ā an yok liki yu, tiu mwo nu sik.

38. Ā el šu tiu es šaksiñ sugo lal, ā fwas tukuk, tiu mwo nu sik.

39. El šu konoioik mol lal fwa tūla mao : ā el šu tūla mol lal keik, fwa konoioik mao.

40. ¶ El šu es kom, es yu mi ; ā el šu es yu mi, es al šu sipe yu mi.

41. El šu es met palu in ēl met palu, fwa es mol lun met palu ; ā el šu es met payi, in ēl met payi, fwa es mol lun met payi.

42. Ā el šu fwa nime sin sie ma sisik luk alein kof eou si in ēl met tuma lutlut, payinu ņa fwak nu šumwos, me mol lal fwa tiu tūla.

ŠAPTER XI.

A MA iñi te oru ke Jisus el šap tari nu sin met sie-ñul-luo tumal lutlut, el šom in luti ā in kaskas yin siti selos.

2. Ā ke Jon el loñak in prison me orekma lun Kraist, el sipaot met luo tumal lutlut, 3. ā fwak nu sel, Ya kom el šu a tuku, ku kem a šuk sienu ?

4. Jisus el tupokoañ ā fwak nu seltal, Fwala ā siefwil pe luti nu sel Jon ma komtal loñ ā liye : 5. met kun elos liye, ā met ul elos fwas, ā met leper nasnas, ā met siloñkas loñ, ā met miši molyuk, ā met sigasrup elos loñ ma mwos šašu.

6. Ā inši mwowo el šu tiu tugulkil keik.

7. Ā ke elos šomla, Jisus el mutamwauk in fwakul Jon nu sin met puspis tekeni, Mea komwos šom nu yin mesis in liye ? Ya a sugo kusus in eñyeñu ?

8. Ka mea komwos som in liye? Ya met si nukomañ nuknuk mwowo? liye, elos su nukomañ ma mwowo mutu in lom sin togusa.

9. Ka mea komwos som in liye? Ya met palu si? aok, ña fwak nu sumwos, ā yok liki met palu si.

10. Tu el iñi met si elos šimisla met, Liye, ña sipu met šap luk ye mutom, el su akou inek lom ye mutom.

11. Payinu ña fwak nu sumwos, Wañin mutan oswela met yok luk el Joñ Baptist: ā el su srikla liki in togusañ in kosao yok luk el.

12. Ā ke len lun Jon Baptist nu iñi met elos oigusiuk nu in togusañ in kosao, ā elos kenu fwas nu we.

13. Tu met palu nu kemwu ā manu elos pol-yi nu ke Jon.

14. Ā komwos fwin kenu etu mao, El iñi Elaias su a tuku.

15. El su sra in loñ, lela lun loñ.

16. ¶ Ā fwil si iñi oanu mea? Oanu tulig mutu yin kutakot, ā elos pañonmu asouk lalos,

17. ā fwakañ, Kem nigaruru nu sumwos, ā komwos tiu srosro; kem usuk sisik nu sumwos, ā komwos tiu ašor.

18. Tu Jon el tuku tiu moño ā tiu nim, ā elos fwak, Devil yurol.

19. Mwen nutin met el tuku moño ā nim, ā elos fwak, Liye met kain moño, ā nim wain,

met wiyen met rošo ā met koluk. Ā Lalmet-
met el payi ke tulig natal.

20. Na el mutamwauk in kaiyuk nu sin siti,
yin El orek menmen puspis, tu elos tiu au-
liyuk.

21. We nu šum, Koresin! we nu šum Bet-
saida! tu fwin orek menmen lulap yin Tair ā
Saidon met, oanu oru nu šumtal, iñi eltal au-
liyuk ma lulap in nuknuk mwa šeñšeñ ā apat.

22. Ā ña fwak nu šumtal, An Tair ā Saidon
eltal mwo liki komtal in len ošun.

23. Ā kom an Kapernaum orauk ma fulat in
kosao, fwa utuki nu in hell: tu fwin orek
menmen lulap nu in Sodom met oanu oru nu
šum iñi, Sodom tiu wañinla nu ke len si iñi.

24. Tu ña fwak nu šumwos, Tu an Sodom
mwo liki kom in len ošun.

25. ¶ Ke pal si iño Jisus el tupokoan ā fwak,
Na kulu nu šum, Papa, Leum in kosao ā fwa-
lu, tu kom mwukunla ma iñi liki met lalmet-
met ā met liaten, ā igasañ mao nu sin kitin tu-
lig.

26. Ao, Papa: tu ou iñi mwo on ye mutom.

27. Papa tumuk el kite yu ma nu kemwu:
ā wañin nu met etu Mwen, tu Papa mugenu:
ā wañin nu mēt etu Papa, tu Mwen mugenu, ā
el pe Mwen a fwa igaselañ nu sel.

28. Fwasu nu yuruk, kemwos nu kemwu šu
totola ā fwinni, ā ña fwa šiot nu šumwos moñle.

29. Es srenenu luk on fwom, ā lutlut keik;

tu ña misle ā efwal inſi: ā komwos fwa konoioſ moñle in ñunumwos.

30. Tu srenenu luk mwonu, ā enu luk mula-la.

ŠAPTER XII.

KE pal si iño Jisus el fwas ke len sabbat sasla in ima korn si; ā met tumal lutlut elos musinsral, ā mutamwauk in lusla korn, ā in moño.

2. Ā ke met Farisi liye, elos fwak nu sel, Liye, met tumom lutlut elos orek ma tiu payi in oru ke len sabbat.

3. Ā el fwak nu selos, Ya komwos tiu rid kutu ma Devid el oru ke el musinsral, ā elos šu oelul; 4. fuka el ilyuk nu in lom sin God, ā moño bred luti, ma oul sel lun tiu moño, ā selos šu oelul, ā tiu oul nu sin met tol?

5. Ya komwos tiu rid in manu, fuka ke len sabbat met tol elos orekma in imwen tempel ā tiu koluk?

6. Ā ña fwak nu šumwos, Tu in an si iñi sie yok liki imwen tempel.

7. Ā komwos fwin etu fuka ma iñi, Ña luñsik pakomutu, ā tiu kiše, komwos a tiu lusla ma mwowou.

8. Tu Mwen nutin met el Leum lun sabbat:

9. ¶ Ā ke el šom liki an iño, el ilyuk nu in lolñok lalos: 10. a liye, met si ul lanu paul. Ā elos siyuk sel, fwakañ, Ya oul in kela ke

len sabbat ku tiu oul ? tu elos fwa kas lain ul.

11. Ā el fwak nu selos, Ka met šu yurom-wos nata sugo šip, ā el fwini putatla nu inlu-fu ke len sabbat, Ya el tiu sruki'lye ā sru-kak ?

12. Fuka met a mwo liki šip ? Tu ou iñi tiu oul in oru mwo ke len sabbat.

13. Na el fwak nu sin met si, Asreot pom. A el asroela ; ā kelanu oanu layenu.

14. ¶ Na met Farisi elos šom liki, ā tukeni kaskas lain ul, fuka elos fwa uni'lye.

15. Ā ke Jisus el etauk, el šifwanu šom liki an iñi : ā met puspis tukeni elos fwas tukol, ā el akkei'elos la nu kemwu ; 16. ā el mwulaufi nu selos tu elos in tiu fwakulak : 17. tu in payikin kutu ma Esaias met palu el fwak met fwakañ, 18. Liye tulig nutig, šu ña emun ; ku-lu nutig, nu sin šu ñunik luñkin ma lulap : ña fwa likiye ñunik on fwel, ā el fwa luti manu nu sin Met pegan.

19. El a tiu anwuk, tiu wowo ; ā wañin met loñ pusral inganeku.

20. A malok el a tiu koptalik, ā ma fofosiuk el a tiu kunla, nu ke el sipaot manu nu ke kutuñla.

21. Ā met pegan elos fwa lalalfuñi in el.

22. ¶ Na elos wis nu yurol sie musin devil, kunla mutal ā tiu kas : ā el ora'l in kela, oanu kunla ā tiu kas eltal liye ā kas.

23. Ā met nu kemwu elos lut, ā fwak, Ya el iñi tiu Mwen nutin Devid ?

24. Ā ke met Farisi elos loñ, elos fwak, El iñi tiu sisla devil liki, fwini tiu ke Beelzebub, leum lun devil.

25. Ā Jisus el etu nunka'los, fwak nu selos, Togusaĩ kemwu fwini sifwanu aes fwa wañin-la ; ā siti nu kemwu ā lom elos sifwanu aes fwa tiu tu.

26. Ā Setan el fwini sisla Setan liki, el sifwanu aes ; fuka togusaĩ lal fwa tu ?

27. Ā ña fwini sisla devil liki ke Beelzebub, ke šu tulig nutom sisla luk elos ? ou iñi elos fwa nununke komwos, la payi ku sito.

28. Ā ña fwini sisla devil liki ke Ñunal God, na togusaĩ lun God tuku nu yurumwos.

29. Ka fuka met si ilyuk nu in lom sin met ku, ā kanaosla ma lal, el fwini tiu kopuriyawun met ku ? ā na el fwa kanaosla lom sel.

30. El šu tiu wi yu, el lain yu : ā el šu tiu wi yu wisani, el siselik.

31. Tu ou iñi ña fwak nu šumwos, Ma koluk ā ma enum nu kemwu God nunok munas sin metu ; ā ma enum lain Ñun Mutal, El tiu nunok munas sin metu.

32. Ā kutenu šu kaskas sie kas lain Mwen nutin met, God fwa nunok munas nu sel : ā el šu kaskas lain Ñun Mutal, El fwa tiu nunok munas nu sel, tiu nu fwalu, tiu nu fwal tuko.

33. La orek šak mwo, ā fwakol mwo ; ku orek šak koluk, ā fwakol koluk : tu kut etu šak ke fwako.

34. We fwil lun faipu ! komwos koluk, fuka kaskas mwo ? tu ke puspis inši, oalu kaskas.

35. Met mwo el wisla ma mwo lal liki niin tatū mwo lal ; ā met koluk wisla ma koluk lal liki niin tatū koluk lal.

36. Tu ņa fwak nu šumwos, Tu mwusrulun- kas nu kemwu ma metu fwak, elos fwa oraot in len ošun : 37. tu ke kas lom kom fwa payi, ā ke kas lom kom fwa sito.

38. ¶ Na kutu sin met šim [ā sin met Farisi elos tupokot, fwakañ, Met Luti, kut luñšes li- ye sie akul ke'um.

39. Ā el tupokoañ ā fwak nu selos, Fwil ko- luk ā kosro šuk sie akul ; ā wañin akul oru nu ka, ā akul siewunu lun Jonas met palu :.

40. Tu oanu Jonas el mutu len tolu ā foñ tolu inšien luat ; oyape Mwen nutin met el fwa mutu len tolu ā foñ tolu inšien fwalu.

41. Met Ninefa elos fwa tuyuk in olul lain fwil si iñi, ā lus el la ; tu elos auliyuk ke Jo- nas el kaskas ; ā liye, sie yinu yok luk el Jo- nas.

42. Kosoa yin eur el fwa tuyuk in olul lain fwil si iñi, ā lus el la ; tu el tuku nu tafwun fwale mi in loñ ma lalmetmet lun Solomon ; ā liye, sie yinu yok luk el Solomon.

43. Ke ņun fokfok el fwas liki met, el fwa-

fwasyis sasla an paoala, šuknu moñla, ā tiunu konoioċ.

44. Na el fwak, Ña folokla nu in lom sik ña fwas we mi; ā ke el tuku, el konoioċ puše, imom, ā mwonu.

45. Na el šom, ā wis kutenu ñun itkos koluk luk el, ā elos ilyuk ā mutu we: ma safla lun met šen koluk liki ma met. Ā ou iñi fwil koluk si iñi koluk pe tuk.

46. ¶ Ke el kaskas iñi nu sin metu, liye, nine ā met lel elos tu likin umwe, luñši in kaskas nu sel.

47. Na sie fwak nu sel, Liye, nine křum ā met lium elos tu likin umwe, luñši in kaskas nu šum.

48. Ā el tupokoāñ ā fwak nu sin šu fwak nu sel, Šu nine křuk? ā met šu likan?

49. Ā el sralot paol nu ke met tumal lutlut, ā fwak, Liye nine křuk, ā met lik!

50. Tu met šu oru luñ lun Papa tumuk in kosao, elnu ma lik, ā louk, a křuk.

ŠAPTER XIII.

LEN si iñi Jisus el fwas liki lomwu, ā mutu fwin meši.

2. Ā met puspis elos tukeni tuku nu yurol, ou iñi tu el sroauk nu fwin oaku, ā mutu; ā met puspis tukeni tu fwin meši.

3. Ā el kaskas ma puspis nu selos in pupul-yūki, fwakañ, Liye, met takunla, el šom in

takunalik: 4. ā ke el takunalik, kutu putatla nu pupaneku, a mwon elos tuku ā koñla mao.

5. Kutu putatla nu yin eoteot, srikla fok on we; ā kitin pal elos kapak, tu fok tiu lāl: 6. ā ke fwatu takak, elos paoala; ā tu wañin oka lalos, elos paoa lanu.

7. Ā kutu putatla nu ke kokol; ā kokol kapak, ā kupowiye masla.

8. Ā kutenu putatla nu in fok mwo, ā oswe fwako, kutu sie-fok ka, kutu on-ñul ka, kutu tol-ñul ka.

9. El šu sra in loñ, lela lun loñ.

10. ¶ Ā met lutlut elos tuku, ā fwak nu sel, Efwo kom ku kaskas nu selos in pupulyūki?

11. El tupokot ā fwak nu selos, Tu ma etukot nu šumwos in etu ma foñla lun togusaī in kosao, ā tiu etukot nu selos.

12. Tu el šu os ma lal, fwa šuñ kute pe nu sel, ā el fwa ma puspis ma lal: ā el šu wañin ma lal, fwa esla luk el nu kemwu ma lal.

13. Tu ou iñi ña kaskas nu selos in pupulyūki; tu liye, elos tiu liye; ā loñ, elos tiu loñ, ā elos tiu etu.

14. Ā in selos oru ma payi ma Esaias, met palu, el polyi fwak, Ke loñ komwos fwa loñ, ā fwa tiu etu; ā liye komwos fwa liye, ā ninukunlanu: 15. tu inšien met iñi ma upa, ā sralos matoltol, ā elos sruñulye mutalos; fwini tiu ou iñi kutu pal elos liye ke mutalos,

ā loñ ke sralos, ā fwa etu inši elos, ā fwa forla, ā ña fwa akkei elos la.

16. Ā inši mwowo mutomwos, tu elos liye : ā sreumwos, tu elos loñ.

17. Tu payinu ña fwak nu šumwos, Tu met palu ma puspis ā met payi elos luñselos in liye ma komwos liye, ā tiu liye ; ā in loñ ma komwos loñ, ā tiu loñ.

18. Ke ma iñi komwos loñ pupulyuk si lun met takunalik.

19. Ke kutenu loñ ma kas lun togusaī, ā tiu etu, na ma koluk si el tuku, ā tulakunla ma takunalik inšiel. El iñi el šu es fute nu ke pupaneku.

20. Ā el šu es fute yin eoteot, el iñi el šu loñ kas, ā kitin misiñi el inši mwowo in es mao :
21. ā wañin oka ke el, ā el oru kutu pal ; ā ke ma koluk ā kolya tuku ke kas, kitin misiñi el tugulkul.

22. El pe šu es fute yin kokol, el iñi el šu loñ kas ; ā inšie lanu fwalu, ā kutasrik lun gasrup sruukeni kas, ā el tiu fokla.

23. Ā el šu es fute yin fok mwō, el iñi el šu loñ kas, ā etu ; elnu oswe fwako, ā isūs, kutu sie-fok ka, kutu on-ñul ka, kutu tol-ñul ka.

24. ¶ El lute nu selos sie pe pupulyuk, fwa-kañ, Togusaī in kosao oanu met šu takunalik fute mwō in ima si lal : 25. ā ke met elos on-nu motul, met lokwalok lal tuku ā takunalik tau kolweni wit, ā el šomla.

26. Ā ke sra kapak, ā oswe fwako, na tau elos kapak pe.

27. Na met kulansap lun met kato tuku ā elos fwak nu sel, Leum, ya kom tiu takunalik fute mwo in ima si lom? efwo ku tau on ka?

28. El fwak nu selos, Met lokwalok el oru ma iñi. Met kulansap elos fwak nu sel, Ya kom luñsom tu kem som in šifwalosyuk?

29. Ā el fwak, Mo; tu ke komwos šifwalosye tau, komwos fušak wit oelulosyuk pe.

30. Lela in tukeni kapak nu ke šifweni: ā ke pal si šifweni ña tufwa fwak nu sin met kosrūni, Met komwos eseni nu sie tau, ā kapeni loseni in furelosyuk: ā komwos wiseni wit nu in imwen wit sik.

31. El luti nu selos sie pe pupulyuk, fwakañ, Togusaī in kosao oanu futin mustad, ma met si srukak, ā takunalik in ima si lal: 32. ma iñi srik liki fute nu kemwu; ā ke ma kapak, ma yok liki šak tasuk, ā oanu šak lulap kutu, oanu tu mwon yin eñyeñu elos tuku ā mutu on fwin le šaku.

33. El kaskas nu selos sie pe pupulyuk: Togusaī in kosao oanu me pulolak, ma mutan si es, ā mwukin in buket in flau tolu, nu ke pulolak kemwu.

34. Ma nu kemwu ma iñi Jisus el kaskas in pupulyuk nu sin met puspis tukeni; ā fwin tiu pupulyuk el tiu kaskas nu selos: 35. tu a fwa payikin ma met palu el polyi, fwakañ,

Na fwa mañalik in pupulyūki; ña fwa fwa-kot kutu ma mwukmwuk ke mutamwauk fwalu nu iñi.

36. Na Jisus el sipalik met puspis tukeni, ā ilyuk nu in lomwu: ā met tumal lutlut elos tuku nu yurol, fwakañ, Luti nu ses pupulyuk lun tau in ima si.

37. El tupokot ā fwak nu selos, El šu taku-nalik fute mwo, Mwen nutin met: 38. Ima si, fwalu: fute mwo, tulig nutin togusaī: ā tau tulig nutin koluk: 39. lokwalok šu takunalo-selik, devil: šifweni, safla fwalu; ā met kos-rūni, lipufon.

40. Tu oanu ma tau šifweni ā fureuk in e; ouyape ke safla fwalu.

41. Mwen nutin met el fwa sipaot lipufon lal, ā elos esla liki togusaī lal ma nu kemwu ma tugulkul, ā elos šu orek ma koluk; 42. ā fwa sis elos la nu in fwunyu in e: ā iño fwa tuñnu ā ñañorñor.

43. Na met payi elos tufwa šaromromla oanu fwatu in togusaī lun Papa tumalos. El šu sra in loñ, lela lun loñ.

44 ¶ Siefwilpe, togusaī in kosao oanu ma mwo mwukunla in ima si; ma ke met si konoio, el mwukmwuk, ā tu inšimwo ka, el šom kuko ma nu kemwu ma lal, ā mol ima si iño.

45. Siefwilpe, togusaī in kosao oanu met kutatot šu šukuk mwek mwowo; 46. ke el

konoioek mwek mwo yok lanu molo, el šom
ā kuko ma nu kemwu ma lal, ā mol masi.

47. ¶ Siefwilpe, togusaī in kosao oanu kwa,
ma met fulalik mwea, ā sruukeni kain in ik
nu kemwu.

48. Ke tiñtiñinu, elos amakunak nu fwin me-
ši, ā elos mutu, ā šifweni ma mwowo kea nu
fwin oaku, ā sisle ma koluk kea.

49. A fwa ou iñi ke saffa fwalu : lipufon
elos tumi ā eselik ma koluk liki ma payi, 50.
ā fwa sis elos la in fwunyu in e : iño a fwa
tuñnu ā ñañorñor.

51. Jisus el fwak nu selos, Ya komwos etu
ma nu kemwu ma iñi ? Elos fwak nu sel, Ao,
Leum.

52. Na el fwak nu selos, Tu ou iñi met šim
šu lalmetmet ma lun tugusaī in kosao, el oanu
met kato, šu usi šašu ā matu liki tatū lal.

53. ¶ Ā ma te oru, ke Jisus el kaskas pupul-
yuk iñi tari, el šom liki.

54. Ā ke el tuku nu yin sel, el luti nu selos
in lolñok lalos, oanu tu elos lut, ā fwak, Ma
ya lalmetmet, ā menmen lulap, met si iñi
el es ?

55. Ya el iñi tiu mwen nutin kapenter ? kem
tiu pañpañ nine kīel, Meri ? ā ma lel, Jemes,
ā Joses, ā Saimon, ā Judas ?

56. Ā ma loul, ya elos tiu mutu yuros ? Na
ma ya met si iñi es nu kemwu ma iñi ?

57. Ā elos tugulkul ke'l. Ā Jisus el fwak

nu selos, An sin met palu, ā sou lal, tiu mwo nu sel.

58. Ā iño el tiu orek ma puspis menmen lulap, tu elos silalalfuñi.

ŠAPTER XIV.

KE pal si iño Herod titrak el loñ puñal Jisus, 2. ā el fwak nu sin met kulanšap lal, El iñi Jon Baptist: el molyuk liki met miši; tu ou iñi menmen lulap šifwanu luti in el.

3. Tu Herod el sruki'lye Jon met, ā kopuri'lye, ā fili'lye nu in prison ke Herodias, kiel Filip met lel.

4. Tu Jon el fwak nu sel, Oul ke kom es el.

5. Ā ke el luñsel uni'lye, el šañeñ sin met puspis, tu elos nunku mu el met palu.

6. Ā ke elos orekma ke len si Herod el isūs-la, an nutin Herodias el on srosro ye mutalos, ā Herod el eñun ka.

7. Tu ou iñi el tukakunañ ke fulak in šuñ nu sel ma nu kemwu ma el siyuk.

8. Ā el, nine kiel luti nu sel umet, fwak, Usi nu sik šiufwel Jon Baptist in pulet lulap si.

9. Ā togusa el pakomutu: ā tu fulak ka, a ke elos šu mutu moño yurol, el šap in ašuñ.

10. Ā el sipaot, ā tala šiufwel Jon in prison.

11. Ā elos wis šiufwel in pulet lulap si, ā suñ nu sin mutan fwus si, ā el wis ntū yurin nine kiel.

12. Ā met tumal lutlut elos tuku ā srukak manol, ā pukini'lye, ā šom ā fwakañ nu sin Jisus.

13. Ā ke Jisus el loñ, el šom in oaku liki an si iñi nu yin mesis muku: ā ke met elos loñ, elos fwas tukol fwas liki siti.

14. ¶ Ā Jisus el fwasot, ā el liye met puspis tukeni, ā el pakomutalos: ā el akkeiela mas lalos.

15. Ā ke eukela, met tumal lutlut elos tuku nu yurol, fwakañ, An si iñi an mesis, ā patla pal si iñi; sipala metu, tu elos šom nu yin met mutu we, ā mol kutu me moño nelos.

16. Ā Jisus el fwak nu selos, Mwo elos tiu šom; komwos šuñ me moño nelos.

17. Ā elos fwak nu sel, Srukwalun nu bred limikos, ā ik lugwe iñi mugenu yuros.

18. El fwak, Usi mao nu sik.

19. Ā el šap met puspis tukeni in mutu on fwin ma; ā el srukak srukwalun nu bred limikos ā ik lugwe, ā ñetak nu in kosao, el ali, ā kunšalik, ā šuñ srukwalun bred nu sin met lutlut, ā met lutlut nu sin met puspis tukeni.

20. Ā elos nu kemwu moño, ā kūp: ā elos srukak luwin moño lalos kuom sie-ñul-luo sesesla.

21. Ā elos šu moño apkurun met mogul limu, sayin mutan ā tulig.

22. ¶ Ā kitin misiñi Jisus el šap nu sin met tumal lutlut in sroauk nu fwin oaku, ā kol

met nu lefwalo el tuk, ke el sipalik met pus-
pis tukeni.

23. Ā ke el sipalik met puspis tukeni tari, el
mugenu šom nu fwini eola in pre: ā ke pal si
eukela, el mugenu mutu.

24. Ā oaku infulwin nemwu, ikikyuk ke
nua: tu eñ kolukyuk.

25. Ā ke šano akakos in foñ Jisus el šom nu
yurolos, fwafwasyis fwini kof.

26. Ā ke met lutlut elos liye'l el la fwafwas-
yis mwea, elos toninfoñ, fwakañ, We ñun si;
ā elos wowoyuk ke šañoñ.

27. Ā kitin misiñi Jisus el kaskas nu selos,
fwakañ, Komwos eñunak; Ña; nikmit šañoñ.

28. Ā Piter el tupokoañ nu sel ā fwak, Leum,
fwini kom, šap ñun fwas fwini kofo nu yurum.

29. Ā el fwak, Fwasu. Ā ke Piter el srola
liki oaku, el fwas fwini kof, in šom nu yurin
Jisus.

30. Ā ke el liye eñ upa, el šañoñ; ā mutam-
wauk in tili, el fwakañ, Leum, moli yu la!

31. Ā kitin misiñi Jisus el asraot paul, ā
sruki'lye, ā fwak nu sel, We kom lalalfuñi ma
sisik, efwo kom ku pulesu?

32. Ā ke eltal sroauk nu fwini oaku, eñ mis-
la.

33. Na elos fwini oaku tuku ā ali nu sel, fwa-
kañ, Payinu kom Mwen nutin God.

34. A ke elos kolot, elos tuku nu yin Gen-
nesaret.

35. A ke met yin si iño elos eta'l, elos sipaot nu yin nu kemwu apneni, ā wis nu yurol met mas nu kemwu :

36. Ā elos siyuk sel tu elos in kalye siske nuknuk lal : ā nu kemwu šu kalye elos kela nu šumosmos.

ŠAPTER XV.

NA met šim ā met Farisi lun Jerusalem ēlos tuku nu yurin Jisus, fwakañ, 2. Efwo met tumom lutlut ku kanaosla kaskas matu lun met elder ? tu elos tiu tanla paolos ke elos moño bred.

3. Ā el tupokoañ ā fwak nu selos, Efwo komwos ku kanaosla pe ma šap lun God ke kaskas matu lomwos ?

4. Tu God el šap, fwakañ, Oru mwo nu sin papa tumom ā nine : ā, El šu kaskas ko nu ke papa ā nine, lela lun mišenu misi.

5. Ā komwos fwak, Met šu a fwak nu sin papa ā nine, Ma iñi oul, ña koflanu šiot nu šum ; 6. ā tiu oru mwo nu sin papa tumal ā nine kīel, *tari*. Ou iñi komwos kanaosla ma šap lun God ke kaskas matu lomwos.

7. Mwošounkas ! mwo ma Ešaias el polyi ke komwos, fwakañ, 8. Met iñi elos kolkai yu ke oalulos, ā oru mwo nu sik ke ñasro : ā inšielos lusliki yu.

9. Ā elos šuule šunakin yu, luti me lutlut ma metu šap.

10. Ā el pañon mu met puspis tukeni, ā el

fwak nu selos, Poroño, ā etu: 11. tiu kutu ma fwasyuk nu in oalin metu ora'l koluk; ā kutu ma fwala likin oalu, ma iñi oru metu koluk.

12. Na met tumal lutlut elos tuku ā fwak nu sel, Ya kom etu tu met Farisi elos tugulkul, tukin kas si iñi ke elos loñ?

13. Ā el tupokoan ā fwak, Šak nu kemwu ma Papa tumuk šu in kosao el tiu eoki, fwa fwusak.

14. Lela elos in mutanu: elos met kun kol met kun. Ā met kun fwin kol met kun, eltal fwa putatla nu inlūfu.

15. Na Piŕter el tupokoan, ā fwak nu sel, Luti nu šes pupulyuk si iñi.

16. Ā Jisus el fwak, Ya komwos ninukunla pe nu iñi?

17. Ya komwos tiu etu nu iñi, tu ma nu kemwu ma fwasyuk nu in oalu šom nu inšie, ā fwa fwas nu fwin lāño?

18. Ā ma fwala likin oalu tuku inšie mi; ma iñi oru metu koluk.

19. Tu ma nunkeyuk koluk, ma akmus, ma kosro, ma pukus, ma puse, ma kikiap, mā enum, elos take liki inšie: 20. ma iñi orek metu koluk: ā moño ke tiu tanla paus tiu orek metu koluk.

21. ¶ Na Jisus el šom liki, a fwas nu kute-nu an Tair ā Saidon.

22. Ā liye, mutan si Kenaan el take liki an

si iñi, ā wowoyuk nu sel, fwakañ. Pakomutuk : O Leum, Mwen nutin Devid ! an nutig el musin devil keokinu.

23. Ā el tiu tupokot sie kas nu sel. Ā met tumal lutlut elos tuku, ā siyuk sel, fwakañ, Sipa'l la ; tu el tuñnu tukos.

24. Ā el tupokot ā fwak, Sipe yu la nu ke sip tula lun Israēl mugenu.

25. Na el tuku ā ali nu sel, fwakañ, Leum, kase yu !

26. Ā el tupokoañ ā fwak, Tiu mwo ke es bred nun tulig ā sisla nu sin kitin kosro ñaliñul.

27. Ā el fwak, Ao, Leum, ā tu kitin kosro ñaliñul elos moño kutkut in bred ma putatla liki fwin tebue lun tuma.

28. Na Jisus el tupokoañ, ā fwak nu sel, We mutan, kom lalalfuñi ma lulap : ma oru nu šum oanu kom luñšom. Ā an natu el kela ke auu si iñi.

29. ¶ Ā Jisus el fwas liki an si iñi, ā tuku apkurun nu mwean Gali li ; ā utiuk nu fwin eola, ā mutanu we.

30. Ā met puspis tukeni elos tuku nu yurol, wis oelulos met ul, met kun, met sikas, met fuke, ā met puspis pe, ā filelosla nu ke niin Jisus ; ā el akkei elos la : 31. ou iñi, tu met puspis tukeni elos lut, ke elos liye met sikas in fwak, met fuke in fwol, met ul in fwas, ā met kun in liye : ā elos kaksakin God lun Israel.

32. Na Jisus el pañon mu met tumal lutlut, ā fwak, Na pakomutun met puspis tukeni, tu elos mutu yuruk iñi len tolu, ā wañin me moño nelos: ā ña tiu luñsik sipa'los la ke lālo, fwini ou iñi elos fwa mulula ke elos šom.

33. Ā met tumal lutlut elos fwak nu sel, Ma ya bred puspis nes yin mesis oanu tu met puspis tukeni elos moño kūp?

34. Jisus el fwak nu selos, Srukwal yikas nomwosen? Ā elos fwak, Itkos, ā ik sisik pu.

35. Ā el šap met puspis tukeni in mutu in foko.

36. Ā el es srukwal itkos ā ik, ā šuñ kulu, ā kunšalik, ā šuñ nu sin met tumal lutlut, ā met lutlut elos šuñ nu sin met puspis tukeni.

37. Ā elos nu kemwu moño, ā kūp: ā elos srukak luwen ma on kuom itkos sesesla.

38. Ā elos šu moño oanu met mogul ao, sayen mutan ā tulig.

39. Ā el sipalik met puspis tukeni, ā sroauk nu fwini oaku, ā tuku nu kutenu an Magdala.

ŠAPTER XVI.

MET Farisi ā met Saddusi oelulos tuku, ā sriſwe siyuk sel, tu el luti nu selos sie akul in kosaoe mi.

2. El tupokoan ā fwak nu selos, Ke yikue, komwos fwak, len mwowo lutu, tu kosao sisa.

3. Ā ke lutue, Auf misiñi: tu kosao sisa ā kosra šuyuk. We mwošounkas, komwos etu

mutun kosao ; ya komwos tiu ku in akulin kutu palu ?

4. Fwil koluk ā kosro šuk nu akul ; a wañ-in nu akul oru nu ke mao, ā akul siewunu lun Jonas met palu. Ā el fulelosi, ā šomla.

5. Ā ke met tumal lutlut elos tuku nu lefwalo, elos mulkunla in wis bred.

6. Na Jisus el fwak nu selos, Liauñ ā sismouk me pulolak lun met Farisi ā met Saddusi.

7. Ā elos asiuki inšielos, fwakañ, Ma iñi tu kut tiu wis bred.

8. Ke Jisus el etauk, el fwak, We komwos lalalfuñi ma sisik, efwo komwos ku asiuki inšiumwos, tu komwos tiu wis bred ?

9. Ya komwos tiu etu iñi, tiu esam srukwal limikos lun met limu, ā kuom yikas komwos srukak ?

10. Ka srukwal itkos lun met ao, ā kuom yikas komwos srukak ?

11. Efwo komwos ku tiu etu tu ña tiu fwak nu šumwos ke bred, tu komwos fwa sismouk me pulolak lun Farisi ā lun Saddusi ?

12. Na elos etu tu el tiu fwak, Sismouk ma pulolak lun bred, tu me lutlut lun Farisi ā lun Saddusi.

13. ¶ Ke Jisus el tuku nu kutenu an Sesaria Filippai, el siyuk sin met tumal lutlut, fwakañ, Ka met su fwak yu mu, Mwen nutin met ?

14. Ā elos fwak, Kutu mu, Kom Jon Baptist ; kutu, Elaias ; ā kutenu, Jeremaias, ku sie sin met palu.

15. El fwak nu selos, Ka komwos mu šuo űao ?

16. Ā Saimon Peter el tupokoāñ ā fwak, Kom Kraist, Mwen nutin God mol.

17. Jisus el tupokoāñ ā fwak nu sel, Inši mwowo kom, Saimon Bar-jona : tu ikwe ā sa tiu luti ma iñi nu šum, tu Papa tumuk šu in kosao.

18. Ā űa fwak pe nu šum, Tu kom Piter, ā on fwin eot si iñi űa fwa miša šurš luk ; ā mutun pot lun hell koflanu mokwela ke mao.

19. Ā űa fwa šiot nu šum ki lun togusaī in kosao : ā ma kom fwa kopuri on fwalu fwa kopuri in kosao ; ā ma kom fwa lusala on fwalu fwa lusala in kosao.

20. Na el šap nu sin met tumal lutlut, tu elos in tiu fwak nu sin met tu el la Kraist payi.

21. ¶ Pal si iñi nu tuk Jisus el mutamwauk in luti nu sin met tumal lutlut, tu el a fwa šom nu Jerusalem, ā lañuñuñ ma puspis ke met elder ā met tol fulat ā met šim, ā uni'lye, ā siefwil molyuk ke len si aktolu.

22. Na Piter el kolilye, ā mutamwauk in kaiyuk nu sel, fwakañ, We mo, Leum, tiu ma iñi nu šum.

23. Ā el tapula, ā fwak nu sel Piter, Fwala

liki yu, Satan: kom aktugulkuli yu: tu kom tiu nunkauk ma lun God, tu ma nu lun metu.

24. Na Jisus el fwak nu sin met tumal lut-lut, Sienu met si fwini luñši fwas tukuk, lela lun šiefwanu lafwekunal, ā srukak šaksiñ sugo lal, ā fwas tutuk.

25. Tu el šu luñši kolañ molol el fwa tūla mao: ā el šu luñši tūla molol keik el fwa konoiook mao.

26. Tu fuka mwo lun met, fwini fwai e nu kemwu ma lal, ā ñunal tūla? ka mea met a ašun in aolla ñunal?

27. Tu Mwen nutin met el fwa tuku in ma mwowo lun Papa tumal, lipufon lal elos oelul: ā na el fwa šun mol nu sin met nu kemwu oanu me orek ma lalos.

28. Payinu ña fwak nu šumwos, Kutu met tu in, šu tiu pulakin miši, nu ke elos liye Mwen nutin met tuku in togusa lal.

ŠAPTER XVII.

A TUKIN len onkos tari Jisus el šuloltalu Piter, ā Jemes, ā Jon tamulel, ā wisalos-yuk nu fwini eol fulat muku.

2. Ā el ekla ye mutalos: ā mutal šaromrom oanu fwatu, ā nuknuk lal fwošfwos oanu kalem.

3. Ā liye, Moses ā Elaias eltal sikmi nu yurolos kaskas nu sel.

4. Na Piter el tupokoan ā fwak nu sin Jisus,

Leum, mwo tu kut mutanu iñi : kom fwin luñšom, lela kem in orek tolu lom sra : sie šum, ā sie sin Moses, ā sie sin Elaias.

5. Ke el kaskas ou iñi, liye, sie pukunieñ šaromrom lolelosye : ā liye pusra si kasmu in pukunieñ, fwak, El iñi Mwen kulu si nutig, ña inši mwowo ka'l, komwos loñol.

6. Ā ke met lutlut loñ, elos putatle fokšiuſwi, ā šaņeñ lanu.

7. Ā Jisus el tuku ā kalalosye, ā fwak, Tukakak, ā tiu šaņeñ.

8. Ā ke elos ñetak mutalos, elos tiu liye met, Jisus mugenu.

9. Ā ke elos oatui fwin eola mi, Jisus el mwuleuñ nu selos, fwakañ, Nik mit fwak nu sin sie met ma komwos liye fwin eola, nu ke Mwen nutin met miši siefwil molyuk.

10. Ā met tumal lutlut elos siyuk sel, fwakañ, Efwo met šim ku fwak tu Elaias el a tuku met ?

11. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos, Payi Elaias el a tuku met, ā siefwil fulokunak ma nu kemwu.

12. Ā ña fwak nu šumwos, Tu Elaias el tuku iñi, ā elos tiu eta'l, ā elos oru nu sel ma elos luñselos. Ouyape elos fwa ora'l Mwen nutin met keokinu.

13. Na met lutlut elos etu tu el fwak nu selos ke Jon Baptist.

14. ¶ Ā ke elos tuku nu yurin met puspis

tukeni, sie met tuku nu yurol sikukmutunti, ā fwakañ, 15. Leum, pakomutumwen nutig; tu el musin alwet, ā keokinu: tu pal puspis el putatle nu in e, ā puspis nu in kof.

16. Ā ña wis al nu yurin met tumom lutlut, ā elos koflanu akei el la.

17. Na Jisus el tupokoañ ā fwak, We fwil silalalfuñi ā šilolel, putaka ña mutu yuromwos? putaka ña muten komwos? wis al nu yuruk.

18. Ā Jisus el kaiyuk nu sel devil; ā el fwas luk el: ā tulig el kela ke auu a ša.

19. Na met lutlut elos tuku nu yurol Jisus muku, ā fwak, Efwo kem kũ koflanu sis el la?

20. Ā Jisus el fwak nu selos, Tu komwos silalalfuñi: tu payinu ña fwak nu šumwos, Komwos fwin lalalfuñi oanu futin mustad si, komwos a fwak nu ke eol si iñi, Mwārla nu an si iño; ā el fwa mwātla: ā wañin nu ma kofla nu šumwos.

21. Ā ma ou iñi tiu šom liki fwin tiu pre ā lālo.

22. Ā ke elos mutu yin Galili, Jisus el fwak nu selos, Mwen nutin met a fwa tukakinyik-yuk in pon metu: 23. ā elos fwa uni'lye, ā len si aktolu el šiefwil molyuk. Ā elos pakomutu ma lulap.

24. ¶ Ā ke elos tuku nu Kepernaum, elos šu es me takmu tuku nu yurol Piter, ā fwak, Ya met luti lomwos el tiu oru takmu?

25. El mu Aok. Ā ke el ilyuk nu in lom-wu, Jisus el ša kusal, fwakañ, Saimon, mea kom nunku? togusa lun fwalu elos esla sin šu me kūte ā me takmu? -ya sin tulig natalos, ka sin metša?

26. Piter el fwak nu sel, Sin metša. Jisus el fwak nu sel, Na tulig elos šugošok.

27. Tu ou iñi mu, tu kem tiu aktugulkul alos, kom šom nu mwea, ā sisla kou, ā es ik sugo umetun; ā ke kom oaliñalik in oalul, kom fwa konoiook ipen muni si: ma iñi es, ā šuñ nu selos ke ña ā kom.

ŠAPTER XVIII.

KE pal si iño met lutlut elos tuku nu yu-rin Jisus, fwakañ, Šu ka yok liki in togusaī in kosao?

2. Ā Jisus el pañon mu kitin tulig nu yurol, ā fili'lye yurolos infulwe, 3. ā fwak, Payinu ña fwak nu šumwos, Komwos fwini tiu ayaol nunok ā fwa oanu kitin tulig, komwos koflanu ilyuk nu in togusaī in kosao.

4. Tu ou iñi el šu šifwanu fwilpap ou kitin tulig si iñi, el iñi yok liki in togusaī in kosao.

5. Ā el šu fwa es sie sin kitin tulig ou iñi in ek el es yu pe.

6. Ā el šu aktugulkulye sie sin tulig iñi šu lalalfuñi yu, mwo nu sel tu tapañ sripsrip in kaiwel, ā el walomla yin lāl mwea.

7. We koluk fwalu ke me tugulkul! tu wañ.

in ma kutoñl tu me tugulkul in tiu tuku ; ā we koluk nu sin met šu oru me tugulkul !

8. Tu ou iñi po'm ā nium fwin aktugulkuli kom, pakala mao, ā sisle liki kom, tu kom fwin ilyuk nu yin mol ke fuke ā ke srumwunla, mwo liki tu ke pom luo ā nium luo fwa sisle nu in e kamwul.

9. Ā mutom fwin aktugulkuli kom, kom tupella, ā sisle liki kom : tu kom fwin ilyuk nu yin mol ke mutom si, mwo liki tu ke mutom luo fwa sisle nu in e in hell.

10. Sismouk tu komwos tiu sruñu sie sin tulig sisik iñi ? tu ña fwak nu šumwos, Tu lipufon lalos in kosao liye mutun Papa tumuk in kosao pal e nu kemwu.

11. Tu Mwen nutin met el tuku in moli ma tūla.

12. Komwos nunku ma fuka ? fwin šip siefok nutin met si, ā sugo kaiñla, ya el tiu filiye eu-eu, ā šom nu fwin eola, ā šuk ma sugo kaiñla ?

13. Ā el fwin konoilok, payinu ña fwak nu šumwos, el iñši mwowo ke ma sugo, yokliki ke eu-eu šu tiu kaiñla.

14. Ou iñi Papa tumomwos šu in kosao el tiu luñšel tu sie sin ma sisik si iñi fwa tūla.

15. ¶ Ā met lium el fwin orek ma koluk nu šum, kom fwasot ā kaskas nu sel ke ma koluk lal, kom ā òl muku : el fwin loñ kom, kom moli met lium.

16. Ā el fwini tiu loñ, es sie ku luo in wi kom, tu ma kas nu kemwu šumwos in olin met lo luo ā tolu.

17. Ā el fwini sañes loñ olos, fwakot nu sin šurš: ā el fwini tiu loñ šurš, lela lun nu šum oanu met pegan ā met rošo.

18. Payinu ña fwak nu šumwos, Ma nu kemwu komwos koperiye on fwalu fwa koperi in kosao; ā ma nu kemwu komwos tulala on fwalu fwa tulala in kosao.

19. Siefwilpe ña fwak nu šumwos, Tu fwini luo šumwos on fwalu nunok sugo ke kutu ma eltal siyuk, Papa tumuk šu in kosao el fwa oru ma iñi nu šeltal.

20. Tu yin met luo ku tolu tukeni mutu in ěk, ña oelulos mutu yin si iño.

21. ¶ Na Piter el tuku nu yurol, ā fwak, Leum, pal yikas met lik orek ma koluk nu sik, ā ña nunok munas nu sel? ya nu ke pal itkos?

22. Jišus el fwak nu sel, Ña tiu fwak nu šum, Nu ke pal itkos: tu, Nu ke it-ñul pal itkos.

23. Tu ou iñi togusañ in kosao oanu sie togusa šu luñši lolñok nu sin met kulansap sral.

24. Ā ke el mutamwauk in lolñok, elos wis nu yurol sie šu es šumwe mol muni sie-ñul-šiu ma lal.

25. Ā ke wañin ma lal in moli, leum lal el

šap in kite'l la, â klin natu, â tulig natal, â ma nu kemwu ma lal, â in te moli.

26. Ke ma iñi met kulanšap el putatla, â siyuknu sel, fwakañ, Leum, pako yu, â ña fwa moli nu šum nu kemwu.

27. Na leum lun met kulanšap 'iño el pakomutal, â tula'l la â nunok munas nu sel ke me mol.

28. Ā met kulanšap iñi el šom liki, â konoiook sie sin met kulanšap wi el, šu es šumwe mol muni sie-fok sisik lal: ā el sruki'lye, â išeni in kaiwel, fwakañ, Moli nu sik ma luk.

29. Ā met kulanšap wi el, el putatla nu ke nial, â siyuk nu sel, fwakañ, Pako yu; â ña fwa moli nu šum nu kemwu.

30. Ā el tiu luñsel: ā el šom ā sis el la nu in prison, nu ke el fwa moli ma lal.

31. Ā ke kutu sin met kulanšap wi el elos liye ma oru, elos pakomutu ma lulap, ā elos tuku ā fwak nu sin leum lalos ma nu kemwu ma oru.

32. Na leum lal, tuk ke el pañnolmu, el fwak nu sel, We kom met kulanšap koluk si, ña nunok munas nu šum nu kemwu ma luk, kom es sumwe mol, tu kom siyuk sik: 33. ya tiu mwo tu kom ouyape pakomutun met kulanšap wi yum; oanu ña pakomutom?

34. Ā leum lal el koskusok, ā asalañ nu sin met me kopur, nu ke el moli nu kemwu ma lal.

35. Ā ou iñi Papa tumuk in kosao el fwa oru ouyape nu šumwos, komwos fwini tiu nunok munas inšiumwos ke ma koluk met liumwos oru.

ŠAPTER XIX.

A MA te oru, ke Jisus el kaskas ma iñi tari, el fwas liki an Galili, ā tuku nu kутenu an Judea likin yeno Jordan; 2. ā met puspis tukeni elos fwas tukol; ā el akkei elos la iño.

3. Met Farisi elos pe tuku nu yurol, in srifwe'l, ā siyuk sel, Ya oul ku tiu oul tu met sisla mutan kiel ke ma nu kemwu?

4. Ā el tupokoan ā fwak nu selos, Ya komwos tiu rid, tu el šu orala ke mutamwauk, el oralos mogul si ā mutan si, 5. ā fwak, Tu ou iñi met el fwa filiye papa ā nine, ā el fwa fwalse-ni kīin natu: ā eltal fwa ikwe šenu?

6. Ke ma iñi tuko eltal tiu luo, tu ikwe šenu. Tu ou iñi ma God el fwalseni, lela met in tiu eselik.

7. Elos fwak nu sel, Ke ma iñi efwo ku Moses el šap in šuñ me šim lun sisila, ā in sis el la?

8. El fwak nu selos, Moses el oru ma iñi nu šumwos in sisla kīin nutumwos tu upala inšiumwos: ā ma tiu ou iñi ke mutamwauk nu iñi.

9. Ā nā fwak nu šumwos, El šu fwa sisla

kīn natu, el fwin tiu kosro, ā fwa mari sienu, el orek kosro : ā el šu mari el šu sisila, el orek kosro.

10. Met tumal lutlut elos fwak nu sel, Fwin ou iñi ke mogul ā kīn natu, tiu mwo in mari.

11. Ā el fwak nu selos, Nu kemwu koflanu es kas si iñi, elos mugenu El aši nu ke mao.

12. Tu kutu met yunuk, ma ou iñi ke elos isūsła inšien nine : ā kutu yunuk, ma met orek ke yunuk : ā kutu yunuk šu šifwanu orek yunuk ke togusaī in kosao. El šu ku in es ma iñi, lela lun es.

13. ¶ Na utuk nu yurol kitin tulig, tu El fwa filiye paul on fwelos, ā pre : ā met lutlut elos kaiyuk nu selos.

14. Ā Jisus el fwak, Lela kitin tulig in fwas nu yuruk, ā tiu sipa'loswot ; tu sin ma iñi togusaī in kosao.

15. Ā el filiye paul fwelos, ā šom liki.

16. ¶ Ā liye, sie tuku ā fwak nu sel, Met Luti Mwowo, Mea mwo ña oru, tu fwa luk mol ma patpat ?

17. Ā el fwak nu sel, Efwo kom ku pañpañ ña Mwo ? tu siewunu mwo, God mugenu : ā kom fwin luñšom ilyuk nu yin mol, liauñ oul payi.

18. El fwak nu sel, Oul šu ? Jisus el fwak, Nik kom akmus, Nik kom kosro, Nìk kom pusupas, Nik kom kikiap, 19. Oru mwo nu sin

papa tumom ā nine : ā Kom luñšom met lom oanu kom šifwanu.

20. Met fwus si el fwak nu sel, Ma nu kemwu ma iñi ña oru ke ña tulig nu iñi : pia kutu fwos ?

21. Jisus el fwak nu sel, Kom fwin luñšom oru šumosmos lanu, fwasot kukakin ma lom, ā šuñ nu sin met sigasrup, ā fwa kwanin tatū lom os in kosao : ā fwasu fwas tukuk.

22. Ā ke met fwus si loñ kas si iñi, el šom asor : tu ma puspis ma lal.

23. Na Jisus el fwak nu sin tumal lutlut, Payinu ña fwak nu šumwos, Tu upa lanu met gasrup ilyuk nu in kosao.

24. Ā siefwil pe ña fwak nu šumwos, Tu kamel el fwas sasla mutun nilel fusesas liki met gasrup in ilyuk nu in togusaì lun God.

25. Ke met tumal lutlut elos loñ, elos lut ma lulap, fwakāñ, Fwin ou iñi, ka šu ku in mol ?

26. Ā Jisus liye elos, ā fwak nu selos, Metu elos koflanu oru ma iñi ; ā God el ku in oru ma nu kemwu.

27. Na Piter el tupokoañ ā fwak nu sel, Liye, kem filiye ma nu kemwu lumem, ā fwas tukum ; fuka ma lumem ke ma iñi ?

28. Ā Jisus el fwak nu selos, Payinu ña fwak nu šumwos, Tu komwos šu fwas tukuk ke siefwil isūsła, ke Mwen nutin met el fwa mutu fwin me muta mwowo si lal, komwos

pe fwa mutu fwin me muta sie-ñul-luo, nunun-ku sruf sie-ñul-luo lun Israel.

29. El a šu filiye lomwu, ā lel, ā loul, ā papa, ā nine, ā kīin natu, ā tulig, ā fwalu, ke ěk, el fwa es kais sie-fok ka, ā fwa mutu in mol ma patpat.

30. Ā met puspis masi meta elos fwa masi tuko; ā inasi tuko elos fwa masi meta.

ŠAPTER XX.

TU togusai in kosao oanu met kato si, šu šom olutue in šulšul met in orek in ima fain si lal.

2. Ā ke el papani nu sin met orekma in mol penni si len si, el sipa'loswot nu in ima fain si lal.

3. Ā ke akurun auu si aktolu el šom, ā liye kutenu tu mwul niin kutakot.

4. Ā el fwak nu selos, Komwos šom pe nu in ima fain si, ā oanu ma payi āa fwa mol nu šumwos. Ā elos šomla.

5. El sifwil pe šom ke akurun auu akonkos ā akeu, ā oru ouyape.

6. Ā ke akurun auu aksie-ñul-sie el šomla, ā konoiook kutenu tu mwul, ā fwak nu selos, Efwow komwos ku tu mwul iñi len fon si?

7. Elos fwak nu sel, Tu wañin met painmu nu šes. El fwak nu selos, Komwos fwasot pe nu in ima fain si; ā āa fwa moli nu šumwos ma payi.

8. Ā ke eukela, leum lun ima fain si el fwak nu sin met tutaſpo lal, Kom pañonmu met orekma, ā ſuñ me mol nu selos, mutamwauk ma tuko nu meta.

9. Ā ke elos tuku ſu akurun auu aksie-ñul-sie, elos kemwu es penni si.

10. Ke masi meta tuku, elos nunku mu tu elos es yok liki; ā elos kemwu es pe penni si.

11. Ā ke elos es, elos torkaskas nu ke met kato, 12. fwakañ, Met iñi tuk elos orek ma auu si, ā kom oru nu selos akfwolye nu ſes, ſu wis ma toas lenſfon si ā ke fwol.

13. Ā el tupokoañ nu sin sie selos, ā fwak, Kawuk, ña tiu sito nu ſum: ya kom tiu papa-ni nu sik ke penni si?

14. Es ma lom, ā fwasot: ña luñsik ſuñ nu sin masi tuko ou nu ſum.

15. Ya tiu payi nu sik in oru oanu ña luñsik ke ma luk? Ya mutom koluk tu ña mwo?

16. Ou iñi masi tuko fwa metla, ā masi meta fwa tukla: tu ma puspis pañonmu, ā ma pu ſulūla.

17. ¶ Ke Jisus el fwasyuk nu Jerusalem el wis met sie-ñul-luo lutlut muku in inganek ā fwak nu selos, 18. Liye, kut fwasyuk nu Jerusalem, ā Mwen nutin met a fwa tukakinyukyuk nu sin met tol fulat ā nu sin met ſim, ā elos fwa otela lun mas.

19. Ā elos fwa esalañ nu sin Met pegan in aknunta, ā popo, ā in uni'lye on ke ſaksiñ

sugo: ā ke len si aktolu el fwa siefwil mol-yuk.

20. ¶ Na nine kīn tulig nutin Zebedi mwen luo natal oelul, el sinak, ā siyuk kutu ma nu sel.

21. Ā El fwak nu sel, Mea kom luñšom? El fwak nu Sel, Orauñ tu mwen luo nutig eltal fwa mutu, sie on la pom leyut a sie on la pom lesi, in togusaī lom.

22. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak, Komwos nikin ma komwos siyuk. Ya komwos ku in nim kup si ña³nimmim lū, ā in baptaisla ke sie baptais ña wi baptaisla ka? Elos fwak nu sel, Kut ku.

23. Ā el fwak nu selos, Aok, komwos fwa nim kup luk, ā baptaisla ke sie baptais ma ña wi baptaisla ka: ā in mutu on la pouk leyut, ā on la pouk lesi, tiu ma luk in ašiot, tu ma lalos šu Papa tumuk akou.

24. Ā ke ma sie-ñul loñ, elos mulat nu sin met tamulel luo.

25. Ā Jisus el pañnolos mi, ā fwak, Komwos etu tu leum lun Met pegan elos oru oanu leum nu selos, ā elos šu fulat elos šuñ me šap nu selos.

26. Ā fwa tiu ou iñi yuromwos; ā el šu luñši met fulat yuromwos, lela lun met tutašpo lomwos; 27. ā el šu luñši met leum yuromwos, lela lun met foko lomwos.

28. Oanu Mwen nutin met el tiu tuku tu

met oru nu sel, ā el oru nu sin met, ā in šuñ mol lal in moli met puspis.

29. ¶ Ā ke elos šomla liki an Jeriko, met puspis tukeni elos fwas tukol.

30. Ā liye, met luo kunla muta eltal mutu pupanek, ke eltal loñ tu Jisus el fwas alukela, eltal wowoyuk, fwakañ, O Leum, Mwen nutin Devid, pakomutetalu.

31. Ā met puspis tukeni elos kaiyuk nu seltal, tu eltal in misla: ā eltal wowoyuk yokliki, fwakañ, O Leum, nutin Devid, pakomutetalu.

32. Ā Jisus el tu, ā pañloltal, ā fwak, Mea komtal luñšómtal tu ña fwa ore nu šumtal?

33. Eltal fwak nu sel, Leum, ketal kenu mutetal in ñutalik.

34. Ā Jisus el pakomutu, ā kalye mutaltal: ā kitin misiñi eltal liye, ā eltal fwas tukol.

ŠAPTER XXI.

A KE elos fwas apkurun nu Jerusalem, ā tuku nu yin Betfeš, nu fwin eol Olifs, na Jisus el sipaot met lütlut luo, 2. fwakañ nu seltal, Fwasot nu yin sisik met mutu we ye mutómtal, ā kitin misiñi komtal fwa konoioak ass sugo kopuri, ā kolt wi el: tulala, ā usi nu yuruk.

3. Ā met sinu fwin siyuk nu šumtal kutu, komtal a fwak, Leum el enen eltal; ā kitin misiñi el fwa sipe'ltal mu.

4. Elos oru ma iñi nu kemwu, tu in orek ma payi ma met palu kaskas, fwakañ, 5. Komwos fwak nu sin an nutin Saion, Liye, Togusa lom el tuku nu yurom, moñfusas, ā mutu on fwın ass, ā kolt tulig nutin ass.

6. Ā met lutlut eltal šom, ā oru oanu Jisus el šapkin nu seltal, 7. ā usi ass, ā kolt, ā filiye yuroltal nuknuk lalos, ā elos fili'lye fwe.

8. Ā met puspis lanu tukeni elos lakunalik nuknuk lalos inganeku; ā kutenu poki lešak ulin šaku, ā takunalik oaoot ineku.

9. Ā met puspis tukeni šu fwas met, ā šu fwas tuk, elos woywoyuk, fwakañ, Hosana nu sin Mwen nutin Devid! Inši mwowo el šu tuku in el Leum, Hosana in fulat liki nu kemwu!

10. Ā ke el tuku nu in Jerusalem, nu kemwu in siti elos rarrar, fwakañ, Šu iñi?

11. Ā met puspis tukeni elos fwak, El iñi met palu lun Nazaret fulun an Galili.

12. ¶ Ā Jisus el utiuk nu in imwen tempel sin God, ā sis elos la nu kemwu šu kutakot ā mol in imwen tempel, ā topkakunla tebue lun met ayaol muni, ā me mutu lun met kutakot mwulioa.

13. Ā el fwak nu selos, Ma šimisla, Pañpañ lom luk Imwen pre; ā komwos orala mao inluf lun met pusupas.

14. Ā met kun ā met ul elos tuku nu yurol in imwen tempel; ā el akkei elos la.

15. Ā ke leum tol ā met sim elos liye kutu ma šokuruk ma el oru, ā tulig elos tuñwot in imwen tempel! ā fwakañ, Hosana nu sin Mwen nutin Devid! elos sruña lanu, 16. ā fwak nu sel, Ya kom loñ ma elos fwak? Ā Jisus el fwak nu selos, Aok : ya komwos tiu rid, Kom orek on payi ke olin kitin tulig ā sromsrom?

17. Ā el fwas lukelos, ā šom liki siti nu Beteni; ā el on nu we.

18. ¶ Ā lutue, ke el foloko nu siti, el mu-sinsral.

19. Ā ke el liye šak fig sugo pupaneku, el fwas nu ka, ā konoiook tu wañinu ma on wulo, ā sra mugenu, ā el fwak nu ke mao, Lela fwako lun tiu kapak on wulo nu tuk ma patpat. Ā kitin misiñi šak fig masla.

20. Ā ke met lutlut liye, elos lut, fwakañ, Efwo ku šafuk šak fig masla!

21. Jisus el tupokoñ ā fwak nu selos, Payi-nu ña fwak nu šumwos, Komwos fwin lalal-fuñi, ā tiu silalalfuñi, komwos a fwa tiu ma iñi nu ke šak fig mugenu, tu komwos ouyape fwin fwak nu ke fwin eol si iñi, Kom fwa-la moclula in putatla nu mwea, ma fwa oru.

22. Ā ma nu kemwu komwos siyuk ke pre, lalalfuñi, komwos fwa es.

23. ¶ Ā ke el tuku nu in imwen tempel, leum tol ā met elder lun met elos tuku nu yurol

ke el luti, ā fwak, Ma ya šap si kom orek makin ? ā šu šiot nu šum šap si iñi ?

24. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos, Ña pe siyuk šumwos sie mao, komwos fwın fwak nu sik mao, ña fwa ore pe nu šumwos ma šap si ña orek makin.

25. Tu ya baptais lun Jon ? in kosaoe mi, ku yurin metu ? Ā elos tukeni asiuki, fwakañ, Kem fwın fwak, In kosaoe mi ; El a fwa siyuk nu šes, Efwo komwos ku tiu lalalfuñol ?

26. Ā kem fwın fwak, Ma yurin met mi ; kem šañeñ sin met ; tu elos nu kemwu nunku mu Jon el met palu.

27. Ā elos tupokoañ nu sin Jisus, ā fwak, Kem koflanu fwak. Ā el fwak nu selos, Ña pe tiu fwak ma ya šap si ña oru ma iñi.

28. Ā mea komwos nunku ? Mwen luo nutin met si ; ā el tuku nu yurin masi meta, ā fwak, Mwen, fwasot orekma misiñi in ima fain si luk.

29. El tupokoañ ā fwak, Ña tiu šom ; ā tuko el auliyuk, ā šom.

30. Ā el tuku nu yurin masi akluo, ā el fwak ouyape. Ā el tupokoañ ā fwak, Ao, leum ; ā el tiu šom.

31. Ka šu seltal iñi oru oanu papa el luñsel ? Elos fwak nu sel, Masi meta. Jisus el fwak nu selos, Payinu ña fwak nu šumwos, Tu met rošo ā met kosro elos ilyuk nu in togusai lun God met ā komwos tuk.

32. Tu Jon el tuku nu yuromwos nu inganek lun ma payi, ā komwos tiu lalalfuñol; ā met rošo ā met kosro elos lalalfuñol: ā komwos, ke komwos liye, tiu auliyuk tuk, tu komwos fwa lalalfuñol.

33. ¶ Komwos loñ sienu pupulyuk: Sie met kato šu eoki ima fain si, ā orek kolkol apneni, ā pukpuk ma fulūye wain lū, ā muša ni yin šan met, ā sipauñ kutu met kato in liauñ ā el šom nu yin lulisla.

34. Ā ke pal si fwako akurun tuku, el sipala met kulanšap lal nu sin met kato, tu elos fwa es fwako ka.

35. Ā met kato elos es met kulanšap lal, ā popo sie, ā uniye sie, ā tuñal sie.

36. Siefwil pe, el sipala kutenu met kulanšap pus liki meta: ā elos oru nu selos ouyape.

37. Ā, o-tuk, el sipala nu selos mwen natal, fwakañ, Elos a fwa šunakin mwen nutig.

38. Ā ke met kato elos liye mwen, elos tukeni kaskas, El iñi met mwol: fwasu, lela kut in uni'lye, ā lela kut srukie es ma lal.

39. Ā elos sruki'lye, ā sis el la liki ima fain si, ā uni'lye.

40. Tu ou iñi ke leum lun ima fain si tuku, mea el fwa oru nu sin met kato iño?

41. Elos fwak nu sel, El a fwa un'elosi kolukla met koluk iño, ā el a fwa šuñ ima fain si nu sin kutenu met kato, šu fwa oru nu sel fwako ke pal fwol si.

42. Jisus el fwak nu selos, Ya komwos tiu rīd in ma šimīsla, Eot si ma met muša sisila, eot si iñi on fwīn šiufwīn srumwosrik in eot: ma iñi ma Leum oru, ā ma šokuruk in mutas?

43. Tu ou iñi ña fwak nu šumwos, God el fwa esla togusaī lal liki komwos, ā šuñ nu sin mutun fwalu ma orek fwako ke.

44. Ā el šu fwa putatla on fwīn eot si iñi fwa mišalšalu: ā on fwel šu eot si iñi fwa putatla, mao fwa ililye nu ma sisik.

45. Ā ke leum tol ā met Farisi elos loñ pupul-yuk lal, elos etu tu el kaskas nu ke elos.

46. Ā ke elos šuk in sruki'lye, elos šañeñ met puspis tukeni, tu elos es el met palu.

ŠAPTER XXII.

A JISUS el siefwil tupokoañ ā kaskas nu se-los in pupulyuki, ā fwak, 2. Togusaī in kosao oanu sie togusa, šu orek mari lun mwen natał, 3. ā sipala met kulanšap lal in pañnolos mi šu sulkakin met nu ke akonkon: ā elos sañes tuku.

4. El siefwil sipaot kutenu met kulanšap, fwakañ, Orauñ nu selos šu sulkakin, Liye, ña akou me moño nuk tari; kauu mogul luk ā puspisinu luk elos uniye tari, ā ma nu kemwu ako: fwasu nu ke akonkon.

5. Ā elos mu mansis, ā šomla, sie nu ke ima si lal, sie nu ke me kitakot lal: 6. ā kutenu

selos elos es met kulanšap lal, ā orek ma koluk lanu nu selos, ā onelosi.

7. Ā ke togusa el loñ, el koskusok : ā el sipaot met meun lal, ā onelosla met akmus iño, ā furreuk siti selos.

8. Na el fwak nu sin met kulanšap lal, Akonkon ako, ā elos šu sulkakin met tiu mwo.

9. Tu ou iñi komwos fwasot nu inganek, ā ma nu kemwu komwos konoioik, šuloimu nu ke akonkon.

10. Ā met kulanšap iñi elos šom nu inganek, ā eseni nu kemwu ma elos konoioik, ma mwo, ā ma koluk ; ā pus metu tari wi el nu ke akonkon.

11. Ā ke togusa el tuku in liye'los šu wi el, el liye met ši wañin nuknuk in akonkon el nukomañ.

12. Ā el fwak nu sel, Kawuk, efwo kom ku tuku nu yinu, tiu nukomañ nuknuk in akonkon ? Ā el tiu kas.

13. Na togusa el fwak nu sin met kulanšap, Kopuri'lye paul ā nial, ā wis el la, ā sisla nu yin los liki losu : yin a tuññu ā ñañoñor.

14. Tu ma puspis pañon mu, ā šuloila ma pu.

15. ¶ Na met Farisi šom, ā elos tukeni kas-kas fuka elos fwa akfosye'lak ke kaskas.

16. Ā elos sipaot nu yurol met tumalos lutlut, oelulos met Herod fwakañ, Met luti, kem etu tu kom payi, ā luti inek lun God payinu, ā

kom tiu kolak sin met; tu kom pulesu monin metu.

17. Tu ou iñi kom fwak nu šes, Mea kom nunku? Oul ku tiu oul, in šuñ takmu nu sin Sisar?

18. Ā Jisus el etu ma koluk lalos, ā fwak, Mwošounkas, efwo komwos ku srifwe yu?

19. Luti nu sik muni takmu. Ā elos wis nu yurol penni si.

20. Ā el fwak nu selos, Mutun šu iñi, ā šimisyukla?

21. Ā elos fwak nu sel, Lun Sisar. Na el fwak nu selos, Tu ou iñi oru nu sin Sisar ma lun Sisa, ā nu sin God ma lun God.

22. Ke elos loñ, elos lut, ā fwas luk el, a šomla.

23. ¶ Len si iñi met Saddusi, šu fwak wañ-innu ma siefwil molyuk, elos tuku nu yurol, ā siyuk sel, 24. fwakañ, Met luti, Moses el fwak, Met si fwin miši, wañin tulig natu, met lel el fwa mari mutan kīel, ā oreuk fute lun met lel.

25. Ā umet tamulel itkos mutu yuros: ā masi meta, ke el mari sie mutan, el miši, ā wañin fute, el likiye mutan kīel nu sin met lel:

26. Ouyape masi akluo, ā aktolu, nu ke akitkos.

27. Ā tukolos nu kemwu mutan el miše pe.

28. Tu ou iñi, pal si ke sifwil molyuk, lun šu mutan si iñi ke met itkos? tu elos nu kemwu es el.

29. Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos, Komwos sito, tiu etu ma Šimisla, ā tiu etu ku lun God.

30. Tu ke siefwil molyuk elos tiu mari, ā tiu šuñ in mari, tu elos oanu lipufon lun God in kosao.

31. Ā ke siefwil molyuk lun met miši, ya komwos tiu rid ma God el kaskas nu šumwos, fwakañ, 32. Ña God lun Ebrean, ā God lun Aisaak, ā God lun Jakob? God el tiu God lun miši, tu lun mol.

33. Ā met puspis tukeni ke elos loñ *ma ini*, elos kaksak ke ma lutlut lal.

34. ¶ Ā ke met Farisi loñ tu el orek met Sadosi in misla, elos tukeni mutu.

35. Na sie selos, met manu, el siyuk sel, sri-fw'el, 36. Met luti, ka šap šu yok in manu?

37. Jisus el fwak nu sel, Kom luñšom Jeova God lom ke inšium kemwu, ā ke in nūnum kemwu, ā ke in nunkom kemwu.

38. Ma si iñi masi meta ā ma yok ke šap.

39. Ā masi akluo ouyape, Kom luñšom met lom ou kom šifwanu.

40. On fwin ma šap luo iñi sripsrip ma nu kemwu manu ā palu.

41. ¶ Ā ke met Farisi elos tukeni mutu, Jisus el siyuk selos, 42. fwakañ, Mea komwos nunku k'el Kraist? el mwen nutin šu? Elos fwak nu sel, Nutin Devid.

43. El fwak nu selos, Na fuka Devid in nūn

pañpañ el Leum, fwakañ, 44. Jeofa el fwak nu sin Leum luk, Kom mutu on le pok leyut, nu ke pal si ña orek lokwalok lom me laño ye nium ?

45. Na Devid el fwin pañpañ el Leum, fuka el mwen natal ?

46. Ā wañin met ku in tupokoan nu sel sie kas ; wañin met pulaik in siyuk sel kutu ma, len si iñi nu tuk.

ŠAPTER XXIII.

NA Jisus el fwak nu sin met puspis tukeni, ā nu sin met tumal lutlut, 2. fwakañ, Met šim ā met Farisi elos mutu fwin niin mutu lun Moses : 3. tu ou iñi ma nu kemwu ma elos šap komwos in liauñ, komwos liauñ ā oru ; ā komwos tiu oru oanu elos oru : tu elos fwak, ā tiu oru.

4. Tu elos polñuni enu toas, ā toas ke utuk, ā filiye fwin pišin metu ; ā elos tiu luñši moklōla mao ke sugo kufin paulos.

5. Ā ma nu kemwu ma elos oru, elos oru tu met in liye: elos orek ma failakteri sralap lalos, ā orek ma lulap siskin nuknuk lalos, 6. ā elos luñselos mutu ye op niin kofwo, ā niin mutu lun leum in lolñok, 7. ā paiñ niin kitakot, ā met in pañnolos, Rabbai, Rabbai.

8. Ā komwos tiu pañon komwos Rabbai : tu sie met luti lomwos, Kraist ; ā komwos nu kemwu met lili.

9. Ā wañin met komwos pañon papa tumomwos on fwalu : tu sie Papa tumomwos, šu in kosao.

10. A komwos tiu pañon komwos met luti : tu sie Met luti lomwos, Kraist.

11. Ā el šu yok liki nu kemwu yurumwos, el fwa met kulanšap lomwos.

12. Ā el šu kaifwaf nunku, fwa foroti ; ā el šu šifwanu fwilpap, fwa mwo oiye.

13. ¶ We nu šumwos, met šim ā met Farisi, mwošounkas ! tu komwos kaliye togusaī in kosao ye mutun metu : tu komwos tiu ilyuk nu we, ā komwos tiu lela elos in ilyuk šu fwas nu we.

14. We nu šumwos, met šim ā met Farisi, mwošounkas ! tu komwos kanaosla lom sin kotin mas, ā tu kiapun pre lulis : tu ou iñi komwos es lusla lulap.

15. We nu šumwos, met šim ā met Farisi, mwošounkas ! tu komwos mutatu apneninu mwea ā fwalu in orek sie in forla ; ā ke komwos oru, komwos ora'l tulig nutin hell ka luo nu šumwos.

16. We nu šumwos, met atol kun, šu fwak, el šu fulak ke imwen tempel, mansis ; ā el šu fulak ke gol lun imwen tempel el fwa mol.

17. Met lalfon, ā met kun ! ka šu yok liki, gol, ku imwen su orek gol in mwole ?

18. Ā, el šu fulak ke lañ, mānsis ; ā el šu fulak ke kiše ma on fwe, el fwa mol.

19. Met lalfon, ā met kun! ka šu yok liki, kiše, ku lān šu orek kiše in mwole?

20. Tu ou iñi el šu fulak ke lān, el fulak ke mao, ā ke ma nu kemwu on fwe.

21. Ā el šu fulak ke imwen tempel fulak ke mao, ā ke El šu mutu lū.

22. Ā el šu fulak ke in kosao, fulak ke niin mutu lun God, ā ke el šu mutu fwe.

23. We nu šumwos met šim ā met Farisi, mwošounkas! tu komwos mol masiaksie-ñulka orun, ā anis, ā kumin, ā tiu oru ma yok kutu ke manu, ke nununku, ke pakomutu, ā ke lalalfuñi: mwo komwos oru ma iño meta, ā tiu sisle ma iñi tuko.

24. Komwos met atol kun! šu nomosol kitin mwet sisik, ā igumnu kaka sisik kosro kamel.

25. We nu šumwos, met šim, ā met Farisi, mwošounkas! tu komwos oru nasnas likin kup si ā pulet si, ā lū elos tiñtiñinu ma koluk ā ma šilolel.

26. Farisi kun! met kom orek nasnas lūin kup si ā pulet si, tu lik elos fwa nasnas oyape.

27. We nu šumwos, met šim ā met Farisi, mwošounkas! tu komwos oanu inkulyuk fwos-fwos, aok oanu ma mwowo lik, ā lū tiñtiñinu sri in mas, ā sipoklot lanu.

28. Ā komwos oyape lik oanu ma payi nu sin metu, ā inšiumwos tiñtiñinu ma mwošounkas ā ma koluk lanu.

29. We nu šumwos, met šim ā met Farisi, mwošounkas! tu komwos muša inkulyuk lun met palu; ā oru mwolanu inkulyuk lun met payi, 30. ā fwak, Kem fwino mutu in len lun papa tumus, kem tiu oelulos in es san met palu.

31. Ou iñi komwos met lo nu šumwos, tu komwos tulig natalos šu uniye met palu.

32. Na komwos nakla tupin sigasok lun pa-pa tumomwos.

33. Komwos serpent, ā fwil lun faiper! fuka komwos a fwas liki sisila nu in hell?

34. Ke ma iñi, liye, ña sipaot nu šumwos met palu, ā met lalmetmet, ā met šim: ā kutu selos komwos fwa uniye ā uni on ke šaksiñ sugo; ā kutu selos komwos onel in lolñok lomwos, ā kolyai in siti nu in siti.

35. Tu sa payi nu kemwu kaki nu fwalu fwa tuku nu fwomwos, san Ebel mi met payi nu ke san Zakaraias mwen nutin Barakaias, šu komwos uniye in maslon imwen tempe ā lāñ.

36. Payinu ña fwak nu šumwos, Ma nu kemwu ma iñi fwa tuku nu fwil si iñi.

37. O Jerusalem, Jerusalem, šu uniye met palu, ā tuñlalos šu sipeyuk mi nu yurum, fuka pal puspis ña luñsik šifweni tulig nutom, oanu mwonyen el šifweni trokrok natu ye paul, ā komwos siluñši!

38. Liye, lom šum on wañin karwuñinye.

39. Tu ña fwak nu šumwos, Komwos a fwa tiu liye yu nu tuk, nu ke komwos fwak, Inši mwowo el šu tuku in el Leum.

ŠAPTER XXIV.

A JISUS el šom, ā fwas liki imwen tempel: ā met tumal lutlut elos tuku in luti nu sel inte im ke imwen tempel.

2. Ā Jisus el fwak nu selos, Ya komwos tiu liye ma nu kemwu ma iñi? Payinu ña fwak nu šumwos, An si iñi a fwa wañin eot si on fwin sie eot, ma a fwa mogukla nu kemwu.

3. Ā ke el mutu on fwin eol Olifs, met lutlut elos tuku nu yurol muku, fwakañ, Lute nu šes, pal ya si ma iñi a fwa oru? ā mea akulin ke kom tuku, ā ke safla fwalu?

4. Ā Jisus el tupokoañ ā fwak nu selos, Komwos nismouk tu met tiu kiae komwos la.

5. Tu ma puspis fwa tuku in ěk, fwakañ Na Kraist; ā elos fwa kiapala met puspis.

6. Ā komwos fwa loñ meun, ā kušan meun: liauñ tu komwos tiu fosña: tu ma nu kemwu iñi te oru met, ā safla šumwe tuku.

7. Tu met fwal si tuyuk lain sie met fwal, ā togusañ lain togusañ: ā a fwa sral, ā lolo, ā fwalu rarrar, in kutu an.

8. Ma nu kemwu iñi mutamwauk in ašor.

9. Na elos fwa es komwosyuñ in akkolukye komwos, ā a fwa uni komwosye: ā fwal nu kemwu fwa sruñe komwos ke ěk.

10. Ā na ma puspis fwa tugulkul, ā sie fwa tukakunak sie, ā sie fwa sruñu sie.

11. Ā met palu puspis sito fwa tuku, ā fwa kiapala met puspis.

12. Ā tu os nu ma koluk, luñ lun met puspis fwa musis kutu.

13. Ā el šu oru mwo nu ke safla, el iñi fwa mol.

14. Ā mwo šašu iñi lun togusaī fwa sulkakin in fwal e nu kemwu ke ma lo an nu kemwu : ā na safla a fwa tuku.

15. Tu ou iñi, ke komwos fwa liye ma koluk lanu lun ma kanaos lanu, ma Daniel met palu el fwak, tu yin mutal (el šu rid, lela lun etu :) 16. na lela elos šu mutu in Judea in kasus šom nu fwin eola.

17. Lela el šu on fwin mañon lomwu tiu tuku fwuni in es kutu ma likin lom sel. •

18. Ā el šu mutu in ima si tiu foloko in es nuknuk lal.

19. Ā we koluk nu selos šu putete, ā nu selos šu šuñ titi in len iño !

20. Ā pre tu komwos tiu kasus šom ke pal musis, ā ke len sabbat : 21. Tu na fwa fosñala ma lulap, oanu met tiu liye ke mutamwauk fwalu nu iñi, mo, ā nu tuk.

22. Ā fwin tiu oru len iño ma fototo kutu, wañin nu ikwe in mol : ā ke met šulūla len iño orani in fototo eni kutu.

23. Na kütenu met fwin fwak nu šunwos,

Liye, Kraist iñi, ku iño ; komwos tiu lalal-fuñi.

24. Tu Kraist sito fwa tuku, ā met palu sito, ā elos fwa luti akul lulap ā ma šokuruk ; tu ou iñi, fwin ku, elos fwa kiapala met šala.

25. Liye, āa fwak nu šumwos met.

26. Tu ou iñi elos fwin fwak nu šumwos, Liye, El os yin mesis : komwos tiu šom : Liye, El os in fokil lukma ; komwos tiu lalal-fuñi.

27. Tu oanu šarom tuku yin fwatu sikyuk we, ā šaromromla yin fwatu tili we ; ouyape ke Mwen nutin met el fwa tuku.

28. Tu yin kolak on we, an si iñi mwon igel elos fwa tukeni šokšok.

29. Kitin misiñi tuko ke fošāa lanu in len iño fwatu fwa losla, ā malem tiu šuñ kalem lal, ā itu elos fwa putatla in kosaoe mi, ā ku in kosao elos fwa kususus,

30. Ā na akul lun Mwen nutin met fwa sikmi in kosaoe mi : ā na šruf nu kemwu fwalu elos ašor, ā elos fwa liye Mwen nutin met el tuku in pukunieñ in kosao, ke ku ā ma mwo-wo ma lulap.

31. Ā El fwa sipala lipufon lal ke pusrēn ugug-lulap ; ā elos fwa eseni met šula lal yin eñ akos mi, yin tafwun kosa iño mi nu tafwun kosa iñi.

32. Iñi lutlut pupulyuk ke šak fig : ke le

šak lal sruk maños, a sra srunak, komwos etu akurun pal fwol.

83. Ā ouyape, ke komwos fwa liye ma nu kemwu ma iñi, komwos etu tu apkurun nu mutun oaoa.

84. Payinu ña fwak nu šumwos, Fwil si iñi tiu alfukfukla nu ke ma nu kemwu ma iñi orek tari.

85. Kosao ā fwalu fwa wañinla, ā kaskas luk tiu wañinla.

86. ¶ Ā len si iño ā auu si wañinu met etu, ā tiu lipufon in kosao, tu Papa tumuk mugenu.

87. Ā oanu len lum Noa, ā ouyape ke Mwen nutin met el fwa tuku.

88. Tu oanu len met šaloñla tuk, elos moño ā nim, mari ā šuñ in mari, nu ke len si Noa el sroauk nu fwinq oaku, 39. ā elos tiu etu, nu ke šaloñla tuku, ā es elos la nu kemwu; ouyape ke Mwen nutin met el fwa tuku.

40. Na met luo mutu in ima si; esla sie, ā filiye sie.

41. Mutan luo ilye ke me ilil si; esla sie, ā filiye sie.

42. ¶ Tu ou iñi šano; tu komwos tiu etu auu ya si Leum lom a tuku.

43. Ā komwos etu ma iñi, tu met kato in lomwu el fwino etu la auu ya si met pus a tuku, el fwa šano, ā tiu fulela lom sel in mišala.

44. Tu ou iñi komwos in ako pe, tu ke auu

si komwos tiu nunku, Mwen nutin met el a tuku.

45. Na šu met kulansap payi ā lalmetmet, šu leum lal ora'l lun fwa'l nu ke kwanun lom sel, in šuñ me moño nelos ke pal fwol si ?

46. Inši mwowo met kulansap iño, šu leum lal, ke el tuku, el fwa koneilok in oru ou iñi.

47. Payinu ña fwak nu šumwos, tu el fwa ora'l lun fwa'l ke ma nu kemwu ma lal.

48. Ā met kulansap koluk iñi el fwin kaskas inšiel, Leum luk patlanu in tuku ; 49. ā el mutamwauk in popo kutenu met kulansap wi, ā oelulos met sruī in moño ā nim ;

50. Leum lun met kulansap iñi el fwa tuku in len si ke el tiu šano'l, ā in auu si ke el tiu eta, 51. ā el fwa otelalik, ā oru ma lal wi met mwošounkas : yin a fwa tuñnu ā ñañor-ñor in mwusi.

ŠAPTER XXV.

NA togusaī in kosao fwa oanu mutan sie-ñul šu tiu etu met, šu es lam lalos, ā šom in šun met pusla.

2. Ā limikos selos lalmetmet, ā limikos lalfon.

3. Elos šu lalfon es lam lalos, ā tiu es oil oelulos.

4. Ā lalmetmet elos es oil in maše wi lam lalos.

5. Ke met pusla patla in tuku, elos nu kemwu metkel ā motul.

6. Ā ke infulwin foñ elos mwonak, We liye, met pusla el tuku ; komwos fwasot in šunol.

7. Na mutan nu keinwu šu tiu etu met elos tukakak, ā akoala lam lalos.

8. Ā lalfon elos fwak nu sin lalmetmet, Si las kutu oil lomwos, tu lam las a kunla.

9. Ā lalmetmet elos tupokot, fwakañ, Fwin ou iñi tiu yok in las ā lomwos : ā mwo komwos fwasot nu yurin met kitakot, ā mol ma lomwos.

10. Ā ke elos šom in mol, met pusla el tuku ; ā elos šu ako ilyuk oelul nu ke mari : ā mutun oaoa kauli.

11. Tuk'kutenu mutan šu tiu etu met elos tuke pe, fwakañ, Leum, Leum, igasla nu šes.

12. Ā el tupokoañ ā fwak, Payinu ña fwak nu šumwos, Na tiu ete komwos.

13. Tu ou iñi, šano, tu komwos tiu etu len si ā auu si ke Mwen nutin met el tuku.

14. ¶ Tu togusañ in kosao oanu met fwa-fwasyis nu yin lulisla, el pañon mu met kulansap lal, ā šuñ ma lal nu selos.

15. Ā el šuñ nu sin sie talen limikos, ā nu sin sie luo, ā nu sin sie sie : nu sin met nu kemwu oanu elos etu oreye ; ā kitin misiñi el šomla.

16. Na el šu es talen limikos el šom kukakin ma iñi, ā oru talen limikos pe.

17. Ā ouyape el šu es luo, el ouyape oru luo pe.

18. Ā el šu es sie, šom ā pukinye in foko, ā mwukunla muni lun leum lal.

19. Ā pat lanu tuk, leum lun met kulanšap iñi el folokla, ā lolñok nu selos.

20. Ā el šu es talen limikos tuku, ā usi talen limikos pe, fwakañ, Leum, kom asi nu sik talen limikos; liye, ña siefwil oru talen limikos pe.

21. Leum lal el fwak nu sel, Mwonu, met kulanšap mwo ā payi: mwo ma pu kom liauñ, ña fwa orek kom in fwu ma puspis: kom ilyuk nu yin eñun lun leum lom.

22. Ouyape el šu es talen luo tuku, ā fwak, Leum, kom asi nu sik talen luo: liye, ña siefwil oru talen luo pe.

23. Leum lal el fwak nu sel, Mwonu, met kulanšap mwo ā payi: mwo ma pu kom liauñ, ña fwa orek kom in fwu ma puspis: kom ilyuk nu yin eñun lun leum lom.

24. Na el šu es talen si tuku, ā fwak, Leum, ña ete kom tu kom met upa si, kosrūni oiya kom tiu siselik, ā eseni oiya kom tiu oskoilik:

25. Ā ña šañeñ, ā šom, ā mwukunla talen lom in foko; liye, es lom.

26. Leum lal el tupokoañ ā fwak nu sel, Met kulanšap koluk ā alsañes, kom etu tu ña kosrūni oiya ña tiu siselik, ā eseni oiya ña tiu oskoilik: 27. Ke ma iñi mwo tu kom filiye muni luk nu yurin banker, ā ke ña tuku ña fwa es ma luk ā kute pe.

28. Tu ou iñi esla talen si luk el, ā šuñ nu sel šu la talen sie-ñul.

29. Tu nu sin šu kutu ma la šuñ pe kutu, ā el fwa os ma lal : ā yurol mi šu wañin ma la fwa esla ma lal luk el.

30. Ā komwos sisla met kulanšap alsañes nu yin los liki losu : nu iño fwa tuñnu ā ñañor-ñor in mwusi.

31. ¶ Ke Mwen nutin met el fwa tuku in ma mwowo lal, ā lipufon mutal nu kemwu oelul, na el fwa mutu fwin niin mutu mwowo si lal : 32. ā met an nu kemwu fwa tukeni mutu ye mutal ; ā el fwa es elos elik sie sin sie, oanu met sropu liye šip esla šipe liki gotu : 33. Ā el fwa filiye šipe on le paul leyut, ā gotu on le paul lesi.

34. Na togusa el a fwak nu selos on le paul leyut, Fwasu, komwos met mwonu lun Papa tumuk, mutu yin akola nu šumwos u-mi ke srosla fwalu : 35. tu ña musinsral, ā komwos kiti yu me moño ; ña malu, ā komwos si kof nimuk : ña metša, ā komwos šuli yu yuk : 36. Ña koflufol, ā komwos si nuknuk ña nukomañ : ña mas, ā komwos fwas nu yuruk ā mutu : ña mutu in prison ā komwos tuku nu yuruk.

37. Na met payi elos tupokot nu sel, fwakañ Leum, kem liye kom ke kom musinsral, ā kite nom ña ? ku malu, ā kite nimom ? 38. ña kem liye kom metša, ā šuli kom yuk ? ku ko-

flufol, ā nukom kom la? 39. ku kem liye kom mas, ku in prison ā tuku nu yurom ña?

40. Ā Togusa el a tupokoañ ā fwak nu selos, Payinu ña fwak nu šomwos Tu oanu ke komwos oru ma iñi nu sin sie met sisik sin ma lik komwos oru nu sik.

41. Na el a fwak pe nu selos on le paul lesi, Fwasot liki yu, komwos, met lušla, fwasot liki yu nu in e kamwul ma patpat, akola sin devil ā lipufon lal.

42. Tu ña musinsral, ā komwos tiu kiti yu me moño : ña malu, ā komwos tiu si kof ni-muk : 43. ña met ša, ā komwos tiu šuli yu yuk ; koffufol, ā komwos tiu si nuknuk ña nukomañ : mas, ā in prison, ā komwos tiu tuku nu yuruk.

44. Na elos ouyape tupokot nu sel, fwakañ, Leum, ka kem liye kom kom la musinsral ña? ku malu, ku metša, ku koffufol, ku mas, ku in prison ā tiu oru nu šum?

45. Na el tupokot nu selos fwakañ, Payinu ña fwak nu šumwos, Tu oanu ke komwos tiu oru nu sin sie ma sisik iñi, Tu ouyape ke komwos tiu oru nu sik.

46. Ā elos iñi fwa šomla nu yin uniye ma patpat : ā met payi nu yin mol ma patpat.

ŠAPTER XXVI.

A MA iñi te oru, ke Jisus el kaskas nu kem-wu ma iñi tari, el fwak nu sin met tu-

mal lutlut, 2. Komwos etu tu ke tukin len
luo kofwo lun alukela, ā Mwen nutin met
fwa tukakinyukyuk in uniye on ke šaksiñ
sugo.

3. Na leum tol, ā met šim, ā met elder lun
met, elos tukeni nu in maslon lom sin
leum tol, pañpañ Kaiafas, 4. ā elos tukeni
papu fuka elos fwa es Jisus ke kiapu, ā uni-
lye.

5. Ā elos fwak, Tiu ke kofwo, tu fwini ou iñi
met elos tukeni mwowon.

6. ¶ Ā ke Jisus el mutu yin Beteni, in lom
sin Saimon met leper, 7. sie mutan el tuku
nu yurol wis boken alabaster lun kūar mwo-
wo si, ā el okoiya nu fwini šiufwel, ke el foñ-
yuñ moño.

8. Ā ke met tumal lutlut liye, elos siluñši
lanu, fwakañ, Efwo ku sisla ma iñi ?

9. Tu kem ku in kitakot kūar iñi ka puspis,
ā kitala nu sin met sigasrup.

10. Ke Jisus el etu, el fwak nu selos, Efwo
komwos ku lokoluke mutan si ? tu el oru me
orek mwowo nu sik.

11. Tu met sigasrup mutu yuromwos pal e nu
kemwu ; ā ña tiu mutu yuromwos pal e nu
kemwu.

12. Tu ke el okoiya kūar iñi nu fwini mo-
nuk, el ako yu nu ke ña pukpuki.

13. Payinu ña fwak nu šumwos, Yin nu
kemwu met luti mwo šasu iñi in fwal nu

kemwu, elos fwa kaskas ma iñi ma mutan si iñi oru in akulinilye.

14. Na sie sin sie-ñul-luo, pañpañ Judas Iskariot, el šom nu yurin leum tol, 15. ā fwak, Mea komwos aši nu sik, ā ña fwa asalot nu šumwos? Ā elos mwuleuñ nu sel muni tol-ñul.

16. Ā tukin palša el šuk pal mwo si in tukakunulak.

17. ¶ Ke len si meta kofwo lun bred tiu pulolak met lutlut elos tuku nu yurin Jisus, fwak nu sel, Oiya an kom luñšom kut in ako nu sum in moño alukela?

18. Ā El fwak, Šom nu in siti nu sin sie met, ā fwak nu sel, Met luti el fwak, Pal si luk akurun iñi; ña fwa oru alukela in lom sum wi met tumuk lutlut.

19. Ā met lutlut elos oru oanu Jisus el luti nu selos; ā elos ako alukela.

20. Ke eukela, El foñyuñ nu ke tebel yurin sie-ñul-luo.

21. Ā ke elos moño, el fwak, Payinu ña fwak nu šumwos, tu sie šumwos a tukakin yu yuk.

22. Ā elos pakomutu ma lulap, ā mutamwauk in takla siyuk sel, Leum, ka šu ña?

23. Ā el tupokoan ā fwak, El šu wi yu sššñi paul in ale si, el iñi a tukakun yu yuk.

24. Mwen nutin met el šom oanu ma šimisla ke el: we sin met šu tukakunulak Mwen

nutin met! mwo nu sin met iñi el fwin tiu isūsła.

25. Na Judas, su tukakunulak, el tupokoañ ā fwak, Rabbai, ka šu ña? El fwak nu sel, Kom fwakla.

26. Ā ke elos moño, Jisus el es bred, ā ali, ā kunšalik, ā šuñ nu sin met lutlut, ā fwak, Es, moño; ma iñi monuk.

27. Ā El es kup, ā šuñ kulu, ā šuñ nu selos, fwakañ, Komwos nu kemwu numla mao:

28. Tu ma iñi sak lun mwilkas šašu, ma širorla ke met puspis in esla ma koluk.

29. Ā ña fwak nu šumwos, Ña a tiu nim tuk fokin fain iñi, nu ke len si ña wi komwos nim ma šašu'in togusañ lun Papa tumuk.

30. Ā ke elos ink sugo on, elos šomla nu fwin eol Olifs.

31. ¶ Na Jisus el fwak nu selos, Komwos nu kemwu tugulkul foñ si iñi ke ña: tu ma šimisla, Ña fwa uniye met sropu, ā šip lun unen elos fwaseliknu.

32. Ā tuk ke ña siefwil molyuk, ña met komwos tuk a fwas nu yin Galili.

33. Piter el tupokoañ ā fwak nu sel, Elos nu kemwu fwin tugulkul ke um, ña tiu tugulkul nu tuk.

34. Jisus el fwak nu sel, Payinu ña fwak nu šum, Tu foñ si iñi, met mwon sisa kakla tuk, kom a fwa laflafwekin yu pal tolu.

35. Piter el fwak nu sel, Ña fwin wi kom nu

miši, ña tiu laflafwekin kom. Met lutlut nu kemwu fwak ouyape.

36. ¶ Na Jisus el oelulos fwas nu an si pañ-pañ Getsemane, ā fwak nu sin met lutlut, Komwos mutawun iñi, ke ña šom nu iño ā pre.

37. Ā el es oelul Piter, ā mwen luo nutin Zebedi, ā mutamwauk iñ asor, ā toas lanu.

38. Na el fwak nu selos, Ñunik in asor lulap, nu ke miši: komwos mutawun iñi, ā wi yu šano.

39. Ā el fwas nu met kutu, ā fokšiuſwi, ā pre, fwakañ, O Papa tumuk, fwini ku ke ma iñi, lela kup si iñi in fwas aliki yu wot' fwini tiu ou iñi, tiu ou ña luñsik, ā ou kom.

40. Ā el fwas nu yurin met lutlut, ā konoie-los yuk la motul, ā el fwak nu sel Piter, Ma ya, komwos tiu ku in wi yu šano ke auu si?

41. Šano, ā pre, tu komwos tiu ilyuk nu in mel: payi ñun luñši, ā ikwe munas.

42. El siefwilpe šom pal si akluo, ā pre, fwakañ, O Papa tumuk, kup si iñi tiu ku in fwas aliki yu wot, ña fwini tiu numla, oru ou kom luñšom.

43. Ā el tuku ā konoie-los yuk la siefwil motul: tu mutalos toas.

44. Ā el fwas luk elos, ā siefwilpe šomla, ā pre pal si aktolu, kaskas ou meta.

45. Na el tuku nu yurin met tumal lutlut, ā fwak nu selos, Tari, komwos motul nu, ā moñle; liye, auu si tuku, ā Mwen nutin met tukakinyukyuk nu in pouñ met koluk.

46. Tukakak, kut som: liye, el tuku šu tuka-kin yu yuk.

47. ¶ Ke el kaskas iñi, liye, Judas, sie sin sie-nul-luo, el tuku, ā met puspis tukeni oelul, wis kutlas ā šak, yurolos mi met tol ā met elder lun met.

48. Ā el šu tukakunulak suñ akul si nu selos, fwakañ, El šu ña ñek, elnu, sruki'-lye.

49. Ā kitin misiñi el tuku nu yurin Jisus, ā fwak, Paiñ kom, Rabbai; ā ñokol.

50. Ā Jisus el fwak nu sel, Kawuk, kom te sika? Na elos tuku filiye paolos fwe'l Jisus, ā as al.

51. Ā liye, sie selos oelul Jisus asroala paul, ā fwauk kutlas, ā pakal met kulansap lun met tol, ā otala sral.

52. Na Jisus el fwak nu sel, Siefwil išuñye kutlas nutom nu yin on we: tu elos nu kem-wu šu es kutlas fwa miši ke kutlas.

53. Ya kom nunku mu tu ña tiu ku in siyuk sin Papa tumuk iñi, ā el a fwa sipamu nu yuruk lipufon lišun sie-nul-luo ā yok?

54. Fwin ou iñi fuka ma šimisla payikin, tu a ma oru ou iñi?

55. Ke auu si iño Jisus el fwak nu sin met

puspis tukeni, Ya komwos fwas liki oanu nu sin met iñunyar, ke kutlas ā šaku in es yu? Piñanu len ña mutu yuromwos in luti in imwen tempel, ā komwos tiu sruki yu wi.

56. Ā ma nu kemwu ma iñi oru, tu ma šimisla lun met palu fwa payikin. Na met tumal lutlut nu kemwu fwas luk el, ā kaiñla.

57. ¶ Ā elos šu sruki'lye Jisus met, elos kolol nu yurin Kaiafas met tol, yin mwolil met šim ā met elder tukeni mutu.

58. Ā Piter el fwas tukul lūs'el la, nu in maslon lom sin met tol, ā ilyuk nu we, ā mutu yurin met tutafpo in liye masi tuko.

59. Ā met tol, ā met elder, ā mwolil nu kemwu, elos šuk met silo lainul Jisus, ou tu elos fwa uni'lye; 60. ā elos tiu konoioik: ā met silo ma puspis tuku, elos tiu konoioik sie. Ā tuko met silo luo eltal tuku, 61. ā fwak, El iñi fwak, Ña ku in kanaosla inwen tempel lun God, ā in muša mao in len tolu.

62. Ā met tol el tuyuk, ā fwak nu sel, Ya wañin nū ma kom tupokot? Mea eltal a fwak lain kom?

63. Ā Jisus el misla. Ā met tol el tupokoan ā fwak nu sel, Ña fulakin kom ke God inol, tu kom fwak nu šes la payi ku sitou, kom Kraist Mwen nutin God.

64. Jisus el fwak nu sel, Kom fwakla: kute pe ña fwak nu šumwos, Tuko komwos a fwa

liye Mwen nutin met mutu on le paul leyut lun ku, ā tuku in pukunieñ kosao.

65. Na met tol el šalik nuknuk lal, fwakañ, El kaskas enum; efwo kem ku šuk ku'enu met lo? liye, iñi komwos loñ enum lal.

66. Mea komwos nunku? Elos tupokoāñ ā fwak, El fwanauk el a la miši.

67. Na elos ani in mutal, ā fus k'el, ā kutenu puklul, 68. fwakañ, Kraist, kom polyauk nu šes, Šu uni kom wun?

69. ¶ Ā Piter el mutā liki nu in maslon lomu, ā mutan fwus el tuku nu yurin, fwakañ, Kom pe oelul Jisus luñ Galili.

70. Ā el laflafwekin ye mutalos nu kemwu, fwakañ, Na tiu etu ma kom fwaku.

71. Ā ke el fwas nu in sraumwalsis, sienu liye'l, ē fwak nu selos šu mutanu iño, Ele pe oelul Jisus lun Nazaret.

72. Ā el siefwilpe laflafwekin ke fulakin pusupas, Na tiu etu met šen.

73. Ā kutu pal tuk elos šu tu apkurun, tuku ā fwak nu sel Piter, Payinu kom pe sie selos; tu kas lom orek kom fwolnu.

74. Na el mutamwauk in kaskas koluk ā fulakin pusupas, Na tiu etu met šen. Ā kitin misiñi mwon sisa kakla.

75. Na Piter el esamak kas lun Jisus, ma el fwak nu sel, Kom fwa laflafwekin yu pal tolu met, mwon sisa kakla tuk. Ā el fwas liki, ā tunū tuñnu.

ŠAPTER XXVII.

KE lututan, met tol ā met elder lun met elos nu kemwu tukeni papu lainul Jisus in uni'lye.

2. A ke elos kopuri'lye, elos kolol la, ā wis-elak nu yurol Pontius Pailat leum si.

3. Na Judas, šu tukakunulak, ke el liye tu elos lus el la, el šifwanu auliyuk, ā folokunmu ipen silver tol-nul nu sin met tol ā met elder, 4. fwakañ, Sito sik, tu ña tukakunak sa payi. Ā elos fwak, Mea ma iñi nu ses? kom liauñ ma iñi.

5. Ā el sisot ipen silver nu in imwen tempel, ā šomla, ā šifwanu lokšakla.

6. Ā met tol elos srukak ipen silver, ā fwak, Tiu payi tu kut filiyē mao nu in tatū, tu ma iñi me mol sa.

7. Ā elos tukeni papu, ā mol ima si lun potter ke mao, in pukinye metša.

8. Ke ma iñi ima si iñi elos pañpañ Ima lun sa, nu ke len si iñi.

9. Na payikin ma Jeremi met palu polyi, fwakañ, Ā elos es ipen silver tol-nul, ma elos nunku me mol lal, šu met nutin Israel elos fwak me mol lal; 10. ā ašuñ mao in moli ima si lun potter oanu Leum el oramu nu sik.

11. ¶ Ā Jisus el tu ye mutun leum: ā leum el siyuk sel, fwakañ, Ya kom Togusa lun met Ju? Ā Jisus el fwak nu sel, Oanu kom fwak.

12. Ā ke met tol ā met elder elos sis nu fwel, el tiu tupokoañ.

13. Na Pailat el fwak nu sel, Ya kom tiu loñ kutu ma puspis elos orek ma lo lain kom?

14. Ā el tiu tupokoañ nu sel nu ke sie kas; oanu tu leum el lut lulap.

15. Ā ou meta ke kofwo, leum el tulala nu sin metu sie met kopur šu elos luñselos.

16. Na sie met kopur os yurolos pañpañ Barabbas, el koluk lanu.

17. Tu ou iñi, ke elos tukeni, Pailat el siyuk selos, Ka šu komwos luñšomwos tu ña tulala nu šumwos? Barabbas, ku Jisus šu elos pañpañ Kraist?

18. Tu el etu tu ke šok sel elos esalak.

19. Ke el mutu fwin me mutu lun nununku, mutan kiel sipu nu sel, fwakañ, Nik kom oru kutu ma nu sin met payi si iño; tu ña tonin-foñ ma lulap len si iñi in memi ke el.

20. Ā met tol ā met elder elos papu met puspis tukeni tu elos siyuk Barabbas, ā uni'lye Jisus.

21. Leum el tupokoañ ā fwak nu selos, Šu ka seltal komwos luñšomwos ña in tulala nu sumwos? Elos fwak, Barabbas?

22. Pailat el fwak nu selos, Na mea ña oru nu sin Jisus, šu elos pañon Kraist? Elos nu kemwu fwak nu sel, Lela lun miši on ke šak-siñ sugo.

23. Ā leum el fwak, Efwo, mea koluk ma el oru ? Ā elos wowoyuk pusliki, fwakañ, Lela lun miši on ke šaksiñ sugo .

24. Ke Pailat el liye tu el koflanu oru kutu mao, tu elos la orek fukurkur kutu, el es kof, ā tanla paul ye mutun met puspis tukeni, fwakañ, Na tiu koluk ke sa lun met payi si iñi : komwos liye.

25. Na met e nu kemwu tupokoāñ ā fwak, Sa'l on fwus, ā on tulig natas.

26. Na el tulala Barabbas nu selos : ā ke el sruñlul Jisus, el esalak in uni on ke šaksiñ sugo.

27. Na met meun lun leum elos wis Jisus nu in imwen leum, ā elun met meun nu kemwu elos tukeni tuku nu yurol.

28. Ā elos šarukla nuknuk lal, ā nukmulañ nuknuk sisa katel.

29. Ā ke elos orek tefuro in kokol si tari, elos filiyē fwīn šiufwel, ā a in le paul leyut : ā elos epas ye mutal, ā aksruksrukal, fwakañ, Paiñ, Togusa lun met Ju !

30. Ā elos anel, ā es a ā sruñil fwīn šiufwel.

31. Ā ke elos aksruksrukal tari, elos šarukla nuknuk katel ā nukmulañ nuknuk lal, ā kolol la in uniye on ke šaksiñ sugo.

32. ¶ Ā ke elos fwas liki, elos konoioik met si Sairini, el Saimon : elos ora'l lun wis šaksiñ sugo lal.

33. Ke elos̄tuku nu yin si pañpañ Golgota, oanu ma, yin̄sri in̄ šiuf si, 34. elos̄ ašun̄ nu sel finiger lun nim, wi a toeni: ā ke el pula-kin, el sañes nim.

35. Ā elos̄unilye on ke šaksiñ sugo, ā eselik nuknuk lal, koto srifwe; [tu oru payikin ma met palu polyi, Elos eselik nuknuk luk yurolos, ā on fwini sienu nuknuk luk elos orek koto srifwe.]

36. Ā elos mutanu šanol iño; 37. ā filiyē yetun šiufwel, ma tukakunulaku šimisla **EL IÑI JISUS TOGUSA LUN MET JU.**

38. Na met iñunyar luo oelul uniye on ke šaksiñ; sie on leyut, ā sie on lesi.

39. Ā elos šu fwas alukela kaskas enum nu sel, ososokla šiufwelos, 40. ā fwakañ, Kom šu kanaosla imwen tempel, ā muša in len tolu, kom šifwanu moli kom. Kom fwini Mwen nutin God, fwuni ke šaksiñ sugo.

41. Ouyape met tol ā met šim ā met elder elos aksruksrukal, fwak, 42. El molūla kutenu, el koflanu šifwanu mol el la. El fwini Togusa lun Israel, lela lun fwuni ke šaksiñ sugo iñi, ā kut fwa lalalfuñi ke'l.

43. El foñyuñ sin God; lela lun as al iñi, el fwini luñši el: tu el fwak, Na Mwen nutin God.

44. Ā met iñunyar luo, šu oelul uniye on ke šaksiñ, eltal kas ko pe nu sel.

45. Ā auu si akonkos nu ke auu si akeu fwal e nu kemwu los lanu.

46. Ā akurun auu akea Jisus el wowoyuk ke pusral lulap, fwakañ, Ilai, Ilai, lama sabaktenai? oanu fwak, God luk, God luk, efwo kom ku fwas liki.yu?

47. Kutu [selos šu tu iño, ke elos loñ, elos fwak, El iñi pañnol Ilaias.

48. Ā kitin misiñi sie selos kasus, ā es insral, ā nakla finiger, ā filiye ke a sugo, ā šuñ nu sel lun nim.

49. Kutenu fwak, Kolyamwun, kut a liye la Ilaias el a la tuku in mol el la.

50. ¶ Jisus, ke el siefwil wowoyuk ke pusral lulap, el miši.

51. Ā liye, nuknuk lisñe in imwen tempel sisalik ip luo luñinu nu ten; ā fwalu rarrar, ā eotu mulpelik; 52. ā luf kiin mas elos igakla; ā manol puspis lun kristin šu motul, elos molyuk, 53. ā fwas liki luf kiin mas tukin pal si ke el molyuk, ā elos šom nu yin siti mutal ā sikmi nu sin met puspis.

54. Ā met senturion, ā elos šu oelul, šanol Jisus, ke elos liye fwal rarrar, ā kutenu iño ma' orala, elos šañeñ ma lulap, fwakañ, Payinu el iñi Mwen nutin God.

55. Ā mutan puspis mutu we, liye an lūsła, elos šu fwas tukul Jisus Galili mi, oru nu sel: 56. Meri Magdalin oelulos, ā Meri kīen Jemes ā Joses, ā nine kīen mwen nutin Zebedi.

57. ¶ Ke eukela, met gasrup lun Arimatia, ē Josef, šu wi pe met tumal lutlut lun Jisus: 58. el fwas nu yurol Pailat, ā nusi manol Jisus. Na Pailat el šap in ašun manol.

59. Ā ke Josef el esla mano, el lumani mao in nuknuk linen nasnas, 60. ā filiye mao in lufin mas šašu si lal, ma el tufia in eotu: ā el epusañ eot lulap si nu ke mutun pot lufin mas si, ā šomla.

61. Ā Meri Magdalin el iño, ā sienu Meri, eltal mutu iño tulonot lufin mas si.

62. ¶ Ā len si tuko, ma tukin len si lun ako, met tol ā met Farisi elos tukeni nu yurol Pailat, 63. fwakañ, Leum, kem esamak tu met kusuinkas iño fwak, ke el mol, Tukin len tolu ña fwa siefwil molyuk.

64. Ke ma iñi kom šap in liauñ ma mwowo lufin mas si nu ke len si aktolu, fwin tiu ou iñi met tumal lutlut elos a tuku [in foñ,] ā pusra'l la, ā fwak nu sin metu, El molyuk: ā ma kusuinkas tuk koluk liki ma kusuinkas met.

65. Pailat el fwak nu selos, Met šano os yuromwos: komwos fwala, ā orauñ akkeyu oanu komwos etu.

66. Ā elos šom, ā orala lufin mas si ma mwowo, tawunañ eot si, ā filiye met šano.

ŠAPTER XXVIII.

TAFIN foñ tuk lun sabbat, akurun lenelik len si umet ke wik, Meri Magdalin, ā

sienu Meri, eltal tuku in liye lufin mas si.

2. Ā, liye, rarrar lulap: tu lipufon si lun Leum sikmi in kosaoe mi, ā tuku ā epusla eot liki mutun pot, ā el mutu fwe.

3. Mutal oanu šarom, ā nuknuk lal fwos-fwos oanu wiaoa: 4. Ā ke šaņeņ sel met šano elos rarrar, ā oanu met miši.

5. Ā lipufon el tupukoaņ ā fwak nu seltal mutan, Komtal tiu šaņeņ: tu ņa etu tu komtal šuk Jisus, šu uniye on ke šaksiņ sugo met.

6. El tiu os yinu: tu el molyuk, oanu el fwak. Fwasu, liye an ya Leum on nu we.

7. Ā fwasot aksaya, ā luti nu sin met tumal lutlut tu el molyuk; ā, liye, el fwas met komwos tuk nu in Galili; iņo komwos fwa liye'l: liye, ņa fwak nu šumwos.

8. Ā eltal akpuspusye fwas liki lufin mas si, ke šaņeņ ā eņun lulap, ā eltal kasus in fwak nu sin met tumal lutlut.

9. Ā [ke eltal šom in fwak nu sin met tumal lutlut,] liye, Jisus el šunoltal, fwakaņ, Paiņ komtal. Ā eltal tuku ā sruņkie niel ā ali nu sel.

10. Na Jisus el fwak nu seltal, Nikmit šaņeņ: komtal šom fwak nu sin ma lik, tu elos šom nu in Galili, ā iņo elos fwa liye yu.

11. Ā ke eltal šom, liye kutu sin met šano elos tuku nu in siti, ā luti nu sin met tol ma nu kemwu ma orala.

12. Ā ke elos wi met elder tukeni mwolil, ā papu, tari, elos šuñ muni puspis nu sin met meun, 13. fwakañ, Komwos fwak, Met tumal lutlut elos tuku ke foñ, ā pusra'l la ke kut motul.

14. Ā leum fwin loñ ma iñi, kut fwa umwe'l ā orek komwos in tiu šaṇeñ.

15. Ā elos es muni, ā oru oanu elos luti nu selos : ā kas si iñi met Ju elos kaskaskin nu ke len si iñi.

16. ¶ Na met tumal lutlut sie-ñul-šie elos šom nu in Galili, nu fwin eol ya Jisus el orañ nu selos.

17. Ā ke elos liye'l, elos ali nu sel : ā kutu silalalfuñi.

18. Ā Jisus el tuku ā kaskas nu selos, fwakañ, Ku e nu kemwu etūku nu sik in kosao ā fwalu.

19. Tu ou, iñi komwos šom, ā luti nu sin met fwal e nu kemwu, baptais elos la in ēl Papa, ā Mwen, ā Ñun Mutal ;

20. Luti nu selos in liauñ oru ma nu kemwu ma ña šapkin nu šumwos : ā, liye, Ña wi komwos ma patpat, nu ke safla fwalu. Amen.

Bible. N.T. Luke. Kwana. 71

MWO ŠAŠU

LUN

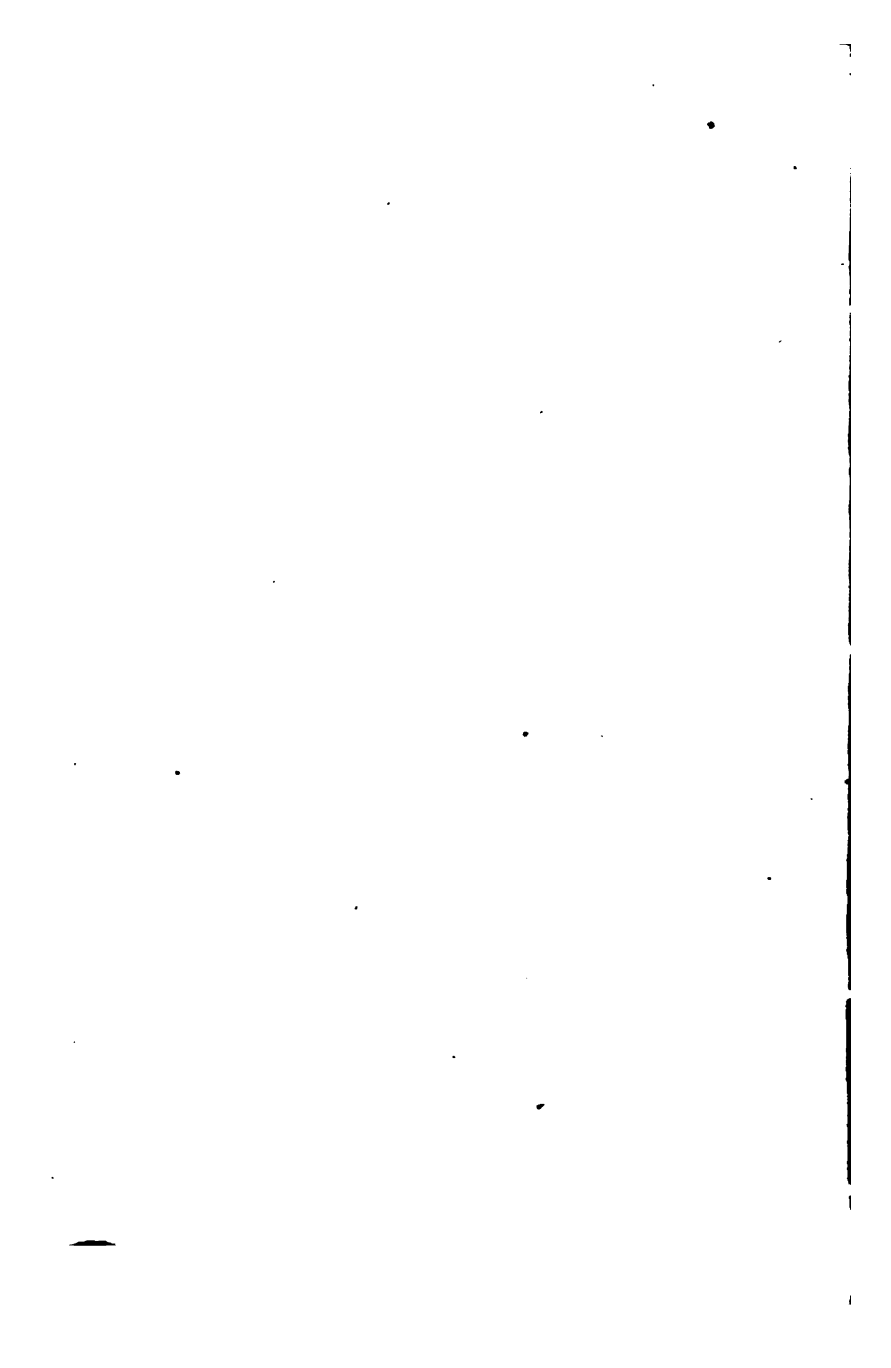
JISUS KRAIST LEUM LAŠ,

MA

LUK EL ŠIM.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1871.

MWO ŠAŠU LUN JISUS KRAIST LEUM LAS, MA LUK EL ŠIM.

ŠAPTER I.

TU ma puspis umet elos sriki in akšum-
wosye sie srumsum ke kutu mao lalal-
fuñi nu šumwosmws yuros, 2. oanu elos ši
mao nu šes, elos šu ke mutamwauk mi šif-
wanu liye ā orekma ke kas; 3. ña mu mwo
pe sik tu ña etenu šumwosmws ma nu kem-
wu ke mutamwauk nu iñi, tu ña šim nu šum
in šumwos, O Teofilus, met kato mwowo si,
4. tu kom fwa etu ma šumwos mao kom lut-
lut ke met.

5. ¶ Ke len lun Erod, togusa lun Judea,
sie met tol ēl Zakaraiaš, lun len lun Ebaia;
ā mutan kīel sie sin an nutin Aaron, ā ēl
Elisabet.

6. Ā eltal, payi ye mutal God, fwafwasyis
tiū sito in me šap nu kemwu ā manu lun
Leum.

7. Ā wañin tulig nataltal, tu Elisabet el
mwuskul; ā eltal matoanu.

8. Ā ma te oru, ke el orek in len lal me
orekma lun met tol ye mutun God, 9. oanu
manu ma lun met tol, me orekma lal in fureuk
me keñ, ke el ilyuk nu in imwen tempel lun
Leum.

10. Ā met puspis takeni elos nu kemwu pre likin umwe pal si ke fureuk me keñ.

11. Ā sie lipufon lun Leum el sikmi nu yurol, ā tu leyut ke lāñ lun me keñ.

12. Ā ke Zakaraias el liye'l, el toninfoñ, ā šañeñ putati nu fwe'l.

13. Ā lipufon el fwak nu sel, Zakaraias kom tiu šañeñ: tu pre lom loñyuk tari; ā Elisabet mutan kium el tufwa oswe nu šum mwen si; ā kom tufwa pañpañ el Jon.

14. Ā kom tufwa eñun ā inšimwowo; ā ma puspis elos tufwa eñun ke el isūsła.

15. Tu el a fwa yok ye mutun Leum, ā el a tiu nim wain ā me nim ku; ā el fwa seseslanu ke Ānun Mutal inšien nine kiel mi.

16. Ā el fwa forok olos la ma puspis tulig nutin Israel nu sin Jeova God lalos.

17. Ā el fwa fwas ye mutun in ānun ā ku lun Elaias, tu el fwa forokañ inšien papa nu sin tulig, ā met tiu akos nu ke lalmetmet lun ma payi; in ako met šu ako tari nu ke Leum.

18. Ā Zakaraias el fwak nu sin lipufon, Āna fwa etu ma iñi ke mea? tu āna met matu, ā mutan kiuk el matoe pe.

19. Ā lipufon el tupokoañ, fwak nu sel, Āna Gabriel, šu tu ye mutun God; ā sipe yu mi in kaskas nu šum, ā fwakot kas eñun iñi nu šum.

20. Ā, liye, kom fwa sikas, ā tiu ku in kaskas, nu ke len si ma iñi fwa orek tari, tu kom

silalalfuñi kas luk, ma fwa payikin ke pal lalos.

21. Ā met elos tapnu'lañ Zakaraias, ā lut tu el mutu pat in imwen tempel.

22. Ā ke el fwas liki, el koflanu kaskas nu selos : ā elos etu tu el liye arurumu in imwen tempel : tu el sisis nu selos, ā tiu kas.

23. Ā ma te oru, tu ke len in orekma lal šom tari, el šom nu in lom sel.

24. Ā tukin len iño Elisabet mutan kiel el putete, ā šifwanu mwukin malem limikos, fwakañ, 25. Ou iñi Leum el oru nu sik in kutu len ke El ñetmu nu sik, in es kas mekin sik yurin metu.

26. ¶ Ā ke malem akonkos God sipamu lipufon Gebriel nu sie siti lun Galili, pañpañ Nazaret, 27. nu sin sie mutan tiu tukwe mogul kaseñ nu sin sie met el Josef, lun sou lun Devid ; el mutan si iñi, Meri.

28. Ā lipufon el tuku nu yurol, ā fwak, Paiñ kom, mutan oī mwowo ; Leum wi kom ; kom inši mwowo yurin mutan.

29. Ā ke el liye, el toninfoñ ke kas lal, ā el suk inšiel in etu paiñuk iñi.

30. Ā lipufon el fwak nu sel, Meri, kom tiu šañeñ ; tu kom konoioķ kulañ tari yurin God.

31. Ā, liye, kom tufwa putete, ā fwa isūsła mwen si, ā kom fwa pañon ē JISUS.

32. El tufwa fulat, ā tufwa pañpañ El Mwen nutin Fulat liki nu kemwu : ā Leum

God fwa šuñ nu sel me mutu lun Devid pa-pa tumal.

33. Ā el fwa togusa lun sou lun Jakob ma patpat : ā togusaī lal a tiu wañinla nu tuk.

34. Na Meri el fwak nu sin lipufon, Ma iñi a fuka, tu ña tiu etu met ?

• 35. Ā lipufon el tupokoañ ā fwak nu sel, Ñun Mutal fwa tuku nu fwom, ā ku lun Fulat liki nu kemwu, ā fwa luli komwi ; ā ke ma iñi ma mutal kom tufwa isūsła fwa pañpañ Mwen nutin God.

36. Ā liye, Elisabet, ma tuyum, el pe pute-te ke mwen ke el matu : ā iñi malem akonkos ke'l šu pañpañ mwuskul.

37. Tu wañin ma koflanu yurin God.

38. Ā Meri el fwak, Liye mutan lun Leum ; oru nu sik oanu kas lom. Ā lipufon el šom luk el.

39. ¶ Ā in kutu len iño Meri el tuyuk, ā šilaklek in šom nu yin fwın eol sisik on we, nu in sie siti lun Juda : 40. ā el utyuk nu in lom sin Zakaraias, ā paiñul Elisabet.

41. Ā ma te oru, tu ke Elisabet el loñ paiñuk lun Meri, kitin tulig el srosro inšiel ; ā Elisabet el tiñtiñinu ke Ñun Mutal : 42. ā el kaskas ke pusral lulap ā fwak, Kom inši mwo-wo yurin mutan, ā inši mwowo fute inšium.

43. Ā fuka ma iñi nu sik, tu nine kien Leum luk el tuku nu yuruk ?

44. Tu, liye, ke pusren paiñuk lom fwasyuk

nu in sreik, kitin tulig el srosro inšiuk ke eñun.

45. Ā inši mwowo el šu lalalfuñi; tu a fwa payikin mao ma fwak nu šum yurin Leumi.

46. Ā Meri el fwak, Inšiuk kakšakin Leum, 47. ā nūnik eñun ke God Laño luk; 48. tu El liauñ ma pusisel lun mutan kulanšap lal. Tu, liye, tūkin ma iñi fwil nu kemwu elos pañon yu inši mwowo.

49. Tu el šu ku, el oru nu sik ma lulap; ā Ēl mutal.

50. Ā pakomutu lal on selos šu šaṇeñ sel fwil mi nu ke fwil.

51. El orek ku ke paul; el akfwas elos elik met fulañ ke mā nunku inšielos.

52. El akpusis elosye met ku liki me mutu lalos, ā akfulatye'los šu pusisel.

53. El akkūpye'los šu musinsral ke mā mwo; ā El sipa'loswot met gasrup pusinpo.

54. El kasu met kulanšap lal, Israel; ke esam pakomutu lal, 55. oanu el fwak (nu sin papa tumas) nu sel Ebrean, ā nu sin fute'l ma patpat.

56. Ā Meri el mutu yurol akurun malem tolu, ā folokla nu lom sel.

57. ¶ Ā Elisabet pal lal fwol ke el isūsła; ā el oswela mwen si.

58. Ā elos šu apkurun nu sel, a šou lal loñ

fuka Leum el pakomuta'l ma lulap; ā elos oelul eñun ke.

59. Ā ma te oru, tu ke len si akoalkos elos tuku in kosroela tulig; ā elos pañon ēl Zakaraias, oanu ē papa tumal.

60. Ā nine kīel el tupokoan, ā fwak, Tiu ou iñi; tu a fwa pañpañ ēl, Jon.

61. Ā elos fwak nu sel, Wañinu in sou lom pañpañ ē Jon.

62. Ā elos sisñe nu sin papa tumal, ē šu el luñsel pañpañ ka'l.

63. Ā el siyuk ke tebel lun šim, ā el šim, fwakañ, Ēl Jon. Ā elos nu kemwu lut.

64. Ā kitin misiñi oalul igakla, ā loul tutul-la, ā el kaskas, ā kašakin God.

65. Ā šañiñ putati fwe'los nu kemwu šu mutu apnulos eni. Ā kas iñi nu kemwu sul-kakin yikelik yin nu kemwu an eol on we Judea.

66. Ā elos nu kemwu šu loñ likiye mao inši-elos, fwakañ, Tulig šusu tulig si iñi! Ā pon Leum oelul.

67. Ā Zakaraias, papa tumal, el tiñtiñinu ke Nun Mutal, ā el polyi fwakañ, 68. Inši inwo-wo Leum, God lun Israel; tu El tuku ā mo-lūla met sra'l, 69. ā El tulokunak ko in lāñe kit in lom sin Devid met sra'n; 70. oanu el kaskas ke olin met palu mutal lal, šu mutu ke mutamwauk fwalu nu iñi.

71. Tu kut tufwa mōl liki met lokwalok las,

ŠAPTER II.

ã liki paolos nu kemwu šu sruña kũ
in orek pakomutu nu sin papa tum
esam mwuleuñ mutal lal; 73. kas
ma El tukakunañ nu sin Ebrean pap
74. tu El fwa oru nu šes, ke El es k
met lokwalok las, tu kut tufwa oru n
šañeñ, 75. in mutal ã in ma payi y
len nu kemwu ke mol las.

76. ã kom, tulig, fwa pañpañ met
Fulat liki nu kemwu; tu kom fwa
mutun Leum in ako inek lal; 77. in
metmet lun mol nu sin met lal ke
koluk lalos, 78. ke pakoten kulañ
las; ke mao ma lenelik in kosaoe mi
yuros, 79. in aši kalem nu selos šu
los ã in ñunin miši, in kol nius nu
misla.

80. ã tulig el kapak, ã ku in ñun, ã
yin mesis nu ke len si el sikmi nu l

ŠAPTER II.

A ma te oru in len iño tu Sisar Au
šap in oaoala fwal e nu kemwu
2. (ã orek oaoala iñi met ke Sairin
um lun Siria.)

3. Elos nu kemwu šom in oakla nu
lalos.

4. ã Josep el fwasyuk pe Galili mi,
Nazaret, nu Judea, nu siti lun Devid
Betleem, (tu el lun sou ã ka lun

5. in oakla oelul Meri mutan kiel kaseñ, el malulap ke tulig.

6. Ā ma te oru, tu ke eltal iño, len fwolnu ke el isŭsla.

7. Ā el oswela mwen si umet ā suñ nuknuk in losolani, ā fili'lye nu nien moño lun kauu; tu wañin an elos on we nu in imwen met fwas.

8. Ā in anša met ŝeperd elos mutu in ima si, in liauñ un ŝip lalos ke foñ.

9. Ā liye, lipufon lun Leum el sikmi nu fwelos, ā ma mwowou lun Leum ŝaromrom apnu' loseni; ā elos ŝaŝeñ ma lulap.

10. Ā lipufon el fwak nu selos, Nik komwos ŝaŝeñ; tu, liye, ña wis nu ŝumwos kas mwonu ke eñun lulap, mao fwa nu sin met e nu kemwu.

11. Tu ma isŭsla nu ŝumwos len si iñi, in siti lun Devid, met Laño, ŝu Leum Kraist.

12. Ā ma iñi akul nu ŝumwos: Komwos fwa konoiook kitin tulig nuknuk losilye, on nien me moño lun kauu.

13. Ā kitin misiñi wi lipufon ma puspis in kosao elos kaksakin God, ā fwak, 14. Mwolanu sin God, in fulat liki nu kemwu, ā misla yurin met ŝu el ŝulŭla.

15. Ā ma te oru, ke lipufon elos ŝom luk elos nu in kosao tari, met ŝeperd elos kaskas sie sin sie, Lela kut in ŝom iñi nu Betlehem, ā liye mao ma te oru, ma Leum el oru nu ŝeŝ.

16. Ā elos ŝilaklak in tuku, ā konoiltotal-

ak Meri ā Josep, ā kitin tulig onu yin kau moño we.

17. Ā ke elos liye tari, elos sulkakinelik kas si ma fwak nu selos ke tulig si-iñi.

18. Ā elos nu kemwu šu loñ, lut ke ma met šeperd fwak nu selos.

19. Ā Meri el likiye ma nu kemwu ma iñi ā nunkauk ma inšiel.

20. Ā met šeperd elos folokla, oru mwowo ā kakšakin God ke ma nu kemwu elos loñ ā liye, oanu ma fwak nu selos.

21. ¶ Ā ke len oalkos in kosroela ma lun tulig šom tari, elos pañpañ el JISUS, oanu ma lipufon oru met putete inšien nine tuk.

22. Ā ke len lun aknasnasye'l la oanu manu lun Moses orek tari, elos wis el nu Jerusalem in fuleuñ nu sin Leum; 23. (oanu ma šim in ma šap lun Leum, Mwen si umet nu kemwu fwa pañpañ el mutal lun Jeova;) 24. ā in orek kiše oanu ma fwak in manu lun Leum, Luo muli sipa, ku mulioa fwus luo.

25. Ā liye, sie met os Jerusalem, el Simeon; ā el iñi met payi ā mwo, el šaño akmwoye lun Israel; ā Nūn Mutal on fwel.

26. Ā Nūn Mutal luti nu sel tu el tiu miši met fwa liye Kraist lun Leum tuk.

27. Ā el tuku ke Nūn nu in imwen tempel; ā ke papa nine eltal wis tulig Jisus, in oru nu sel oanu ke manu mu, 28. na el kafsulak in paul, ā ali nu sin God, ā fwak, 29. Leum, iñi

lela met kulansāp lom in šom misla, oanu ke kas lom: 30. Tu mutuk liye mol lom, 31. ma kom akou ye mutun met e nu kemwu; 32. kalem in akkalemye met Pegan, ā ma mwowo lun met Israel lom.

33. Ā Josef ā nine kīel eltal lut ke kutu ma kaskas ke'l.

34. Ā Simeon el ali ke'ltal, ā fwak nu sel Meri nine kīel, Liye, tulig si iñi likiye ke putatla ā tuyuk ma puspis in Israel; ā ke akul si fwa kaskas ko ke; 35. (ā kutlas a fwa fokisye pe ñunum sasla,) tu ma nunku inši puspis fwa sikmi.

36. ¶ Ā sie mutan palu, ē Anna, an nutin Fanuel, lun sruf lun Ašer: el matoanu ā mutu yurin met tumal yiu itkos tukin palsi el mari; 37. ā el kotinmas akurun yiu oaliñulakos, el tiu šom liki imwen tempel, ā el oru nu sin God ke lālo ā pre foñ ā len.

38. Ā pal si'ñinu el ilyuk ā šuñ pe kulu nu sin God, ā kaskas ke'l nu selos nu kemwu šu šano molūla in Jerusalem.

39. Ā ke elos orek ma nu kemwu oanu manu lun Leum tari, elos folokla nu Galili, nu in Nazaret siti lalos.

40. Ā tulig el kapak, ā ku in ñun, seseslanu ke lalmetmet; ā luñ lun God on fwel.

41. ¶ Ā papa nine kīel eltal šom nu Jerusalem yiu nu kemwu nu ke kofwo lun alukela.

42. Ā ke el yitunyuk sie-nul-luo, elos šomwak nu Jerusalem oanu manu lun kof-wo.

43. Ā ke elos orek ma fwol ke len tari, ke elos folokla, tulig Jisus el mutanu Jerusalem; ā Josef ā nine kiel eltal tiu etu.

44. Ā elos šom len si, nunku mu tu el wi unmet si fwas; ā eltalos šukol yurin sou ā met laltal.

45. Ā ke eltal tiu konoilak, eltal folokla nu Jerusalem in šuk ol.

46. Ā ma te oru, tu tukin len tolu elos konoilok in imwen tempel, mütu infulwe yurin met luti, in loñ olos ā siyuk olos.

47. Ā elos nu kemwu šu loñ ol lut ke lalmetmet ā topuk lal.

48. Ā ke eltal liye'l, eltal lut kakšak: ā nine kiel el fwak nu sel, Mwen efwo kom ku oru ou iñi nu sital? liye, papa tumom ā ña šuk kom ke ašor.

49. Ā el fwak nu seltal. Komtal šuk yu fuka? Komtal tiu etu tu mwo ña liauñ me orekma lun Papa tumuk?

50. Ā eltal tiu etu kas ma el fwak nu seltal.

51. Ā el oelultal tufūki, ā tuku nu Nazaret, ā aksoltal: ā nine kiel el likiye kas iñi nu kemwu nu inšiel.

52. Ā Jisus el šifwanu tufwal in lalmetmet ā matala, ā in luñ lun God ā met.

ŠAPTER III.

KE yiu aksie-ñul-limikos ke Taiberius Sisar togusa, Pontius Pailat el leum lun Judea, ā Erod el tetrark lun Galili, ā Filip met lel el tetrark lun Iturea ā kutu an Trekonitis, ā Laisenias tetrark lun Abilene, 2. ke Annas ā Kaiafas eltal met tol fulat, kas lun God tuku nu yin mesis nu yurol Jon mwen nutin Zakaraia.

3. Ā el tuku nu yin nu kemwu apkurun nu Jordan, in luti baptais lun auliyuk in sisle ma koluk: 4. oanu ma šimusla in buk in kas lun Esaias met palu fwakañ, Pusren sie woyuk yin mesis, Komwos in akou inekin Jeova, ā nakul ma šumwos.

5. Infwalfwal nu kemwu fwa nanala, ā eol lulap ā eol sisik fwa akpusisye; ā ma kũ fwa akšumwosye, ā ma širuprup fwa akfwel-ye: 6. ā ikwe nu kemwu fwa liye me mol lun God.

7. Na el fwak nu sin met puspis šu tuku nu yurol tu el baptais elos la, O fwil lun fai-per, šu šinšinkakin komwos in šom liki siluñ a tuku?

8. Ke ma iñi, komwos isūs fwako mwo lun auliyuk, ā tiu mutamwauk in fwak inšiumwos, Ebream papa tumas; tu ña fwak nu šumwos, God el ku in orek tulig nutin Ebream ke eot iñi.

9. Ā iñi pe tulaiu on ke okun šaku; ke ma

iñi šak e nu kemwu šu tiu isūs fwako mwo pokiye, ā sisle nu in e.

10. Ā met elos siyuk sel, fwakañ, Ke ma iñi mea kem a oru ?

11. El tupokoañ ā fwak nu selos, el šu koat luo lal, lela lun šuñ nu sel šu wañin ma lal ; ā el šu os me moño nel, lela lun oru ouyape.

12. Na met rošo elos tuke pe in baptais, ā fwak nu sel, Met luti, mea kem a oru ?

13. Ā el fwak nu selos, Komwos tiu es yok liki ma leum el šap nu šumwos.

14. Ā met meun elos pe siyuk sel, fwakañ, Ā mea kem a oru ? Ā el fwak nu selos, Komwos tiu akluñiñye metu, tiu kiap elos la ; ā es me mol lomwos in mwole.

15. Ā ke met elos šano, ā met e nu kemwu nunkauk inšielos ke Jon, el la Kraist, ku sito ?

16. Jon el tupokoañ ā fwak nu selos nu kemwu, Payi ña baptaisi komwos la ke kof ; ā sie a tuku ku liki yu, ña tiu mwo in tulala ea losin faluk lal ; el a fwa baptaisi komwos la ke Nun Mutal ā e.

17. Pal lal in paul, ā palela fwipa lal nasnas lanu ; ā fwa aseni wit nu in lom sel, ā el fureuk kulin ma in e kamwul.

18. Ā kutenu ma puspis in me lutlut lal el luti nu sin metu.

19. Ā el kaiyuk nu sel Herod tetrark ke Herodias mutan kiel Filip met lel, ā ke ma nu

kemwu ma koluk ma Herod el oru, 20. el toeni ma iñi nu ke ma nu kemwu tu el kali'lye Jon nu in prison.

21. ¶ Ā ke met e nu kemwu baptais tari, ma te oru, tu Jisus wi pe baptais, ā ke el pre, kosao igakla, 22. ā Nun Mutal sikmi nu fwel ke mano oanu mulioa, ā pusra si tuku in kosaoemi ā fwak, Kom Mwen kulu si nutig, Na inšimwowo kin kom.

23. Ā Jisus el akurun yiu tol-ñul matu ke El mutamwauk in luti, oanu elos nunku, El mwen nutin Josef, šu mwen nutin Hilai, 24. šu mwen nutin Mattat, šu mwen nutin Livai, šu mwen nutin Melkai, šu mwen nutin Janna, šu mwen nutin Josef, 25. šu mwen nutin Matataias, šu mwen nutin Emos, šu mwen nutin Neum, šu mwen nutin Eslai, šu mwen nutin Nagge, 26. šu mwen nutin Maat, šu mwen nutin Matataias, šu mwen nutin Sem-eai, šu mwen nutin Josef, šu mwen nutin Juda, 27. šu mwen nutin Joanna, šu mwen nutin Resa, šu mwen nutin Zorobebel, šu mwen nutin Saletiel, šu mwen nutin Nirai, 28. šu mwen nutin Melkai, šu mwen nutin Addai, šu mwen nutin Kosam, šu mwen nutin Elmodam, šu mwen nutin Er, 29. šu mwen nutin Jose, šu mwen nutin Eliezer, šu mwen nutin Jorim, šu mwen nutin Mattat, šu mwen nutin Livai, 30. šu mwen nutin Simeon, šu mwen nutin Juda, šu mwen nutin Jo-

sef, šu mwen nutin Jonan, šu mwen nutin Elaiekim, 31. šu mwen nutin Melea, šu mwen nutin Menan, šu mwen nutin Matteta, šu mwen nutin Netan, šu mwen nutin Devid, 32. šu mwen nutin Jesse, šu mwen nutin Ob-ed, šu mwen nutin Booz, šu mwen nutin Salmon, šu mwen nutin Neasson, 33. šu mwen nutin Eminadab, šu mwen nutin Eram, šu mwen nutin Esrom, šu mwen nutin Feres, šu mwen nutin Juda, 34. šu mwen nutin Jakob, šu mwen nutin Aisaak, šu mwen nutin Ebre-am, šu mwen nutin Tera, šu mwen nutin Nakor, 35. šu mwen nutin Seruk, šu mwen nutin Regu, šu mwen nutin Felek, šu mwen nutin Heber, šu mwen nutin Sela, 36. šu mwen nutin Keinan, šu mwen nutin Arfaksed, šu mwen nutin Šem, šu mwen nutin Noa, šu mwen nutin Lemek, 37. šu mwen nutin Matusala, šu mwen nutin Enok, šu mwen nutin Jered, šu mwen nutin Maleleel, šu mwen nutin Keinan, 38. šu mwen nutin Enos, šu mwen nutin Set, šu mwen nutin Adam, šu mwen nutin God.

ŠAPTER IV.

A JISUS tiñtiñinu ke Ñun Mutal el folo-ko Jordan mi, ā Ñun kolol nu yin mesis, 2. devil el srifwel ke len añaul. Ā in len iño wañinu ma El mono: ā ke elos šom tari, el musinsral tuk.

3. Ā devil el fwak nu sel, Kom fwin Mwen nutin God, šap eot si iñi in efla bred.

4. Ā Jisus el tupok nu sel, fwakañ, Ma šimusla, Met elos tiu mol ke bred mugenu, tu ke kas nu kemwu lun God.

5. Ā devil, ke el wis el ak nu fwin eol fulat, el luti nu sel kitin misiñi togusañ nu kemwu fwalu.

6. Ā devil el fwak nu sel, Mwol iñi nu kemwu nā fwa šiot nu šum, ā ma mwowo lalos: tu ma etāku nu sik; ā nā šuñ nu sin šu nā luñ-sik.

7. Ke ma iñi, kom fwin ali nu sik, a fwa lom nu kemwu.

8. Ā Jisus el tupok ā fwak nu sel, Fwala liki yu Setan, tu ma šimusla, Kom ali nu sin Jeova, God lom, ā oru nu sin mugenu.

9. Ā el wis el nu in Jerusalem, ā fili'lye on fwin mañon imwen tempel, ā fwak nu Sel, Kom fwin Mwen nutin God, kom šifwanu sis kom la nu ten.

10. Tu ma šimusla, El šapot nu sin lipufon lal, in karwuñin kom; 11. ā elos fwa tapuk kom wi in paolos, fwin tiu ou iñi kom tufwa kontaye nium ke eot.

12. Ā Jisus el tupokoañ fwak nu sel, ma fwak, Nik kom srifwe Jeova, God lom.

13. Ā ke devil el orek srifwe nu kemwu tari, el šom luk El ke kutu pal.

14. ¶ Ā Jisus el folokla nu Galili ke ku

lun Nun : ā puñal fwaselik yin nu kemwu apneni.

15. Ā El luti in lolñok lalos, elos nu kemwu kakšakin El.

16. Ā El tuku nu Nazaret, yin El matula we ; ā, oanu manu lal, El ilyuk nu in imwen lolñok ke len sabat, ā tuyuk in rid.

17. Ā šuñ nu sel buk lun Esaias met palu. Ā ke El lakunalik buk, El konoiook on ya ma šimusla, 18. Nunin Jeova on fwuk tu El si mwol nu sik in luti mwo šašu nu sin met sigasrup ; El sipe yu la in akkeiela met ašor inšielos, in luti tulala nu sin met kopur, ā in igasla mutun met kun, in tula'los la met kos, 19. in luti yiu mwowo lun Leum.

20. Ā El limani buk, ā siefwil šuñ nu sin met kulansap, ā mutu. Ā mutalos nu kemwu šu in imwen lolñok elos sui'lye.

21. Ā El mutamwauk in fwak nu selos, Len si iñi ma šimusla iñi payikin in sreumwos.

22. Ā elos nu kemwu orek ma lo ke'l, ā lut ke kas kulañ tuke liki oalul, Ā elos fwak, Ya El iñi tiu mwen nutin Josef ?

23. Ā El fwak nu selos, Payi komwos a fwak kas si iñi matu nu sik, "Met šatal, kom šifwanu unuwe kom la ;" ma kem loñ ma orala in Keperneum, kom ore pe nu yin šum.

24. Ā El fwak, Payinu Na fwak nu šumwos, An sin met palu tiu as al.

25. Ā Na fwak ma payi nu šumwos, kotin-

mas ma puspis in Israel ke len lun Elaias, ke kosao kauli yiu tolu ā malem onkos, ke sral lulap yin nu kemwu an ša: 26. ā tiu sipa'l la Elaias nu sin sie selos, tu nu Serepta, mugenu, sie siti lun Saidon, nu sin sie kotinmas.

27. Ā ma puspis leper in Israel ke pal si lun Eliseus met palu; ā wañin sie selos nasnasla, tu Neaman met Siria mugenu.

28. Ā elos nu kemwu in lolñok, ke elos loñ ma iñi, elos tiñtiñinu ke mulat, 29. ā elos tuyuk, ā sisel la liki siti, ā kol ol nu sisken eol sisik siti lalos muša on we, tu elos fwa kupurtowi'lye sisla nu ten.

30. Ā El fwas sasla luk elos, šomla.

31. ¶ Ā El oatu nu Keperneum, siti lun Galili, ā luti nu selos ke len Sabat.

32. Ā elos lut ke ma luti lal; tu kas lal pen.

33. Ā in lolñok met si mutu, šu ñun lun devil fokfok yurol, ā el wowoyuk ke pusra lulap, 34. fwakañ, We! mea kem a oru nu Šum, Jisus lun Nazaret? ya kom tuku in kanaos kem la? ña etu la šuo komwun; sie Mutal lun God.

35. Ā Jisus el kaiyuk nu sel, fwakañ, Nimit kas, ā fwasu luk el. Ā ke devil el siselañ nu infulwe, el fwas luk el, ā tiu akkoluki el.

36. Ā elos nu kemwu lut, ā elos kaskas sie sin sie, fwakañ, Kas šušu iñi, tu ke pen ā ku El šap nu sin ñun fokfok, ā elos fwala liki.

37. Ā puñal fwaselik yin nu kemwu fwal apneni.

38. Ā El tuyuk liki imwen lolñok, ā ilyuk nu in lom sin Saimon. Ā nine kīel mutan kīel Saimon, el mwaiok ma lulap ke mas fwol ; ā elos siyuk Sel ke'l.

39. Ā El tu yetal, ā kai mas fwol ; ā ma wañinla luk el ; ā kitin misiñi el tukakak ā oru nu selos.

40. Ā ke fwatu tili, elos nu kemwu šu met mas yurolos ke kutenu mas wis elos nu yurol ; ā El filiye paul fwelos nu kemwu, ā ak-kei elos la.

41. Ā devil elos pe fwala liki ma puspis, wowoyuk, ā fwak, Kom Kraist Mwen nutin God. A El kai elos ā lela elos in tiu kas ; tu elos etu tu el Kraist.

42. Ā ke lenelik El šomla, ā fwas nu yin mesis ; ā met elos šok ol, ā tuku nu yurol, ā igol ol, lun tiu šom luk elos.

43. Ā el fwak nu selos, Me orekma luk in luti togusaī lun God nu yin kutenu siti ouyape ; tu ke ma iñi pen yu mi.

44. Ā El luti in lolñok lun Galili.

ŠAPTER V.

A MA te oru, tu, ke met elos eok sel'ani in loñ kas lun God, El tu ke lulu Genesaret, 2. ā liye oak sisik lugue on ke lulu : ā met kwa elos srola liki ā olla ok lalos.

3. Ā El sroauk nu in sugo oak, ma lun Saimon, ā siyuk sel, lun kolla kute sisik liki annu. Ā el mutu fwin oaku ā luti nu sin metu.

4. Ā ke El kaskas tari, El fwak nu sel Saimon, Kom kolot liki annu, ā sisle ok lom in kwa.

5. Ā Saimon el tupok ā fwak nu Sel, Met Luti, Kem patur foñ nu len, ā pusinpo: measis, ke kas lom ña siefwil sisle ok.

6. Ā ke elos oru ma iñi tari, elos eal ik puspis: ā ok lalos mišalla.

7. Ā elos ponsitamu met wi alos, šu mutu in sugoe pe oak, tu elos in tuku ā kas'elos. Ā elos tuku, ā nakla oak luegue, oanu tu mu tamwauk in tili.

8. Ke Saimon Piter el liye, el putatla nu intel Jisus, fwakañ, O Leum, fwala liki yu, tu ña met koluk.

9. Tu el lut, ā elos nu kemwu oelul, ke ik in kwa ma elos es.

10. Ā ouyape Jemes, ā Jon, mwen nutin Zebedi, šu oelul Saimon. Ā Jisus el fwak nu sel Saimon, Nik kom šañeñ, tu tuk kom fwa kwa met.

11. Ā ke elos wis oak okalos nu fwin meši, elos aliki ma nu kemwu ā fwas tuk ol.

12. ¶ Ā ma te oru ke El mutu in sie siti, liye, sie met aflanu ke musin leper: ke el liye'l Jisus, el fokakinye mutal, ā siyuknu nu Sel

fwakañ, Leum, kom fwin luñšom, Kom ku in ore yu in nasnas.

13. Ā El sralot paul, ā kali'lye, fwakañ, Na ke, Kom in nasnas. Ā kitin misiñi mas leper wañinla luk el.

14. Ā El kaiyuk nu sel lun tiu fwak nu sin met: ā kom šom, ā luti komyuñ nu sin met tol, ā šuñ kiše ke ma orek kom in nasnas, oanu Moses el šap, in akulin elos ye.

15. Ā puñal yokru fwaselik ke'l; ā met p-u-s-pis elos tukeni in loñ, ā tu El akkei elos la ke mas lalos.

16. Ā El šifwanu šom nu yin mesis ā pre.

17. ¶ Ā ma te oru ke sie len, ke El luti, tu kutu met Farisi ā met luti lun manu elos mutanu we, šu tuke like an nu kemwu met mutu we lun Galili, ā Judea, ā Jerusalem; ā ku lun Leum os we in akkei elos la.

18. Ā, liye, met elos wis sie met mas matol-tol on fwin kŭlŭs si; ā elos šuk an ya elos in wisalak nu we, ā in liki'lye ye mutal.

19. Ā ke elos koflanu konoiook an elos wis al ak nu we ke met puspis, elos utyuk nu fwin mañon lomwu, ā ko el la nu in lŭf si, on fwin kŭlŭs sisik nu infulwe ye mutal Jisus.

20. Ā ke El liye lalalfuñi lalos, El fwak nu sel, Met, ma koluk lom nunok munas nu šum.

21. Ā met šim ā met Farisi elos mutamwauk in papu, fwakañ. Met šušu si iñi šu kaskas

ko nu ke God? Šu ku in nunok munas ke ma koluk, tu God mugenu?

22. Ā ke Jisus etu nunk'olos, El tupok ā fwak nu selos, Mea komwos pu inšiumwos?

23. Mea fusas liki in fwak, Ma koluk lom nunok munas nu šum; ku in fwak, Tukakak ā fwas?

24. Ā tu komwos fwa etu tu Mwen nutin met ku lal on fwalu in nunok muñas ke ma koluk (El fwak nu sin met mas matoltol,) Kom tukakak, ā srukak kũlũs kium, ā fwas nu in lom šum.

25. Ā kitin misiñi el tuyuk ye mutalos, ā srukak ma el on fwe, ā šom nu lom sel, kašakin God.

26. Ā elos nu kemwu lut, ā kaksakin God; ā elos tiñtiñinu ke šañeñ, fwakañ, Kut liye ma šokuruk misiñi.

27. ¶ Ā tukiñ ma iñi El šom ot, ā liye met rošo, ē Livai, el mutu in imwen rošo: ā El fwak nu sel, Kom fwas tukuk.

28. Ā el aliki ma nu kemwu, tuyuk, ā fwas tuk ol.

29. Ā Livai el oru nu Sel sie kofwo lulap in lom sel: ma puspis sin met rošo, ā sin kutenu met šu oelulos foñla mutu.

30. Ā met šim lalos ā met Farisi elos torkas-kas lain met tumal lutlut, fwakañ, Efwo komwos ku moño ā nim'yurin met rošo ā met koluk?

31. Ā Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Elos šu ku tiu enenu met šatal ; tu elos šu mas.

32. Na tiu tuku in pañon mu met payi, tu met koluk in auliyuk.

33. Ā elos fwak nu sel, Efwo ku met tumal lutlut lun Jon elos lālo pal puspis, ā orek ali, ā ouyape sin met Farisi ; ā ma lom elos moño ā nim ?

34. Ā El fwak nu selos, Ya komwos ku in orek tulig nūtin met pusla in lālo, ke met pusla yurolos ?

35. Ā len a fwa tuku ke met pusla eyela luk elos, ā na elos fwa lālo in len iño.

36. Ā El kaskas pe sie pupulyuk nu selos ; Wañin met likiye ipen nuknuk šašu nu ke nuknuk ma, fwini ou iñi ip šašu mišelik, ā ip šašu tiu fwol nu ke ip ma.

37. Ā wañin met filiye wain šašu nu in šifwa matu ; fwini ou iñi wain šašu foklulik šifwa matu, ā širorla, ā šifwa mišalsalla.

38. Tu filiye wain šašu nu in šifwa šašu ; ā kemwu a fwa mwo.

39. Ā wañin met šu nim wain matu kitin misiñi el lunsel ma šašu ; tu el fwak, Ma matu mwo liki.

ŠAPTER VI.

A MA te oru ke sabat akluo takin ma si meta, tu el fwas sasla imā korn si ; ā

met tumal lutlut elos olōila korn, ā moño, ulle mao in pauclos.

2. Ā kutu sin met Farisi fwak nu selos, Efwo komwos ku oru ma oul in oru ke len sabat?

3. Ā Jisus el tupok nu selos ā fwak, Ya komwos tiu rid ma iñi, ma Devid el oru, ke el musinsral, ā elos šu oelul? 4. fuka el ilyuk nu in lom sin Ġod, ā es, ā moño bred luti, ā šuñ pe nu selos šu oelul; ma oul in moño, tu ma lun met tol mugenu?

5. Ā El fwak nu selos, Tu Mwen nutin met El Leum pe lun sabat.

6. Ā ma te oru ke sie pe len sabat, tu El ilyuk nu in imwen lolñok ā luti: ā iño met si ul lana paul leyut.

7. Ā met šim ā met Farisi elos šano'l, el a la kela ke len sabat; tu elos fwa konoioik ma kou lain ul.

8. Ā El etu nunkolos, ā El fwak nu sin met šu ul lanu paul, kom tuyuk, ā tu infulwe. Ā el tuyuk ā tu.

9. Na Jisus el fwak nu selos, Na siyuk nu šumwos, la oul ke len sabat in orek mwo, ku in orek koluk? in molūla mol, ku in kana-osla?

10. Ā ke El ñetañ nu selos nu kemwu, El fwak nu sel met si, kom sralot poum. Ā el oru ou iñi; ā paul kela oanu leyenu.

11. Ā elos tiñtiñinu ke mulat; ā elos papu sie sin sie, mēa elos fwa oru nu sin Jisus.

12. ¶ Ā ma te oru ke len iño, tu El som nu fwin eola in pre, ā El mutu foñ fon si in pre nu sin God.

13. Ā ke len El pañon mu met tumal lutlut: ā El šulūla sie-ñul-luo selos, šu El šuñ elos met šap; 14. Saimon, (šu El šuñ pe El Piter,) ā Andru ma lel, Jemes ā Jon, Filip ā Bartolomu, 15. Mattu ā Tomas, Jemes nutin Alfeus, ā Saimon pañpañ Zelotes, 16. ā Judas ma lel Jemes, ā Judas Iskariot, šu pe met tukakunak.

17. Ā El oelulos oatu, ā tu yin tupaspas, ā ma puspis sin met tumal lutlut, ā elun met lulap si elos tuke liki Judea mi nu kemwu ā Jerusalem, ā fwin we nu mwea mi lun Tair ā Saidon, in loñ ol, ā in kela ke mas lalos; 18. ā elos šu keok ke ñun fokfok; elos kela.

19. Ā elos nu kemwu tukeni sriki in kali'lye: ā ku fwas luk el, ā akkei elos la nu kemwu.

20. ¶ Ā El keyuk mutal nu fwin met tumal lutlut, ā fwak, Inši mwowo komwos met sigasrup; tu togusañ lun God ma lomwos.

21. Inši mwowo komwos šu musinsral iñi; tu komwos fwa kūp. Inši mwowo komwos šu tuñ iñi; tu komwos fwa isas.

22. Inši mwowo komwos ke met fwa sruñe komwos, ā ke elos fwa sis komwos la luk elos, ā fwa kas ko ke'umwos, ā sisla ē'umwos oanuma koluk, ke Mwen nutin met.

23. Komwos eñun in len si iño, ā srosro ke eñun; tu, liye, mol lulap lomwos in kosao; tu ou iñi papa tumalos oru nu sin met palu met.

24. Ā we nu šumwos šu gasrup! tu komwos es par lomwos met.

25. We nu šumwos šu kūp! tu komwos fwa musinsral. We nu šumwos šu isas iñi! tu komwos fwa ašor ā tuñ.

26. We nu šumwos, ke met e nu kemwu fwa kas mwo ke'unwos! tu ouyape papa tumalos oru nu sin met palu sito met.

27. Ā tu Na fwak nu šumwos šu loñ, Komwos luñšomwos met lokwalok lomwos, oru mwo nu selos šu sruñe komwos, 28. ali mwo ke'los šu kas ko nū šumwos, ā pre ke'los šu orek koluk lanu nu šumwos.

29. Ā el su pukil kom ke olum kom šuñ pe leyenu nu sel; ā el šu esla nuknuk lik lom, kom tiu igolol in es nuknuk lū pe.

30. Ā šuñ nu sin met nu kemwu šu siyuk šum; ā el šu esla ma lom, kom tiu siefwil siyuk sel ka.

31. Ā oanu komwos luñšomwos met in oru nu šumwos, komwos ore pe oaye nu selos.

32. Tū komwos fwin luñšomwos elos šu luñši komwos, mea kulu lomwos? tu met koluk pe elos luñselos elos šu luñši elos.

33. Ā komwos fwin orek mwo nu selos šu orek mwo nu šumwos, mea kulu lomwos? tu met koluk elos oru ouyape.

34. Ā komwos fwīn osroa nu selos fwensok lomwos in es tuk, mea kulu lomwos? tu met koluk elos osroa nu sin met koluk, tu elos fwa es ouyape.

35. Ā komwos luñšomwos met lokwalok lomwos, ā orek mwo, ā osroa, tiu fwensok lom in siefwil es pe tuk; ā me mol lomwos tufwa ma lulap, ā komwos tufwa tulig nutin Fulat liki nu kemwu: tu El kulañ nu selos šu tiu kulū, ā šu koluk.

36. Ke ma iñi komwos pakoten, oanu Papa tumomwos El pakoten pe.

37. Komwos tiu nunok koluk ā a fwa tiu nunok koluk nu šumwos: komwos tiu lusla, ā a fwa tiu lis komwos la: komwos nunok munas, ā a fwa nunok munas nu šumwos.

38. Komwos ašun, ā a fwa šiot nu šumwos; srigusrok mwo, tanye, oskoini nu sie, ā kakla, met elos tufwa šiot nu in imwomwos. Tu srigusrok si ma komwos sriki ka, fwa sriki ouyape nu šumwos.

39. Ā El kaskas pupulyuk si nu selos: Ya met kun el ku in kol met kun? Ya eltal tiu putatla nu inluf si?

40. Met lutlut el tiu fulat liki met luti lal: ke lutlut šumwosnu el a fwa oanu met luti lal.

41. Ā efwo kom ku liye kutkut ma on in mutun lium, ā šak ma on in mutom kom tiu etu ka?

42. Fuka kom ku in fwak nu sin met lium, Ma lik, lela ña in esla kutkut ma on in mutom, ke kom šifwanu tiu liye šak ma on in mutom? Kom mwošounkas, met kom sisla šak liki mutom, ā na kom tufwa liye mwo in esla kutkut liki mutan lium.

43. Tu šak mwo a tiu isūs fwako koluk; ouyape šak koluk a tiu isūs fwako mwo.

44. Tu etu šak nu kemwu ke fwako lal. Tu met tiu es fokin fig ke mu, ouyape elos tiu es fokin grep ke kokol.

45. Met mwo el wisla ma mwo liki tatā mwo inšiel: ā met koluk el wisla ma koluk liki tatā koluk inšiel; tu ke ma puspis inšiel oalul kaskas ka.

46. Ā efwo komwos ku pañon yu, Leum, Leum, ā tiu oru ma Ña fwak?

47. Kutenu šu tuku nu yuruk, ā lon kas luk, ā oru mao, Ña fwa luti nu šumwos el oanu šu: 48. El oanu sie met šu muša lom, ā pukin lūāl, ā likiye mao on ten on fwin eot: ā ke kof lapak, ā sronot fuñla ma lulap nu ke lom iño, ā koflanu kususkuk mao, tu muša on fwin eot.

49. Ā el šu loñ, ā tiu oru, el oanu sie met wañin: mao on ten el muša lom on fwin fok; sronot fuñla ma lulap nu ke mao, ā kitin misiñi iguri; ā lom iño mišalla ma lulap.

ŠAPTER VII.

KE El kaskas ma iñi nu kemwu tu met in loñ, tuk El utyuk nu in Keperneum.

2. Ā sie senturion met kulanšap lal, šu oi sel, el mas, ā akurun nu miši.

3. Ā ke el loñ ke'l Jisus, el sipaot nu Sel met elder lun met Ju, in. pre siyuk Sel lun oatū ā akkei el la met kulanšap lal.

4. Ā ke elos tuku yurin Jisus, elos siyuknu Sel ma lulap, fwakañ, Tu el mwo el šu oru ma iñi ka; 5. tu el luñsel met las, ā el muša imwen lolñok šes.

6. Na Jisus oelulos šom. Ā ke El tiu lūs-la liki lomwu, senturion el sipaot met kawuk nu Sel, in fwak nu Sel, Leum, kom tiu loku-luke kom; tu ña tiu mwo tu Kom ilyuk ye kuluf sik.

7. Ke ma iñi ña tiu nunku tu ña mwo in tuku nu yurum: ā [kom fwaknu kas si, ā met kulanšap luk fwa kela.

8. Tu ña pe akos leum, met meun elos akos yu, ā ña fwak nu sin sie, Kom šom, ā el šom; ā nu sin sienu, Kom fwasu, ā el tuku; a nu sin met kulanšap luk, Kom oru ma iñi, ā el oru.

9. Ke Jisus el loñ ma iñi El lut ke'l, ā El šifwanu tapulla, ā fwak nu sin met šu fwas tukol, Na fwak nu šumwos, Na tiu konoioik lalalfuñi lulap ou iñi met, mo, tiu in Israel.

10. Āelos šusipeyuku, kefoloklanu in lomwu, elos konoiok met kulansap su mas kelanu.

11. ¶ Āma te oru len si tuk, tu El ilyuk nu in sie siti pañpañ Nain; āmet tumal lutlut puspis oelul fwas, āma puspis metu.

12. Āke El tuku apkurun nu mutun oaoa lun siti, liye, elos wisla met miši liki, mwen si wunu nutin nine kīel, āel kotinmas; āma puspis met lun siti elos oelul.

13. Āke Leum liye'l, El pakomutal, āfwak nu sel, Kom tiu tuñ.

14. ĀEl tuku kalye ra: āelos šuwis el tu. ĀEl fwak, Met fwus, Na fwak nu šum, Tukakak.

15. Āel šumiši mutu, āmutamwauk in kas-kas. ĀEl asalañ nu sin nine kīel.

16. Āšañeñ tuku nu fwelos nu kemwu; āelos kakšakin God, fwakañ, Met palu lulap si sikmi nu yuros, āGod tuku nu yurin met sran.

17. Āpuñal iñi fwaselik sasla yin nu kemwu Judea, āyin nu kemwu apneni.

18. ¶ Āmet tumal lutlut lun Jon elos luti nu sel ke ma nu kemwu ma iñi.

19. ĀJon ke el pañon mu met tumal lutlut luo el sipa'ltalot nu yurin Jisus, fwakañ, Yakom El šu a fwa tuku? ku kem a šuk sienu?

20. Ke met eltal tuku nu yurol, eltal fwak, Jon Baptist el sipe ketal mu nu yurum, in

fwak, Ya kom El šu a fwa tuku ku kem a šuk sienu ?

21. Ā ke auu si iñi El akkeiela ma puspis ke munas ā mas lalos, ā ke ñun koluk ; ā nu sin ma puspis met kun El ora'los in liye.

22. Na Jisus tupok ā fwak nu seltal, Komtal fwasot, ā luti nu sel Jon ma komtal liye ā loñ ; fuka met kun elos liye, met ul elos fwas, met leper elos nasnas, met siloñkas loñ, met miši molyuk, mwo šašu luti nu sin met sigasrup.

23. Ā inši mwowo kutenu šu tiu tugulkul ke Na.

24. Ā ke met šap lun Jon eltal somla, El mutamwauk in kaskas nu sin met ke'l Jon, Mea komwos šom nu yin mesis in liye ? Ya a sugo kusus ke eñu ?

25. Ā mea komwos šom in liye ? Ya met si nukomañ nuknuk fusas ? Liye, elos šu nukomañ nuknuk mwolanu, ā me moño nelos mwo pe, elos mutu in lom sin togusa.

26. Ā mea komwos šom in liye ? Ya met palu ? Aok Na fwak nu šumwos, ā yok liki met palu.

27. El iñi, el šu ma šimusla ka, Liye, Na sipaot met šap luk, ye mutom, šu fwa akou inek lom ye mutom.

28. Tu Na fwak nu šumwos, Yurolos šu mutan isūsla wañin sie met palu yok luk el Jon

Baptist: ā el šu srik liki in togusaī lun God, el yok luk el.

29. Ā met e nu kemwu šu loñ ol, ā met rošo, elos payikin God, in baptaisla tari ke baptais lun Jon.

30. Ā met Farisi ā met manu elos kanaosla papu lun God lain elos, tu elos in tiu baptais ke'l.

31. Ke ma iñi, Ka mea Na fwa pupulyūki met lun fwil si iñi? ā elos oanu mea?

32. Elos oanu tulig šu mutu niin kutakot, ā pañon mu sie sin sie, ā fwak, Kem nigarara nu šumwos, ā komwos tiu srosro; kem ašor nu šumwos, ā komwos tiu tuñ.

33. Tu Jon Baptist el tuku tiu moño bred tiu nim wain; ā komwos fwak, Devil yurol.

34. Mwen nutin met El tuku moño ā nim; ā komwos fwak, Liye, met kain moño, ā nim wain, kawuk lun met rošo ā met koluk!

35. Ā Lalmetmet el payi ke tulig natal nu kemwu.

36. ¶ Ā sie sin met Farisi el luñsel tu El oelul moño. Ā El ilyuk nu in lom sin Farisi, ā El foñyuñ nu ke tebue.

37. Ā liye, sie mutan in siti, šu koluk, ke el etu tu Jisus el foñyuñ nu ke tebue in lom sin met Farisi, el wis bok in alabaster me akmusra, 38. ā el tu yakul ke niel tuñ, ā mutamwauk in tanla niel ke sruninmit, ā ēla mao ke aun šiufwel, ā ñok niel, ā mwoswela ke me akmusra.

39. Ā ke met Farisi šu šuloimu, liye, el kas-kas insiel, fwakañ, Met si iñi el fwin met palu El etu šu ā la fuka mutan si iñi šu kalul tu el koluk.

40. Ā Jisus el tupokoañ fwak nu sel, Saimon, kutu ma on sik in fwak nu šum. Ā el fwak, Met Luti, oramu.

41. Sie met kutakot šuñ mao, luo met lal es šumwemol; siekepennilum-foko, ā siekelum-ñaul.

42. Ā ke wañin me mol laltal, el nunok munas nu seltal. Ke ma iñi kom fwak nu sik, šu seltal luñši el yok?

43. Saimon el tupok ā fwak, Ña mu el šu el nunok munas yok sel. Ā El fwak nu sel. Payi ma nununku lom.

44. Ā El ella nu sin mutan, ā fwak nu sel Saimon, Ya kom liye mutan si iñi? Ña ilyuk nu in lom šum met, kom tiu si nu sik kof in tanla niuk: ā el tanla niuk ke sruninmit, ā ěla ke aun šiufwel.

45. Kom tiu ñok yu; ā mutan si iñi tukin pal si Ña ilyuk el ñoknu niuk.

46. Kom tiu šuñ šifwa in mwosuela šiufwuk; ā mutan si iñi el mwoswela niuk ke me akmusra.

47. Ke ma iñi Ña fwak nu šum, Ma koluk lal, ma puspis, nunok munas nu sel; tu el luñši ma lulap; ā nu sin šu nunok munas ma sisik, el luñši ma sisik.

48. Ā El fwak nu sel, Ma koluk lom nunok munas nu šum.

49. Ā elos šu oelul foñyuñ nu ke tabel mutamwauk in fwak inšielos, Met šusu si iñi šu nunok munas ke ma koluk pe ?

50. Ā El fwak nu sin mutan, Lalalfuñi lom moli kom ; kom šom eñun.

ŠAPTER VIII.

A MA te oru tuk tu El fwas nu in siti ā an sisik met mutu we tiu sislā sie, kaskas ā luti mwo šašu lun togusaī lun God : ā sie-ñul-luo elos oelul ; 2. ā kutu mutan šu kela met ke ñun koluk ā munas, Meri pañpañ Magdalen ā devil itkos šom luk el, 3. ā Joanna mutan kīel Šuza, met tutaſpo lun Erod, ā Sussanna, ā-ma puspis pe, šu oru nu sel ke ma lalos.

4. ¶ Ā ke met puspis elos tukeni, ā tuku nu yurol liki siti nu kemwu, El kaskas ke sie pupulyuk : 5. Sie met takunalik el šom in takunalik fute lal ; ā ke el takunalik, kutu putatla nu pupaneku ; ā loñya mao, ā mwen yin eñyeñu elos koñla mao.

6. Ā kutu putatla on fwin eot ; ā ke kapak, paoala, tu wañin eou ka.

7. Ā kutu putatla nu yin kokol ; ā kokol wi kapak, ā puani mao.

8. Ā kutepe putatla nu in fok mwo, ā kapak, ā isūs fwako sie-fok ka. Ā ke El kaskas ma iñi tari, El fwak, El šu sra in loñ lela lun loñ.

9. Ā met tumal lutlut elos siyuk Sel, fwa-kañ, Mea pupulyuk si iñi ?

10. Ā El fwak, Ma šiot nu šumwos in etu ma foñla lun togusañ lun God : ā nu sin kute-nu in pupulyūki ; tu liye elos a tiu liye, ā loñ elos a tiu etu.

11. Ā paiñi ma pupulyuk ; Fute kas lun God.

12. Elos pupaneku elos šu loñ ; na devil el tuku, ā esla kas liki inšielos, tu elos in tiu lalalfūni ā mol.

13. Elos on fwini eot, ke elos loñ, elos es kas ke eñun ; ā wañin oka lalos, kutu pal elos lalalfūni, ā ke pal mel elos putatla.

14. Ā mao putatla nu ke kokol, ke elos loñ, elos šom, inšie ā gasrup ā eñun ke fwalu sruu-keni mao, ā elos tiu išus fwako mwo.

15. Ā mao on in fok mwo, elos šu ke inšielos payi ā mwo, elos loñ kas ā srukīe, ā išus fwako ke moñfusas.

16. Wañin met, ke el akosak lamu, el afwin-ye mao ye maši, ku filiye ye bed si ; ā el liki-ye ke sikon lamu, tu elos šu ilyuk fwa liye kalem.

17. Tu wañin mao afwin-ye a fwa tiu igasla ; ā mwukunla, ā a fwa tiu etauk ā fwaselik.

18. Ke ma iñi komwos liauñ, fuka komwos loñ ; tu kutenu šu os ma lal, a fwa šuñ nu sel ; ā kutenu šu wañin ma lal, fwa esla luk el ma el nunku ma lal.

19. ¶ Iñi nine ā met lel elos tuku nu yurol, ā koflanu utyuk nu yurol ke met puspis.

20. Ā kutu oru nu Sel fwakañ, Nine kium ā met lium elos tu likin umwe, kenu liye Kom.

21. Ā El tupok ā fwak nu selos, Nine kiuk ā met lik elos šu loñ kas lun God, ā oru mao.

22. ¶ Ā ma te oru ke sie len, tu El wi met tumal lutlut sroauñ nu fwini oaku; ā El fwak nu selos, Lela kut in šom nu leyeno liki lulu. Ā elos kolot.

23. Ā ke elos kol, El motul; ā eñ lulap tumi nu fwini lulu; ā elos seseslanu ke kof, ā šen-šenak.

24. Ā elos tuku nu yurol, ā oksa'lak, fwakañ, Met Luti, met luti, kut a miši. Na El tukakak, ā kutuñye eñ ā namwot; ā elos tu misla.

25. Ā El fwak nu selos, Paya lalalfuñi lom-wos? Ā elos šañeñ lut, fwakañ sie sin sie, Met šusu met šen! tu El šap nu sin eñ ā kof, ā elos aksol.

26. Ā elos tuku nu yin sin met Gadara, an tulon an Galili.

27. Ā ke El srola nu fwal si, sie met lun siti, devil yurol ma patpat, ā el tiu nukomañ nuknuk, tiu mutu in lom, tu inkulyuku, el šun ol.

28. Ā ke el liye'l Jisus, el wowoyuk, ā putatla ye mutal, ā fwak ke pusra lulap, Mea ña oru nu šum, Jisus, Mwen nutin God fulat

liki nu kemwu? Na kenu tu Kom tiu ore yu in keok.

29. (Tu el šap nūn fokfok in fwala liki met si. Tu pal puspis el sruki'lye : ā el kopur ke kapinkoslap ā fetter, ā el otalik me kopur, ā devil sipa'l ot nu yin mesis.)

30. Ā Jisus siyuk sel, fwakañ, Ēwošoun? Ā el fwak, Lišion : tu ma puspis devil ilyuk nu in el.

31. Ā elos siyuknu nu Sel, lun tiu sipa'los wot nu yin lūāl.

32. Ā un kusro pig lulap si elos moño fwineola ; ā elos siyuknu nu Sel, tu lela elos in utyuk nu in elos. Ā El fule'los la.

33. Na devil elos šom liki met si, ā utyuk nu in pigā ; ā un pig si elos kasus ma keku yin oatu nu in lulu, ā ma'l.

34. Ke elos šu kitauñ pigā liye ma orala, elos kaiñla, ā šom ā fwakak mao nu in siti ā in anu.

35. Na elos šom in liye ma orala ; ā tuku nu yurol Jisus, ā konoiook met si, devil šom liki met, el mutu ye nien Jisus, nukomañ nuk-nuk, ā tiu mwul : ā elos šaṇeñ.

36. Elos pe šu liye mao fwak nu selos fuka mao el šu devil yurol kela.

37. Na met nu kemwu apneni an sin met Gadara elos siyuknu nu Sel lun fwala luk elos : tu elos šaṇeñ ma lulap : ā El sroauk nu fwineoaku, ā siefwil folokla.

38. Ā met si šu devil šom luk el met, el siyuknu nu Sel lun mutu yurol: ā Jisus sipa'l-ot, fwakañ, 39. kom folokla nu lom šum, ā fwakak fuka ma lulap ma God oru nu šum. Ā el šomot, ā luti in siti nu kemwu fuka ma lulap Jisus oru nu sel.

40. ¶ Ā ma te oru, tu ke Jisus folokla, met elos eñun in as El; tu elos nu kemwu mutu šan ol.

41. Ā, liye, sie met tuku, ēl Jairus, ā el leum lun lolñok; ā el putatla nu ke nien Jisus, ā siyuknu nu Sel lun tuku nu in lom sel: 42. tu an siewunu natal akurun matu yiu sie-ñul-luo, ā el akurun nu miši. Ā ke El šom met elos eok Sel.

43. Ā sie mutan mas ke sa širor yiu sie-ñul-luo, šu kitela ma nu kemwu ma lal ke met šatal, ā elos koflanu akkei el la, 44. el tuku tuk'ol, ā kalye siken nuknuk lal; a kitin misiñi sa'l širor wañinla.

45. Ā Jisus el fwak, Šu kal yu wi? Ke elos nu kemwu laflafwekin, Piter ā elos šu oelul fwak, Met Luti, met puspis apinkom weni ā eokis kom, ā kom fwak, Šu kal yu wi?

46. Jisus el fwak, Sienu kal yu wi; tu Na etu tu mwo fwas liki yu.

47. Ā ke mutan liye tu el tiu mwukin, el tuku rarrar, ā putatla ye mutal, el fwak nu Sel ye mutun met nu kemwu, ke ma el kal'-ilye ka, ā fuka el kela kitin misiñi.

48. Ā El fwak nu sel, An, kom eñun, tu lalalfuñi lom orek kom in kela; kom šom in misla.

49. Ke El kaskas, sie met el tuku in lom mi sin leum lun lolñok, fwak nu sel, An nutum miši; tiu lokoluki Met Luti.

50. Ā ke Jisus loñ, El tupok nu sel, fwakañ, Nik kom šañeñ; lalalfuñi mugenu, ā el tufwa kela.

51. Ā ke El tuku nu in lomwu, El lela met in tiu utyuk, Piter, ā Jemes, ā Jon, ā papa ā nine lun tulig elos mugenu.

52. Ā elos nu kemwu tuñ, ā asro'l. Ā El fwak, Nik komwos tuñ; el tiu miši, tu motul.

53. Ā elos isasunkusa nu Sel, etu tu el miši.

54. Ā El lus elos la nu kemwu, ā es paul, ā pañon, fwakañ, Mutan fwus, tukakak.

55. Ā ñunal siefwil tuku, ā kitin misiñi el tukakak: ā El šap in šuñ ma nel.

56. Ā kiēl tumal eltal lut. Ā El kaiyuk nu seltal tu eltal in tiu fwak nu sin met ma orala.

ŠAPTER IX.

NA El paññōni nu sie met tumal lutlut sieñul-luo, ā šuñ nu selos ku, ā šap ke devil nu kemwu, ā in akkeiela mas.

2. Ā El sipa'los wot in luti togusañ lun God, ā in akkeiela met mas.

3. Ā El fwak nu selos, Komwos tiu es mao

ke fwas, tiu sikal, tiu nuk, tiu bred, tiu muni; tiu kais luo koat.

4. Ā kutenu lom komwos ilyuk nu we, mutu we, ā som liki.

5. Ā kutenu šu tiu es komwos, ke komwos som liki siti si iño, fotoñla fok ke niumwos ke sie akul lain alos.

6. Ā elos somla, ā fwas sasla an met mutu we, luti mwo šašū, ā akkeiela yin nu kemwu.

7. ¶ Ā Erod tetrark el loñ ma nu kemwu ma El oru: ā el toninfoñ, tu kutu fwak, Jon el molyuk yin miše mi; 8. ā kutu, Elaias el sikmi: ā kutenu, sie sin met palu el siefwil molyuk.

9. Ā Erod el fwak, Ña tala šiufwin Jon; ka šu iñi, sin šu ña loñ kutu ma. Ā el kenu liye'l.

10. Ā met šap, ke elos folokla, elos fwak nu Sel ma nu kemwu elos oru. Ā El es elos, ā som muku yin mesis, an lun siti pañpañ Bet-saida.

11. Ā met, ke elos etu, elos fwas tuk ol; ā El es elos, ā kaskas nu selos ke togusañ lun God, ā akkei elos la elos šu enenu in kela.

12. Ā ke len mutamwauk in foñuni, sie-ñul-luo elos tuku ā fwak nu Sel, Kom sipaot metu, tu elos fwa som nu yin met mutu we ā an apneni, ā mutu we, ā es ma nelos; tu kem mutu yin mesis.

13. Ā El fwak nu selos, Komwos šuñ ma ne-
los. Ā elos fwak, Srukwalun nu bred limi-
kos ā ik lague mugenu yuros; kut nikin kut a
la šom mol me moño nun met iñi nu kemwu.

14. Tu met elos akurun tausan limikos. Ā
El fwak nu sin met tumal lutlut, Ora'los in
mutu kais lum-ñaul srupin met.

15. Ā elos oru ou iñi, ā ora'los nu kemwu in
mutu.

16. Na El es srukwalun nu bred limikos ā
ik lague, ā ñetak nu in kosao, El ali ke mao,
ā kunšalik, ā šuñ nu sin met lutlut in fliye
ye mutun metu.

17. Ā elos moño, ā nu kemwu kūp; ā elos
srukak kuom sie-ñul-luo luin me moño ma
on yurolos.

18. ¶ Ā ma te oru, ke El muku pre, met tu-
mal lutlut elos oelul; ā El siyuk selos, fwak-
aň, Met elos mu, Ña šu?

19. Elos tupokoaň fwak, Jon Baptist; ā ku-
tu Elaias; ā kutenu mu, sie sin met palu u-
met el siefwil molyuk.

20. El fwak nu selos, Ya komwos mu šu Ña?
Piter el tupokoaň fwak, Kom Kraist lun God.

21. Ā El kaiyuk nu selos ma lulap, ā šap
elos in tiu fwak ma iñi nu sin sienu met; 22.
fwakaň, Mwen nutin met keokiuň ke ma pus-
pis, ā met elder ā leum tol ā met šim elos tu-
fwa sis El la, ā uniye, ā siefwil molyuk len si
aktolu.

23. Ā El fwak nu selos nu kemwu, Sienu fwini luñši fwas tukuk, lela lun šifwanu lafla-fwekun al, ā srukak šaksiñ sugo lal piñanu len, ā fwas tukuk.

24. Tu kutenu met šu luñši laño mol lal tufwa tūla mao : ā kutenu met šu luñši tūla mol lal keik, El iñi tufwa laño mao.

25. Tu mea mwo sin met, el fwini es fwal nu kemwu, ā el šifwanu tūla, ku sisila?

26. Tu kutenu met a fwa mekin sik ā ke kas luk, Mwen nutin met fwa mekin sel ke El a fwa tuku in ma mwowo lal, ā ma lun Papa, ā ma lun lipufon mutal.

27. Ā Na fwak nu šumwos payi, kutu šu tu iñi, elos tiu pulakin miši nu ke pal si elos liye togusañ lun God.

28. ¶ Ā ma te oru akurun len oalkos tukin kas iñi, El es Piter ā Jon ā Jemes, ā fwasyuk nu fwini eola in pre.

29. Ā ke El pre, mutal ekla, ā nuknuk lal fwosfwos ā šarom.

30. Ā liye, met luo, Moses ā Elaias, eltal oelul kaskas ; 31. eltal sikmi in ma mwowo ā kaskas ke miši El tufwa oru nu Jerusalem.

32. Ā Piter ā elos šu oelul toas ke metkel. Ā ke elos nūtalik, elos liye ma mwowou lal, ā met luo šu tu yurol.

33. Ā ma te oru, ke eltal šom luk El, Piter el fwak nu sin Jisus, Met Luti, mwo nu šes in mutanu iñi ; ā lela kut in muša lom sra

tolu ; sie šum, ā sie sin Moses, ā sie sin Elai-
as : el nūkin ma el fwak.

34. Ke el kaskas ou iñi, sie pukunieñ tuku,
ā lololosi ; ā elos šaņeñ ke élos ilyuk nu in
pukunieñ.

35. Ā pusra si tuke liki pukunieñ, fwakañ,
El iñi Mwen kulu nutig ; komwos loñ ol.

36. Ā ke pusra šomla tari, Jisus mugenu mu-
tu. Ā elos mwukin mao, ā tiu fwak nu
sin sie met in len iño ke mao ma elos liye.

37. ¶ Ā ma te oru, ke len si tuk ke elos oa-
tu fwin eola mi, met puspis elos šun ol.

38. Ā, liye, sie met yurolos el wowoyuk, fwa-
kañ, Met Luti, Ņa siyuknu nu sum, kom in
ñetañ nu sin mwen nutig ; tu el tulig siewu-
nu nutig.

39. Ā, liye, sie ñun el es el, ā kitin misiñi el
wowoyuk ; ā el ora'l lun lulek ā atinfulak ; ā
el tupurpurelik, upa in šom luk el.

40. Ā ña siyuknu nu sin met tumom lutlut
in sis el la, ā elos koflanu.

41. Ā Jisus tupokoañ fwak, O fwil silalafu-
ñi ā koluk, putaka Ņa mutu yurumwos, ā
mutañ komwos ? wisi mwen nutom.

42. Ā ke el fwasu devil el sisi'lye nu in foko,
ā ora'l lun lulek. Ā Jisus kaiyuk nu sin
ñun fokfok, ā El akkei el la tulig, ā siefwil
asa'lañ nu sin papa tumal.

43. Ā elos nu kemwu lut ke ku lulap lun
God. Ā ke elos nu kemwu lut ke ma nu kem-

wu ma Jisus el oru, El fwak nu sin met tumal lutlut, 44. Lela kas iñi in utyuk nu in sreumwos, tu Mwen nutin met a fwa etũkyuñ nu in pon metu.

45. Ā elos tiu etu kas si iñi, ā mao mwuk-mwuk ke'los tu elos tiu etu mao : ā elos šañeñ in siyuk Sel ke kas si ino.

46. ¶ Na elos tukeni asiuki sie sin sie, šu selos fwa yok liki.

47. Ā Jisus, etu ma asiuki inšielos, El es sie tulig, ā fili'lye yurol, 48. ā fwak nu selos, Kutenu met šu es tulig si iñi in Ēk el es yu ; ā el šu es yu, es El šu sipe yu mi : tu el šu srikliki yurumwos, el iñi fwa yok.

49. Ā Jon el tupokoañ ā fwak, Met Luti, kem liye sie sisle devil in Ēum ; ā kem mu lun tiu ou iñi, tu el tiu wi kem fwas.

50. Ā Jisus el fwak nu sel, Nik kom ou iñi nu sel ; tu el šu tiu lain kit el wi kit.

51. ¶ Ā ma te oru, ke pal si a fwol a fwa utũkyuk El nu lūñ, El nunkol šumwos in šom nu Jerusalem, 52. ā El sipaot met šap ye mutal : ā elos šom, ā ilyuk nu yin sisik lun met Samaria, tu elos in ako ke'l.

53. Ā elos tiu es El, tu mutal oanu El kenu šom nu Jerusalem.

54. Ā ke met tumal lutlut Jemes ā Jon liye ma iñi, eltal fwak, Leum, kom luñšom tu ketal šap e in tuku in kosaoe mi, ā fur'elos yuk, oanu Elaias el oru met ?

55. Ā El tapulla, ā kai'eltal, ā fwak, Komtal tiu etu nūnumtal.

56. [Tu Mwen nutin met el tiu tuku in kanaosla mol lun met, tu in mol elos la.] Ā elos šom nu sienu an sisik.

57. ¶ Ā ma te oru, tu, ke elos fwas ingane-ku, sie met el fwak nu Sel, Leum, nā tufwa fwas tukum yin nu kemwu kom fwas nu we.

58. Jisus el fwak nu sel, Inluf lun fok, ā aā kien mwon yin eñyeñu; ā Mwen nutin met wañin an El likiye šiufwel on we.

59. Ā El fwak nu sin sienu, Kom fwas tukuk. Ā el fwak, Leum, lela nā'n šom met ā pukinye papa tumak.

60. Jisus El fwak nu sel, Lela met miši in pukinye met miši lalos: ā kom šom ā luti togusaī lun God.

61. Ā sienu el pe fwak, Leum, nā tufwa fwas tukum; ā lela nā'n šom met šuñ mwilkas nu selos mutu in lom sik.

62. Ā Jisus El fwak nu sel, Met si fwil likiye paul nu ke plau, ā tapulla, el tiu fwol nu ke togusaī lun God.

ŠAPTER X.

TUKIN ma iñi Leum El filiye kutenu met it-nul pe, ā sipa'los wot kais luo fwas ye mutal nu in siti nū kemwEu ā an, l a fwa šifwanu tuku nu we.

2. Ke ma iñi El fwak nu selos, Payi kapak

masla ma lulap, ā pu met orekma; ke ma iñi komwos pre nu sin Leum lun ma kapak masla, tu El sipaot met orekma nu yin ma kapak masla Lal.

3. Komwos šom; liye, Na sipe komwos la oanu kosro lam nu yurin kosro wolf.

4. Komwos tiu wis nukin muni, tiu nuk ke fwafasyis, tiu faluk; ā tiu paiñ met inganeku.

5. Ā in kutenu lom komwos ilyuk nu we, komwos fwak met, Misla nu ke lom si iñi.

6. Ā mwen nutin misla el fwini mutu iño, misla lomwos fwa mutu fwe; fwini tiu ou iñi, fwa siefwil foloko nu yurumwos.

7. Ā komwos mutanu in lom si iñi, moño ā nim mao elos ašiot. Tu mwo in šuñ me mol nu sin met orekma. Komwos tiu šom liki lom iñi nu lom iño.

8. Ā in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ā elos es komwos, moño mao ma elos likiye ye mutomwos; 9. ā akkei el la met mas šu mutu we, ā fwak nu selos; Togusaī lun God tuku apkurun nu šumwos.

10. Ā in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ā elos tiu es komwos, komwos fwasot nu in inek lun siti si iñi, ā fwak, 11. Aok pukpuk lun siti lomwos, ma fulful ke nius, kem ělla lain komwos; ā ouyape komwos etenu ma iñi, tu togusaī lun God apkurun nu šumwos.

12. Ā ña fwak nu šumwos, tu in len si iño an Sodom mwo liki siti si iño.

13. We nu šum Koresin! we nu šum Betsaida! tu fwin orek me orek ma lulap in Tair ā Saidon met, ma orek yin šumtal iñi, eltal au-liyuk u-met in nuknuk mwa šeñšeñ ā apat.

14. Ā an Tair ā Saidon in ošun mwo liki šumtal.

15. Ā kom Keperneum, ma akfulatye nu in kosao, fwa sisyyikla nu in hell.

16. El šu loñ komwos, loñ yu; el šu sruñe komwos, sruña yu; ā el šu sruña yu, sruñ el šu sipe yu mi.

17. Ā it-ñul elos siefwil folokla ke eñun, fwa-kañ, Leum, aok devil elos akos kem ke Ē'um.

18. Ā El fwak nu selos, Ña liye Setan el putatla in kosaoe mi oanu šarom.

19. Liye, Ña šiot nu šumwos ku in loñye fwin serpent ā skorpion, ā ke ku nu kemwu lun lokwalok; ā wañinu ma ku in akkoluki komwos.

20. Ā tu ke ma iñi komwos tiu eñun, tu ñun elos akos komwos; ā tu komwos eñun ke ma iñi, tu eumwos šimla in kosao.

21. ¶ In auu si iño Jisus el eñun in ñun, ā fwak, Ña kulu nu Šum, O Papa, Leum in kosao ā fwalu, tu Kom mwukin ma iñi liki lalmetmet ā lalkuñ, ā oaliñalik mao nu sin kitin tulig; aok O Papa, tu ou iñi mwo ye mutom.

22. [Ā el forla nu sin met tumal lutlut ā fwak,] Papa tumuk El aši nu Eik ma nu kemwu; ā wañin met etu šu Mwen, tu Papa mugenu; ā šu Papa, tu Mwen mugenu, ā nu sin šu Mwen tufwa fwakulak.

23. Ā El šifwanu tapulla nu sin met tumal lutlut muku ā fwak, Inši mwowo mutalos šu liye mao ma komwos liye.

24. Tu Ņa fwak nu šumwos, ma puspis met palu ā togusa elos kenu liye mao ma komwos liye, ā elos tiu liye; ā in loñ mao ma komwos loñ, ā elos tiu loñ.

25. ¶ Ā, liye sie met manu el tuyuk, ā sri-fwel, fwakañ, Met luti, mea ña oru tu ña fwa es mol ma patpat?

26. El fwak nu sel, Mea šimusla in manu? fuka kom rid?

27. Ā el tupokoañ fwak, Kom luñšom Jeova God lom ke inšium kemwu, ā ke āunum kemwu, ā ke ku lom kemwu, ā ke nunkom kemwu; ā met tulon lom oanu kom šifwanu.

28. Ā El fwak nu sel, Payi ma kom tupok; oru ma iñi, ā kom tufwa mol.

29. Ā ke el luñšel šifwanu payikunal, el fwak nu sin Jisus, Ā šu met tulon luk?

30. Ā Jisus tupokoañ fwak, Sie met el oatu Jerusalem mi nu Jeriko, el tuku nu yurin met iñunyar, šu šarukla nuknuk lal, ā kunta'lye ā fili'lye akurun nu miši, šomla.

31. Ā ma te oru tu sie met tol el oatu nu in

inek iño ; ā ke el liye'l el fwas alukela nu leyeno.

32. Ā ouyape sie met Livait, ke el mutu iño, el tuku ā netañ nu sel, ā fwas alukela nu leyeno.

33. Ā sie met Samaria, ke el fwafwasyis, el tuku yin el mutu we ; ā ke el liye'l el pakomuta'l, 34. ā tuku nu yurol, ā lolūni kinit ke'l, okūye kaki ā wain nu ke, ā fili'lye fwinkosro natal, ā wis el nu in imwen met fwas, ā liye'lañ.

35. Ā lutu ke el šomla, el es akurun kwarter si in šuñ nu sin šu liye'lañ, ā fwak nu sel, Kom liye'lañ ; ā kom fwinksiefwil es kutepe, ke ña siefwil tuku, ña fwa mol nu šum.

36. Kom nunku šu ka met tolu iñi met tulon lal, šu fwas nu yurin met iñunyar ?

37. Ā el fwak, El šu pakomuta'l, Na Jisus el fwak nu sel, Kom fwasot, ā oru ouyape.

38. ¶ Ā ma te oru ke elos fwafwasyis tu El utyuk nu in sie an sisik met mutu we ; ā sie mutan ē Marta el es El nu in lom sel.

39. Ā sie tāel pañpañ Meri, šu muta pe ke nien Jisus, ā loñ kas lal.

40. Ā Marta el kafofo ke orek ma lulap, ā el tuku nu yurol, ā fwak, Leum, ya kom pulesu tu ma tāik el fili yu wi mugenu in oru ? ke ma iñi kom sipa'l lun kase yu.

41. Ā Jisus el tupok ā fwak nu sel, Marta

Marta, kom nunkauk ā lokolok ke ma pus-
pis: 42. ā sie me enenu; ā Meri el šulūla ma
mwo, ma a tiu etūkla luk el.

ŠAPTER XI.

A MA te oru, tu ke El pre in sie an, ke pre
tari, sie sin met tumal lutlut el fwak nu
Sel, Leum, luti nu šes in pre, oanu Jon el lute
pe tumal lutlut lal.

2. Ā El fwak nu selos, ke komwos pre, fwak,
Papā, tumus šu in kosao, Ē'los oul payi. To-
gusaī Lalos tuku. Lela Elos luñselos in oru,
ou in kosao, ouyape nu fwalu.

3. Kite kit mi me mono piñanu len.

4. Ā nunok munas nu šes ke ma koluk las;
tu kut pe nunok munas nu selos nu kemwu
šu tiu payi nu šes. Ā tiu kol kit kut in mel;
[tu es kitla liki ma koluk.]

5. Ā El fwak nu selos, Šu šumwos fwa sie
met kawuk lal, ā fwa šom nu yurol infulwin
foñ, ā fwak nu sel, Met kawuk, ši nu sik sruk-
wal ʔolu; 6. tu sie met kawuk luk ke el fwa-
fwasyis tuku nu yuruk, wañin nu ma ñ'un
likiye ye mutal.

7. Ā el šu lomwu fwa tupokoañ ā fwak,
Kom tiu lokoluki yu; mutun oaoa kauli, ā
tulig nutig elos on yuruk fwın kŭlŭs; Ña
koflanu tukakak in šiot nu šum.

8. Ña fwak nu šumwos, El fwın tiu tukakak
ā šuñ nu sel tu el met kawuk lal, ā tu ke

siyuknu siyuknu el tufwa tukakak ā šuñ nu sel yikas el enenu.

9. A ña fwak nu šumwos, Siyuk, ā a fwa šiot nu šumwos; šuk, ā komwos tufwa konoiook; tomwolak, ā a fwa igasla nu šumwos.

10. Tu elos šu siyuk es; ā el šu šuk konoiook; ā nu sin šu tomwolak a fwa igasla.

11. Sie mwen el fwin siyuk bred sin sie šumwos šu papa, ya el fwa šuñ eot nu sel? ku el fwin siyuk ik, ya el fwa šuñ serpent nu sel in aolla, ik?

12. Ku el fwin siyuk atro, ya el fwa šuñ skorpion nu sel?

13. Ke ma iñi komwos met koluk fwino etu in šuñ ma mwowo nu sin tulig nutumwos; fuku ma yoknu Papa tumomwos šu in kosao a fwa šuñ Nun Mutal nu selos šu siyuk sel.

14. ¶ Ā El sisle devil liki, ā El sikas. Ā ma te oru, ke devil el šom liki, ma sikas el kaskas; ā met elos lut.

15. Ā kutu selos fwak, El sisle devil like ke Beelzebul leum lun devil.

16. Ā kutenu srifwel, elos siyuk Sel akul si in kosaoe mi.

17. Ā El etu nunkolos ā fwak nu selos, Togusaī nu kemwu šifwanu aes tufwa wañinla; ā lom šifwanu aes iguri.

18. Ouyape Setan el fwin šifwanu aes, fuka togusaī lal tufwa tu? tu komwos mu Ña sisle devil liki ke Beelzebul.

19. Ā Ŋa fwɪn sɪslɑ devɪl lɪkɪ kɛ Bɛɛlzɛbul, kɛ ʃu mwen nutomwos sɪs elos la? kɛ ma ɪɲi elos tufwɑ met nununku lomwos.

20. Ā Ŋa kɛ kufɪn paul God fwɪn sɪslɑ devɪl lɪkɪ, payɪ togusɑɪ lun God tuku nu yuromwos.

21. Kɛ met ku ʃɪfwɛnɪ mɛ mɛun el lɪɑuɲ lom sɛl, mɑ lɑl ɔn mɪslɑ: 22. ɑ kɛ sɪɛ ku lʊk el tuku nu fwɛl, ɑ kutɲu'l lɑ, el ɛslɑ luk el nu kɛmwu mɛ mɛun lɑl mɑ el lɑlɪfɲi kɛ, ɑ kɪtɛlɪk mɑ el ɛs.

23. El ʃu tiu wɪ yu el lɑɪn yu; el ʃu tiu wɪ yu wɪsɛnɪ el lʊsɛlɪk.

24. Kɛ ɲun fokfok fwɑlɑ lɪkɪ mɛt sɪ, el fwɑfwɑsyɪs sɑslɑ ɑn pɑɑlɑ, ʃuk mɔɲlɑ; ɑ tiu nu kɔnɔɪɔk, el fwɑk, Ŋa fwɑ folɔklɑ nu lomɪk yɪn ɲɑ fwɑs wɛ mɪ.

25. Ā kɛ el tuku, el kɔnɔɪɔk lɑ ɪmɔm ɑ yɪnlɑ.

26. Nɑ el ʃom, ɑ ɛs kutɛnu ɲun ɪtkos koluk luk el; ɑ elos ɪlyuk ɑ mutɔ wɛ: ɑ mɑ tuk lun mɛt sɪ ɪɲi koluk lɪkɪ mɑ mɛtɑ.

27. Ā mɑ tɛ ɔru, kɛ El kɑskɑs mɑ ɪɲi, sɪɛ mutɑn yurɪn mɛt pusɪs tukɛnɪ el srukɑk pus-rɑl, ɑ fwɑk nu Sɛl, ɪɲʃɪ mwowɔ ɪɲʃɪɛn su ɔs-wɛ kɔm lɑ, ɑ mutun tɪtɪ mɑ kɔm tɪtɪ kɑ.

28. Ā El fwɑk, Aok, mwo pɛ elos ʃu loɲ kɑs lun God, ɑ lɪɑuɲ mɑo elos ɪɲʃɪ mwowɔ lɪkɪ.

29. ¶ Ā kɛ mɛt pusɪs tukɛnɪ tɪɲtɪɲi, El mutɑmwɑuk ɪn fwɑk, Fwɪl sɪ ɪɲi fwɪl koluk.

Elos šuk sie akul; ā wañin akul fwa šiot nu ka, tu akul si lun Jonas met palu.

30. Tu oanu Jonas el sie akul nu sin met Nineva, ouyape Mwen nutin met fwa nu sin fwil si iñi.

31. Kosoa yin eur el fwa tuyuk yin ošun yurin met lun fwil si iñi, ā lus elos la; tu el tuku yin tafwun fwale mi in loñ lalmetmet lun Solomon; ā liye, sie yok luk el Solomon mutu iñi.

32. Met Nineva elos tufwa tuyuk in ošun yurin fwil si iñi, ā fwa lusla mao: tu elos auliyuk ke ma luti lun Jonas; a, liye, sie yok luk el Jonas mutu iñi.

33. Ā wañin met, ke el akosyuk lamu, el filiye niin mwukma, tiu ye tup si, tu on fwin sikon lamu, tu elos šu utyuk fwa liye kalem.

34. Kalem lun mano muta: ke ma iñi ke mutom mwo, monum nu kemwu tiñtiñinu ke kalem; ā ke koluk, monum pe tiñtiñinu ke los.

35. Ke ma iñi liauñ tu kalem ma in kom a tiu los.

36. Ke ma iñi fwin monum nu kemwu tiñtiñinu ke kalem, wañin an los ke, ma nu kemwu fwa tiñtiñinu ka kalem, oanu ke lam ak-kalemye kom mwo.

37. ¶ Ā ke El kaskas, sie met Farisi siyuknu sel lun oelul moño; ā El utyuk nu lū, ā foñyuñ.

38. Ā ke met Farisi liye, el lut tu El tiu tan-la met moño tuk.

39. Ā Leum el fwak nu sel, Iñi komwos met Farisi orek likin kup ā pulet in nasnas; ā in-šiumwos tiñtiñinu ke kanaosten ā koluk.

40. Komwos lalfon, ya El šu orek ma lik El tiu orek ma lū pe ?

41. Mwo tu komwos šuñ me pakomutu ke kutu ma os yurumwos; ā, liye, ma nu kemwu fwa nasnas yurumwos.

42. Ā we nu šumwos met Farisi: tu komwos aksieñulye mint ā ru, ā šak keñ kemwu, ā aksitoiyela ma nununku ā luñ lun God: mwo tu komwos in oru ma iñi, ā tiu sisla ma iño.

43. We nu šumwos met Farisi! tu komwos luñšomwos me mutu fulat in lolñok, ā paiñ niin kitakot.

44. We nu šumwos [met šim ā met Farisi mwosounkas!] tu komwos oanu luf kiin mas, wañin akulinye, ā met šu fwafwasyis fwe elos tiu etu mao.

45. Na sie sin met manu el tupok ā fwak nu Sel, Met Luti, ke kas si iñi kom kas ko pe ke's.

46. Ā El fwak, We nu šumwos pe, met manu! tu komwos likiye mao fwin met ma toas lanu in wis, ā komwos šifwanu tiu kal ma elos wis ke sie kufin poumwos.

47. We nu sumwos! tu komwos muša in-

kulyuk lun met palu, ā papa tumomwos elos on'elos la.

48. Ke ma iñi komwos orek ma lo tu komwos mu payi me orekma lun papa tumomwos: tu payi elos on'elos la, ā komwos muša inkul-yuk lalos.

49. Ke ma iñi pe lalmetmet lun God fwak, Ña tufwa sipaot met palu ā met šap, nu selos, ā kutu selos elos tufwa uniye ā kolyai.

50. Tu sa lun met palu nu kemwu ma širor ke mutamwauk fwalu nu iñi, fwa siyuk fwil si iñi kã; 51. sa lun Ebel mi nu ke sa lun Zakaraias, šu miši infulwin lañ ā tempel: Payinu Ña fwak nu šumwos, a fwa siyuk fwil si iñi ke mao.

52. We nu šumwos met manu! tu komwos esla ki lun lalmetmet; komwos šifwanu tiu ilyuk, ā elos šu ilyuk komwos igulye.

53. Ā ke El kaskas ma iñi nu selos, met šim ā met Farisi elos mutamwauk in ora'l ma lulap, ā in akmu lun kaskas ke ma puspis; 54. elos mutu šan ol, ā šuk in srukke kutu ma ke oalul, tu elos fwa kas lain ul.

ŠAPTER XII.

INFULWIN pal sa, ke met puspis nu puspis elos tukeni, oanu tu elos loñye sie sin sie, El mutamwauk umet in fwak nu sin met tumal lutlut, Komwos liauñ me pulolak lun met Farisi, ma mwošounkas.

2. Tu wañin kutu ma afwin ma a fwa tiu igakla; ã mwukin, ma a tiu etauk.

3. Ke ma iñi, kutenu ma komwos kaskas in los a fwa loñ in kalem: ã ma kaskas nu in sre in fukil a fwa fwakak fwini mañon lomwu.

4. Ña fwa nu sumwos met kawuk luk, Nik komwos sañeñ selos su uniye mano, ã tuk wañin kutenu ma elos ku in oru.

5. Ña luti nu sumwos su komwos fwa sañeñ: Komwos sañeñ Sel, su tukin pal si El uniye El ku in sista nu in hell; aok, Ña fwa nu sumwos, komwos sañeñnu Sel.

6. Ya tiu kuko kitin mwon sisik limikos ke kitin muni luo, ã sie selos tiu mulkunla ye mutal God?

7. Aok tu aun siufwomwos nu kemwu oa-oala. Ke ma iñi nik komwos sañeñ; komwos mwo liki mwon sisik puspis.

8. Ouyape Ña fwa nu sumwos, kutenu met su tufwa fwa yu yuk ye mutun met, Mwen nutin met el tufwa fwakulak ye mutun lipufon lun God.

9. Ña el su lafwekin yu ye mutun met, fwa lafwekunal ye mutun lipufon lun God.

10. Ña el su kaskas sie kas lain Mwen nutin met, a fwa nunok munas nu sel: ã el su kaskas ko lain Ñun Mutal a fwa tiu nunok munas nu sel.

11. Ña ke elos wis komwos nu niin lolñok, ã nu niin leum sisik, ã ma ku, komwos tiu nun-

kauk fuka ā mea ma komwos tufwa tupok, ku ma komwos tufwa fwak; 12. tu Nun Mutal el fwa luti nu šumwos ke auu ša, ma mwo komwos tufwa fwak.

13. ¶ Ā sie sin un met el fwak nu selos, Met Luti, kom fwak nu sin ma lik, tu el wi yu kitelik mwurinpunu.

14. Ā El fwak nu sel, Met šu ore yu met nununku, ku met kitelik nu šumtal?

15. Ā El fwak nu selos, Komwos liauñ ā sis-mouk ma rapku; tu mol lun met tiu ke ma puspis ma lal. .

16. Ā El kaskas sie pupulyuk nu selos fwakañ, Fwal sin sie met gasrup kapak ma puspis: 17. ā el nunkauk inšiel, fwakañ, Mea ña fwa oru, tu wañin an ña likiye ma kapak luk on we?

18. Ā el fwak, Ña fwa oru ma iñi; Ña tufwa kanaosla imwen ma kapak luk, ā muša yok liki; ā iño ña tufwa filiye nu kemwu ma kapak luk ā ma luk.

19. Ā ña tufwa fwak nu sin ñunik, Ñunik, ma puspis ma lom on nu ke yiu puspis; es moñla lom, moño, nim ā eñunak.

20. Ā God fwak nu sel, Kom lalfon, foñ si iñi elos siyuk šum ke ñunum: na lun šu ma iño, ma kom likiye?

21. Ou iñi el šu likiye ma lal ke'l šifwanu, ā tiu gasrup nu ke'l God.

22. Ā El fwak nu sin met tumal lutlut, Ke

ma iñi Ña fwak nu sumwos, Komwos tiu nunkauk ke mol lomwos, ma komwos fwa moño; tiu ke monumwos, ma komwos a nukomañ.

23. Mol mwo liki me moño, ã mano mwo liki nuknuk.

24. Komwos nunkauk mwon reven; tu elos tiu takunalik tiu kosröni; wañin lom sin ma lalos ã sin ma kapak; ã God kiti nu selos: ã fuka komwos a yok ã mwo liki mwon?

25. Æ su sumwos ke nunkauk el fwa akläsyä ke sie kubit?

26. Ke ma iñi komwos fwini tiu ku in oru kutu ma ke ma sisik, efwo komwos ku nunku ke kutenu?

27. Komwos nunku ke kiuf, elos kapak fuka: elos tiu orekma, elos tiu isap; ã Ña fwak nu sumwos, tu Solomon in nu kemwu ma mwowou lal el tiu yinla oanu sie selos.

28. Na God el fwini akkapyä ma ouiñye, ma on in ima si misiñi, ã lutu sista nu in fwunyou; mea yok El tufwa nukom komwos yuñ, O komwos lalalfuñi ma sisik?

29. Æ komwos tiu suk ma komwos a moño, ã ma komwos a nim, ã komwos tiu fosña.

30. Tu metu lun fwal nu kemwu elos suk ke ma iñi; ã Papa tumomwos El etu tu komwos enenu ma iñi.

31. Æ mwo tu komwos suk togusañ lun God; ã ma iñi nu kemwu tufwa siot pe nu sumwos.

32. Nik komwos šaŋeñ, u sisik; tu Papa tumomwos El kenu šiot togusaì nu šumwos.

33. Komwos kuko ma lomwos, ā kitala me pakomutu: komwos orek nu šumwos nukin muni ma tiu matula, ma mwowo in kosao ma a tiu wañinla, yin wañin met pusupas utyuk nu we, ā mwotil tiu akkoluki.

34. Tu yin ma mwowo lomwos on we, iño pe inšiumwos fwa on we.

35. ¶ Lela komwos in loseni 'kapinšiomwos, ā lam lomwos in fururiuk; 36. ā komwos šifwanu oanu met šu mutu šano leum lalos, ke el šom nu ke akonkon tuku; tu ke el tuku ā tomwolak, elos šilaklak in igasla nu sel.

37. Inši mwowo met kulansap iño, šu ke leum tuku el fwa konoioik la šano. Payinu ña fwak nu šumwos, el a fwa losi'lye, ā ora'los in foñyuñ nu ke tebue, ā el tufwa tuku ā kulansap alos.

38. Ā el fwin tuku in šano akluo, ku tuku in šano aktolu, ā konoiolosyuk ou iñi, inši mwowo met kulansap iño.

39. Ā etu ma iñi, tu met kato el fwin etu auu šu met pusupas a tuku, el tufwa šano, ā in tiu pulesu lom sel in mušalla.

40. Ke ma iñi komwos in ako pe; tu Mwen nutin met el tuku auu si ke komwos tiu nunku.

41. ¶ Na Piter el fwak nu Sel, Leum, kom

kaskas pupulyuk si iñi nu ke's, ku nu ke ke-wanu ?

42. Ñ Leum fwak, Na šu met tutaſpo mwo ā lalmetmet, šu leum lal el tufwa ora'l lun liauñ sou lal, in ašuñ nu selos me moño nelos ke pal mwo si ?

43. Inši mwowo met tutaſpo iño, šu leum lal ke el tuku el fwa konoioik in oru ou iñi.

44. Payi Ña fwak nu šumwos, el a fwa ora'l lun liauñ ma nu kemwu ma lal.

45. Ñ met kulansap iño el fwın fwak inšiel, Leum luk patlanu in tuku ; ā el fwa mutamwauk in poukol met kulansap mogul ā mutan, ā in moño ā nim, ā in srui ; 46. Leum lun met kulansap iño el tufwa tuku in len si ke el tiu šan ol, ā in auu si ke el tiu etu, ā el a fwa otalalik ā a fwa likiye ma lal yurin ma silalalfuñi.

47. Ñ met kulansap iño, šu etu ma luñši lun leum lal, ā tiu ako, ā tiu oru ma luñši lal, tufwa poukol ka puspis.

48. Ñ el šu tiu etu, ā oru ma puspis ke po-po, tufwa poukol ka pu. Tu nu sin šu ašuñ ma lulap, tufwa šuk ma lulap ke'l ; ā nu sin šu met filiye ma puspis yurol elos tufwa siyuk yok liki ke'l.

49. ¶ Ña tuku in sis e nu fwalu ; ā mea Ña luñsik, fwın ma tanak iñi ?

50. Ñ sie baptais luk in baptaisla ka ; ā fuka Ña keokiuñ nu ke pal si orek tari !

51. Ya komwos nunku tu Ņa tuku in sipaot misla nu fwalu? Ņa fwak nu šumwos, Mo; tu in eselik.

52. Tu tuko met limikos in sie lom elos eselik, tolu lain luo, ā luo lain tolu.

53. Papa tufwa! eselik lain mwen, ā mwen lain papa; nine lain an, ā an lain nine; sienu nine lain sienu an, ā sienu an lain sienu nine.

54. ¶ Ā el fwak pe nu sin un met si, Ke komwos liye pukunieñ si sikyuk kepin kosao, kitin misiñi komwos fwak, lañ kakla; ā ma ouyape.

55. Ā ke eñ eur tu mi, komwos mu, Tufwa fwol: ā tufwa ouyape.

56. Komwos mwošounkas, komwos ku in etu mutun kosao ā fwalu; ā fuka tu komwos tiu etu pal si iñi?

57. ¶ Āok, ā efwo komwos ku šifwanu tiu nunkauk kutu ma payi?

58. Ke kom wi met añañ lom fwas nu sin leum sisik, ke fwas ineku, kom sriki ma lulap tu el in tula kom la; fwini tiu ou iñi el fwa wis kom nu sin met nununku, ā met nununku el fwa es kom yuñ nu sin met rošo, ā met rošo el sis kom yuñ nu in prison.

59. Ņa fwak nu šum, kom koflanu fwala liki, nu ke pal si kom šuñ mol nu ke kitin muni sisik utuko.

ŠAPTER XIII.

KUTU met mutaiñi ke pal si iño šu fwak nu Sel ke met Galili, sa'n šu Pailat el toeni nu ke kiše lalos.

2. Ā Jisus tupokoañ fwak nu selos, Ya komwos nunku mu tu met Galili iñi elos kōluk liki met Galili nu kemwu, tu elos keokiun ke ma iñi?

3. Ā fwak nu šumwos, Mo: tu komwos fwini tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa miši ou iñi.

4. Ku elos met sie-ñul-oalkos imwen šan Sai-loam putatla nu fwe, ā on'elos la, Ya komwos nunku mu tu elos koluk liki met nu kemwu šu mutu Jerusalem?

5. Ā fwak nu šumwos, Mo: tu komwos fwini tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa miši ou iñi.

6. ¶ El kaskas pe pupulyuk si iñi; Sie met el eoki šak fig in ima fain si lal; ā el tuku ā šuk fwako ka, ā tiu konoioik.

7. Na el fwak nu sin met liauñ ima fain si lal, Liye, yiu tolu iñi āa tuku in šuk fwako on wulin šak iñi, ā tiu konoioik; kom pokiye mao; efwo el ku akkoluki foko?

8. Ā el tupokoañ fwak nu Sel, Leum lela in on ke yiu si iñi pe, nu ke pal si āa fwa puk-puk apneni, ā šuñ fok mwo nu ke; 9. ā el fwini isūs fwako, tari: ā fwini wañin, tuko kom tufwa pokiye mao.

10. ¶ Ā El luti in sie imwen lolñok ke len sabat.

11. Ā, liye, sie mutan iño el mas ke ñun munas yiu sie-ñul-oalkos, ā el foiñyuk, ā el kofflanu šifwanu keyuk.

12. Ā ke Jisus liye'l, El pañnol mu, ā fwak nu sel, Mutan, mas lom tulala liki kom.

13. Ā El filiye paul fwel; ā kitin misiñi el šumwoselik, ā kaksakin God.

14. Ā leum lun lolñok el tupokoan ke mulat, tu Jisus akkei el la ke len sabat, ā el fwak nu sin metu, Len onkos len orekma lun metu; ke ma iñi komwos tuku in len iño in kela, ā tiu ke len sabat.

15. Na Leum tupok nu sel, ā fwak, Mwošounkas, ya komwos nu kemwu ke len sabat tiu tulala kau mogul natal ku ass liki an el moño we, ā kolol nu yin el nim kof we?

16. Ya tiu mwo tu mutan si iñi, an nutin Ebream, šu Setan el loseni, liye, yiu sie-ñul-oalkos iñi, in tula'l la liki me kopur iñi ke len sabat?

17. Ā ke El fwak ma iñi tari, met añan lal nu kemwu elos mekin; ā met e nu kemwu elos eñun ke mwo nu kemwu ma El oru.

18. ¶ Na El fwak, Togusañ lun God oanu mea? pupulyuk šu Na tufwa polyauk ka?

19. Ma oanu futin mustard si, ma met si es, ā sisla nu in kolkol lal; ā ma kapak, ā tufwa

šak lulap; ā mwon yin eñyeñu elos mutu fwın lešak ka.

20. ¶ Ā El siefwıl fwak, Ke pupulyuk šu Ņa fwa polyauk togusaı lun God?

21. Ma oanu me pulolak, ma mutan si es ā mwukin nu in me srigusrok flour tolü, nu ke pal si ma nu kemwu pulolak.

22. ¶ Ā El fwas sasla siti ā an sisik met mutu we, luti, ā fwafwasyis nu Jerusalem.

23. Na sie el fwak nu Sel, Leum, ya met pu fwa mol? Ā El fwak nu selos, 24. Komwos kaifwauñ in ilyuk nu in mutun oaoa ousrik-srik; tu Ņa fwak nu šumwos, ma puspis elos sriki in ilyuk, ā koflanu.

25. Ke met kato el tuyuk, ā kaliye mutun oaoa tari, ā komwos mutamwauk in tu likin umwe, ā in tomwolak sruñul, fwakañ, Leum, Leum, igasla nu šes; ā el tufwa tupok ā fwaknu šumwos, Ņa tiu ete komwos an komwos tu we mi.

26. Na komwos tufwa mutamwauk in fwak, Met kem moño ā nim ye mutom, ā met kom luti in inganek las.

27. Ā El tufwa fwak, Ņa fwak nu šumwos, Ņa tiu ete komwos an komwos tu we mi; fwala liki yu, Komwos nu kemwu šu orek ma koluk.

28. Iño tufwa tuñnu ā ñañoñor in mwusi, ke komwos tufwa liye Ebrean ā Aisaak, ā Jakob, ā met palu nu kemwu, in togusaı lun God, ā komwos sisila liki.

29. Ā elos tufwa tuku yin kutulap tu we mi, ā yin roto tu we mi, ā yin epuñ tu we mi, ā yin eur tu we mi, ā fwa foñyuñ yin tebue in togusaì lun God.

30. Ā, liye, masi tuko elos fwa metla, ā masi meta elos fwa tukla.

31. ¶ Ā len si iñi kutu sin met Farisi tuku, fwak nu Sel. Kom tuyuk liki, ā fwasot; tu Erod el kenu uni kom wi.

32. Ā El fwak nu selos, Komwos fwasot, ā fwak nu sin alopeksi'ño, Liye, Ña sisle devil liki, ā Ña akkeiala misiñi ā lutu, ā len si ak-tolu Ña orek tari.

33. Ā mwo tu Ña fwafwasyis misiñi, ā lutu, ā mwulila: tu ma koflanu oru tu met palu uniye likin Jerusalem.

34. O Jerusalem, Jerusalem, šu uniye met palu, ā tuñ lalos šu sipeyuku nu šum; fuka pal puspis Ña luñsik šuloini tulig nutum nu sie, oanu mwonyen el šuloini trokrok natu ye paul, ā komwos siluñši!

35. Liye, lom šum on wañin karwuñinye: ā payi Ña fwak nu šumwos, Komwos tufwa tiu liye yu tuk, nu ke pal si ke komwos a fwak, Inši mwowo el šu tuku in Ēl Leum.

ŠAPTER XIV.

AMA te oru, tu ke El utyuk nu in lom sin sie leum lun met Farisi in moño bred ke len sabat, elos šan ol.

2. Ā liye, sie met ye mutal šu mas pulun-sron.

3. Ā Jisus el tupokoañ fwak nu sin met manu ā met Farisi, fwakañ, Ya oul ku tiu oul in kela ke len sabat?

4. Ā elos misla. Ā El as al, ā akkeiel la, ā lela lun šom; 5. ā tupok nu selos, fwakañ, Šu šumwos ass nata ku kau mogul putatla nu inluf si, ā el tiu šilaklak in sruklulak ke len sabat?

6. Ā elos koflanu siefwil tupokoañ nu sel ke ma iñi.

7. ¶ Ā El fwakak sie pupulyuk nu selos suloimu, ke El liye fuku elos šuli an fulat: fwakañ nu selos, 8. Ke sienu met el šuli kom nu ke akonkon, kom tiu mutu yin fulat liki nu kemwu; tu el fwin suloimu sie met fulat liki kom; 9. ā el šu šuli komtal tuku ā fwak nu šum, Tuyuk el lun in mutu iñi; ā kom mutamwauk ke mekin in mutu yin pusisel.

10. Tu ke kom šuliyukmi, kom šom mutu yin pusisel lanu; tu ke el šu šuli kom mi tuku, el tufwa fwak nu šum, Met kawuk, fwasu nu meta; na elos šu wi kom moño tufwa šunakin kom.

11. Tu el šu šifwanu akfulatye'l el tufwa pusisel: ā el šu šifwanu akpusiselye el tufwa fulat.

12. Na el ouyape fwak nu sel šu šuloi'lmu, Ke kom orek dinner ku supper, kom tiu suloimu

met kawuk lom, ku ma lium, ku met sou lom, ku met gasrup tulon lom: tu elos pe tufwa siefwil šuli kom, ā tufwa moli kom ka.

13. Tu ke kom orek kofwo, kom šuloimu met sigasrup, met fuka, met ul, met kun, 14. ā kom tufwa inši mwowo ka; tu elos koflanu moli kom la; tu kom tufwa es mol ke mol-yuk lun met payi.

15. ¶ Ā ke sie selos šu oelul foñyuñ nu ke tebue loñ ma iñi, el fwak nu Sel, Inši mwowo el šu tufwa moño in togusañ lun God.

16. Na El fwak nu sel, Sie met el orek supper lulap, ā šuloimu ma puspis.

17. Ā ke pal si supper el sipaot sie met kulansap lal in fwak nu selos šu el šuli, Fwasu, tu ma nu kemwu ako iñi tari.

18. Ā elos nu kemwu mutamwauk in fwak ma igololosi. Masi meta el fwak nu sel, Na mol sie an tari, na kenu som liye; Na kenu tu kom igul yu wi.

19. Ā sie pe el fwak, Na mol kais limikos kau mogul, ā na som srik alos: na kenu tu kom igul yu wi.

20. Ā sienu el fwak, Na mari mutan kiuk, ā ke ma iñi na koflanu tuku.

21. Ā met kulansap iñi tuku, ā fwakak ma iñi nu sin leum lal. Na met kato el mulat ā fwak nu sin met kulansap lal, Kom silaklak in som nu inek lulap ā ma sisik lun siti ā

wisalmu met sigasrup, ā met fuka, ā met ul, ā met kun.

22. Ā met kulanšap el fwak, Leum nā oru oanu kom šap, ā kutenu an fwos.

23. Ā leum el fwak nu sin met kulanšap, Kom fwala nu inek lulap ā ma sisik, ā kaif-we'los in tuku, tu lom sik tufwa tiñtiñinu.

24. Tu nā fwak nu šumwos, Tu wañin sie sin met šu nā šuloimu elos tufwa pulakin supper nuk.

25. ¶ Ā un met lulap si oelul fwas: ā El tapulla, ā fwak nu selos, 26. Met sinu fwin tuku nu yuruk, ā tiu sruñu papa tumal, ā nine, ā mutan kīel, ā tulig, ā lel, ā loul, aok, ā mol lal pe, el koñlanu met tumuk lutlut.

27. Ā el šu tiu wis šaksiñ sugo lal, ā fwas tukuk, el koñlanu met tumuk lutlut.

28. Tu šu šumwos, el nunku in muša imwen šan, el tiu mutanu met ā nunkauk me' mol in orek, el la os ku tiu os?

29. Fwin tiu ou iñi, tukin pal si el mutamwauk, ā tiu ku in orek tari, elos nu kemwu šu liye, mutamwauk in aksruksrukak, fwakañ, 30. Met si iñi el mutamwauk in muša lom, ā el tiu ku in orek tari.

31. Ku togusa šu, ke el šom in meun lain sienu togusa, el tiu mutanu met, ā papu el a la ku ke sie-ñul tausan in šun ol šu tuku lain ul ke lo-ñul tausan?

32. Fwin tiu ou iñi, ke sienu el lūs lanu luk

el, el sipaot met eumwel, ā kenu etu ma ora'l lun misla.

33. Ke ma iñi ouyape, el šu šumwos tiu aliki ma nu kemwu ma lal, el koflanu met tumak lutlut.

34. ¶ Sol mwo: ā solu fwin tiu emak, ā fwa solela ya?

35. Ma a fwa tiu mwo ke an, ā tiu mwo ke elosak fok lun kau; ā met elos sisle. El šu šra in loñ lela lun loñ.

ŠAPTER XV.

NA met rošo ā met koluk elos nu kemwu fwas apkurun nu yurol in loñ ol.

2. Ā met Farisi ā met šim elos torkaskas, fwakañ, Met si iñi El es met koluk, ā oelulos moño.

3. Ā El kaskas pupulyuk si iñi nu selos, fwakañ, 4. Met šu šumwos šip sie-fok nata, el fwin tūla sugo selos, ya el tiu likiye eu-eu yin mesis, ā fwas tukin ma sugo tūla, nu ke el konoilok?

5. Ā ke el konoilok, el eñun likiye on fwin-pisel.

6. Ā ke el tuku nu yin sel, el pañnoini nu sie met kawuk lal ā met tulon, fwakañ nu selos, Komwos wi yu eñun; tu ña konoioik sugo šip nutig ma tūla.

7. Ña fwak nu šumwos, tu ouyape fwa eñun in kosao ke sie met koluk šu auliyuk, yokli-

ki ke met payi eu-eu šu tiu fwos ke auliyuk.

8. ¶ Ku mutan šu ipen silver sie-ñul yurel, sie ip fwın tũla, ya el tiu akosyuk lamu, ā im-momla lomwu, ā šuknu šuknu nu ke el konoiook ?

9. Ā ke el konoiook, el pañon mu met kawuk, ā met tulon nu sie, fwakañ, Komwos wi yu eñun ; tu ña konoiook ip si tũla.

10. Ouyape Ña fwak nu šumwos, eñun ye mutun lipufon lun God ke sie met koluk šu auliyuk.

11. ¶ Ā El fwak, Sie met mwen lue natal.

12. Ā el šu fwus seltal fwak nu sin papa tumal, Papa, kom ši nu sik ma luk ke mao. Ā el eselik nu seltal ma lal.

13. Ā tiu len puspis tuk, mwen fwus si el orani nu sie ma nu kemwu, ā el šom nu yin lūsila ā sinunte ma lal nu kemwu in orek ma koluk.

14. Ā ke el kitala nu kemwu, sral ma lulap tuku nu fwal si iño ; ā el mutamwauk in lis ma lal.

15. Ā el šom mutu yurin sie met lun an si iño ; ā el sipa'l la nu in ima lal lun kite piga.

16. Ā el kenu koñ kutu pus nun pig lun kũp ; ā wañin met kite'l.

17. Ā ke el šifwanu mutu nunku, El fwak, Fuka met orekma puspis yurin papa os me

moño yurolos ā sisi kutu, ā nā miši ke musinsral !

18. Nā a tuyuk ā šom nu yurol papa tumak, ā a fwak nu sel, Papa nā orek ma koluk lain kosao ā ye mutom, 19. ā tiu mwo tuk in pañon yu mwen nutum : ore yu oanu sie sin met orekma lom.

20. Ā el tuyuk, ā tuku nu yurin papa tumal. Ā ke el iño mi lūsila, papa tumal el liye'l, ā pakomutu, ā kasus, ā keiyuñ nu in kaiwel, ā ñok ol.

21. Ā mwen el fwak nu sel, Papa, nā orek ma koluk lain kosao, ā ye mutom, ā tiu mwo tuk in pañon yu mwen nutum.

22. Ā papa el fwak nu sin met kulansap lal, Komwos usi nuknuk kato ma mwo lanu, ā nukmu'lañ ; ā šuñ riñ nu ke paul, ā faluk nu ke niel ; 23. ā usi šugo kaf puspusinu, ā uniye ; ā lela kut in moño, ā eñun ; 24. tu mwen si nutig iñi el miši, ā siefwil mol ; el tūla, ā siefwil lo. Ā elos mutamwauk in eñun.

25. Iñi mwen matu natal el os in ima si ; ā ke el tuku ā apkurun nu lomwu, el loñ on ā srosro.

26. Ā el pañon mu sie sin met kulansap, ā siyuk, mea ma iñi ?

27. Ā el fwak nu sel, Ma lium el tuku ; ā papa tumom el uniye kaf puspusinu, tu el es el mol ā mwo.

28. Ā el mulat, ā tiu luñsel in utyuk nu lū :
Ke ma iñi papa el tuke liki, ā siyuknu nu sel.

29. Ā el tupokoan fwak nu sin papa tumal,
Liye, yiu puspis ña kulanšipe kom, ā wañin
palsi ña folokunla šap lom ; ā wañin pal si
kom ši nu sik tulig nutin goat, tu ña fwa
orek eñun yurin met kawuk luk ; 30. ā kitin
misiñi ke mwen nutum iñi tuku šu aknunta
me mol lom yurin met kosro, kom uniye kaf
puspusinu ke'l.

31. Ā el fwak nu sel, Mwen, kom mutu yu-
ruk ma patpat, ā ma nu kemwu ma luk ma
lom.

32. Mwo tu kut orek eñun ā inšimwowo ; tu
el iñi ma lium el miši, ā siefwil mol ; ā el tū-
la, ā siefwil lo.

ŠAPTER XVI.

Ā EL fwak pe nu sin met tumal lutlut, Sie
met gasrup, šu met tutafpo lal ; ā kutu
met tukakunulañ nu sel, tu el sinuntei ma
lal.

2. Ā el pañnol mu ā fwak nu sel, Fuka ma
iñi ma ña loñ ke'um ? fwakak ma kom oru
ke tutafpo lom ; tu ña'n nūkin kom a la tutaf-
po tuk.

3. Na met tutafpo el fwak nu inšiel, Mea
ñā oru ? tu leum el asla tutafpo liki yu ; ñā.
koflanu pukpuk : ā ñā mekin in ñus.

4. Ñā nunkauk ma ñā oru, tu, ke el sis yu

la liki tutafpo, elos tufwa es yu nu in lom selos.

5. Na el pañon mu met nu kemwu šumwe mol lun leum lal, ā fwak nu sin el meta, Ma yikas yurum lun leum luk?

6. Ā el fwak, srigusrok in oil sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā šilaklak in mutu, ā šimusla lum-ñaul.

7. Na el fwak nu sin sie pe, Ā ma yikas yurum šumwe mol? Ā el fwak, Srigusrok in wit sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā šimusla oal-ñul.

8. Ā leum lun met tutafpo sito el kaksakin al, tu el oru lalmetmetnu : tu tulig nutin fwalu in fwil lalos elos lalmetmet liki tulig nutin kalem.

9. Ā ña fwak nu šumwos, Komwos oru nu šumwos met kawuk ke mamon ma sito : tu ke ma wañinla, elos tufwa es komwos nu in lom kamwul.

10. El šu payi ke ma sisik, el payi pe ke ma lulap; ā el šu sito ke ma sisik, el sitoe pe ke ma lulap.

11. Ke ma iñi komwos fwın tiu payi ke mamon sito, šu a fwa šiot nu šumwos in liauñ ma payi?

12. Ā komwos fwın tiu payi ke ma lun sie-nu met, šu a fwa šiot nu šumwos ma lomwos?

13. Wañin met kulanšap ku in oru nu sin luo leum; tu el a fwa sruñu sie, ā luñši sienu;

fwin tiu ou iñi el a fwa srukíe sie, ã sisíla sienu. Komwos koflanu oru nu sin God ã mamon.

14. ¶ Æ met Farisi pe šu rapku, loñ ma iñi nu kemwu; ã elos aksruksruk al.

15. Æ El fwak nu selos, Komwos elos šu akšumwosyi komwos ye mutun metu; ã God etu inšiumwos; tu ma mwolanu yurin met, ma koluklanu ye mutal God.

16. Manu ã ma palu nu ke'l Jon: tukin pal si iño luti ma togusañ lun God, ã met e nu kemwu eoigusyuk nu lã.

17. Æ kosao ã fwalu wañinla fusas liki kitin ma sisik lun manu in wañinla.

18. El šu sisíla mutan kíel, ã mari sienu, el orek kosro: ã el šu mari el šu met tumal sis el la, el orek kosro.

19. ¶ Sie'met gasrup, šu nukomañ nuknuk sienu sisa ã linen srik eõu, ã el eñun nel piñanu len.

20. Æ sie met sigasrup ã Lazarus, šu likiye nu ke mutun oaoa lal, tiñtiñinu ke ruf, 21. ã kenu elos in šuñ nel kutkut in moño ma putatla liki tebu lun met gasrup; ã kutepe, kosro ñaliñul elos tuku ã lou ruf ke'l.

22. Æ ma te oru, tu met sigasrup el miši, ã lipufon elos wis el nu in ãmwel Ebream: met gasrup el miše pe, ã pukpuki.

23. Æ in hell el ñetak mutal, mutu yin mwaioknu, ã liye Ebream lüsela, ã Lazarus in ãmwel.

24. Æ el wowoyuk ã fwak, Papa Ebream,

pakomutuk, ā sipamu Lazarus, tu el isuñye mutun kufin paul nu in kof, ā in eou lo'k; tu ña ñalnu in furur iñi.

25. Ā Ebream el fwak, Mwen, esam tu ke pal kom mol kom es ma mwo lom, ā ouyape Lazarus ma koluk; ā iñi el mwo oi el, ā kom koluk oi yum.

26. Ā kutepe yek liki ma iñi nu kemwtu, maslo kotal elik, sie an lual lulap on; oanu tu elos šu luñši šom iñi mi nu yurum koflanu; ouyape elos koflanu fwas nu yuros šu luñši fwas iño mi.

27. Na el fwak, ke ma iñi ña pre nu šum, papa, tu kom sipa'lot nu lom sin papa tumuk; 28. tu met limikos lik; tu el fwa orek ma lo nu selos, fwini tiu ou iñi elos pe tuku nu yin si iñi lun ñalnu.

29. Ebream el fwak nu sel, Moses ā met palu yurolos: lela elos in loñ olos.

30. Ā el fwak, Mo, papa Ebream, tu fwini sie šom nu yurolos yurin miše mi, elos tufwa auliyuk.

31. Ā el fwak nu sel, Elos fwini tiu loñ Moses ā met palu, ouyape fwini sie molyuk yurin miše mi el koflanu kutoñ olosi.

ŠAPTER XVII.

NA El fwak nu sip met tumal lutlut, Ma koflanu oru tu ma tugulkul a tiu tuku; ā we nu sel, ke šu elos a tuku!

2. Fwin sripsrip eot in tete in kaiwel ā sisella nu mwea, mwo liki tu el aktugulkulye sie sin ma sisik iñi.

3. Komwos liye komwos yuñ; Ma lium el fwin orek ma koluk nu šum, kom kaiyuk nu sel; ā el fwin auliyuk, kom nunok munas nu sel.

4. El fwin orek ma koluk nu šum pal itkos ke len si, ā pal itkos ke len si el fwin siefwil forla nu šum fwakañ, Ña auliyuk; kom fwa nunok munas nu sel.

5. Ā met šap elos fwak nu sin Leum, Kom aklapye lalalfuñi las.

6. Ā Leum el fwak, Lalalfuñi lom fwin oanu futin mustard si, komwos ku in fwak nu sin šak sikemain iñi, Kom fwusak ke oka, ā eoki nu mwea, ā a fwa akos komwos.

7. ¶ Ā šu šumwos met kulanšap lom orek ima, ku kitaun kau, fwa fwak nu sel piyañu, ke el tuku in ima si, Kom šom ā foñyuñ nu ke tebue?

8. Ku kom a la fwak nu sel, Kom akoala supper nuk, ā los kom weni, ā oru nu sik, nu ke ña moño ā nim tari, ā tuk kom tufwa moño ā nim?

9. Ya el kulu nu sin met kulanšap iño tu el oru me šap? Ña mu mo.

10. Ā ouyape komwos, ke komwos tufwa oru ma iño nu kemwu ma šap nu šumwos, komwos fwak, Kem met kulanšap tiu mwo. Kem orenu ma mwo simem in oru.

11. ¶ Ā ma te oru, ke El šom nu Jerusalem, tu El fwas sasla Samaria ā Galili.

12. Ā ke El ilyuk nu in sie an sisik met mutu we, Met leper sie-ñul, šu tu u-iño elos šun ol.

13. Ā elos srukak pusralos ā fwak, Jisus, Met Luti, pakomutas.

14. Ā ke El liye'los, El fwak nu selos, Komwos šom ā luti komwos nu sin met tol. Ā ma te oru, tu, ke elos šom elos nasnas.

15. Ā sie selos, ke el liye tu el kela, el folokla, ā ke pusra lulap el kakšakin God, 16. ā el putatla fokšiu fwi nu ke niel, šuñ kulu nu Sel. Ā el met Samaria.

17. Ā Jisus tupokoan fwak, Ya tiu ma sie-ñul nasnasla ? ka pa ya eu ?

18. Ma a tiu konoio k šu folokla in kakšakin God, metsa iñi mugenu.

19. Ā El fwak nu sel, Kom tuyuk ā šom ; lalalfuñi lom moli komla.

20. ¶ Ā ke met Farisi elos siyuk Sel, pal ña togusañ lun God a fwa tuku, El tupokoan nu selos ā fwak, Togusañ lun God tiu tuku ke ma lik.

21. Elos a tiu fwak, Liye iñi ! ku, liye iño ! tu, liye, togusañ lun God inšiumwos.

22. Ā El fwak nu sin met lutlut, Len a fwa tuku, ke komwos fwa kenu liye sie sin len lun Mwen nutin met, ā komwos a tiu liye.

23. Ā elos a fwak nu šumwos, Liye iñi ; ku,

liye iño : nik komwos som tuk olos, tiu fwas tuk olos.

24. Tu oanu sarom sikmi ye kusra iñi ā ak-kalemye ye kusra iño ; Mwen nutin met a fwa ouyape in len lal.

25. Ā umet El keokiuñ ke ma puspis ā fwil si iñi sis El la.

26. Ā oanu ke len lun Noa, fwa ouyape ke len lun Mwen nutin met.

27. Elos moño, elos nim, elos mari, elos šuñ in mari, [nu ke len si Noa el ilyak nu in oaku, ā šaloñla tuku, ā kanaos elos la nu kemwu.

28. Ā ouyape ke len lun Lot; elos moño elos nim, elos kuko, elos kitala, elos eoki, elos muša : 29. ā ke len si Lot el som liki Sodom ma eaf e ā brimston in kosaoe mi, ā kanaos elos la nu kemwu.

30. Fwa ouyape ke len si Mwen nutin met a fwa sikmi.

31. In len si iño, el šu on fwini mañon lomwu, ā ma lal on in lomwu, lela lun tiu fwuni in esla mao ; ā el šu in ima si, lela el pe lun tiu folokla.

32. Komwos esam mutan kiel Lot.

33. El šu šuk in laño mol lal, fwa tula mao ; ā el šu tula mol lal fwa laño mao.

34. Na fwak nu šumwos, in foñ si iño met luo on fwini kuldš si ; esla sie, ā sie fwa on.

35. Mutan luo tukeni ilil, esla sie, ā sie mutu.

36. Met luo mutu in ima si; esla sie, ā li-kiye sie.

37. Ā elos tupok ā fwak nu Sel, Leum, oiya? Ā El fwak nu selos, Iño yin mano on we, mwon igul elos tukeni šokšok.

ŠAPTER XVIII.

A El kaskas sie pupulyuk nu selos ke ma iñi; tu mwo met pre pal e nu kemwu, ā tiu tutola ke; 2. fwakañ, Sie met nununku el mutu in sie siti, el tiu sañeñ sin God, ā tiu šunakin ke met.

3. Ā sie kotinmas mutu in siti si iño; ā el tuku nu yurol, fwakañ, Kom akšumwosye yu ke met añañ luk.

4. Ā el tiu luñsel ke kutu pal; ā tuk el fwak inšiel, Ā ña fwini tiu sañeñ sin God, ā tiu šunakin met: 5. ā tu kotinmas si iñi el lokoluki yu, ña fwa akšumwosye'la, fwini tiu ou iñi ke pal puspis el tuku, el aktutoye yu.

6. Ā Leum El fwak, Komwos loñ ma met nununku sito fwak.

7. Ya God el tiu akšumwosye met El šulūla la, šu wowoyuk nu Sel len ā foñ, ā el šan olos ma patpat?

8. Ña fwak nu šumwos El šilaklak in akšumwosye'elos la, ā tu ou iñi, ke Mwen nutin

met a tuku, ya El konoioik lalalfuñi on fwalu ?

9. ¶ Ā El kaskas pupulyuk si iñi nu sin kutu šu šifwanu foñyuñ nu selos tu elos met payi, ā sruñu kutenu.

10. Met luo eltal utyuk nu in imwen tēmpel in pre ; sie met Farisi, ā sienu met rošo.

11. Met Farisi el tu ā pre ou iñi inšiel, God, ña kulu nu Šum, tu ña tiu oanu kutenu met, met iñunyar, met tiu payi, met kosro, ku tiu oanu met rošo iñi.

12. Ña lālo pal luo ke wik si, ña kitela aksie-ñulle ke ma nu kemwu ma luk.

13. Ā met rošo tu lūsila el tiu keyuk mutal nu in kosao, tu el tuk inumwel, fwakañ, O God, pakomutuk ña met koluk.

14. Ña fwak nu šumwos, met iñi el oatu nu lom sēl, payi liki sienu : tu elos nu kemwu šu šifwanu akfulatye, tufwa pusisel : ā el šu šifwanu akfwokpapye'l, el a tufwa fulat.

15. ¶ Ā elos wis pe nu yurol kitin tulig, tu El fwa ka 'elosi ; ā ke met tumal lutlut elos liye, elos kai elos yuk.

16. Ā Jisus el pañnolos mi, ā fwak, Lela kitin tulig in tuku nu yuruk, ā tiu igulolosi ; tu sin ma ou iñi ma lun togusañ lun God.

17. Payinu Ña fwak nu šumwos, El šu tiu es togusañ lun God oanu kitin tulig el koflanu ilyuk nu lā.

18. ¶ Ā sie leum el siyuk Sēl, fwakañ, Met

Luti Mwo, Mea ña oru tu mol mu patpat fwa usru luk?

19. Jisus El fwak nu sel, Efwo kom ku pañon yu Mwo? Wañin mwo, siewunu, God.

20. Kom etu ma šap, Nik kom kosro, Nik kom akmus, Nik kom pusupas, Nik kom kikiap, oru mwo nu sin papa tumom ā nine klum.

21. Ā el fwak, Ma iñi nu kemwu ña liauñ ke ña tulig nu iñi.

22. Ā ke Jisus el loñ ma iñi, El fwak nu sel, Ā sie ma sito šum; kom kuko ma nu kemwu ma lom, ā kitelik nu sin met sigasrup, ā a fwa os ma lom in kosao; ā fwasu, fwas tukuk.

23. Ā ke el loñ ma iñi el pakomutu ma lulap: tu el met gasrup lanu.

24. Ā ke Jisus el liye tu el pakomutu ma lulap el fwak, Fuka ma upa nu selos šu gasrup fwa ilyuk nu in togusañ lun God!

25. Tu kosro kamel el fwas sasla kor ke nilal fusas liki met gasrup ilyuk nu in togusañ lun God.

26. Ā elos šu loñ mao, elos fwak, Na šu ku tu el tufwa mol?

27. Ā El fwak, Mao met elos koflanu oru, God el ku in oru.

28. Na Piter el fwak, Liye, kem likiye ma nu kemwu, ā fwas tukum.

29. Ā El fwak nu selos, Payinu Ña fwak

nu šumwos, Wañin met šu likiye lom, ku kie tuma, ku lel, ku kien nıtu, ku tulig, ke togu-sai lun God, 30. el a tiu es ma pusliki ke pal si iñi, a in fwal fwa tuku mol ma patpat.

31. Na El es sie-ñul-luo, a fwak nu selos, Liye, kut fwasyuk nu Jerusalem, a ma nu kemwu ma met palu šimüsle ke Mwen nutin met fwa orek tari.

32. Tu fwa asalañ nu sin met Pegan, a ak-sruksrukal, a aknuntal, a anel : 33. a elos tu fwa sruñlul, a uni'lye : a len si aktolu el fwa siefwil molyuk.

34. A wañinu ma iñi elos etu : a kas si iñi mwukla luk elos, a elos tiu etu ma iñi ma kaskas ke.

35. ¶ A ma te oru, ke El fwas apkurun nu Jeriko, sie met kun el mutu pupaneku ñus.

36. A ke el loñ met puspis fwas alukela, el siyuk, Mea si iñi.

37. A elos fwak nu sel, Jisus lun Nazaret fwas alukela.

38. A el wowoyuk, fwakañ, Jisus Mwen nutin Devid, pakomutuk.

39. A elos šu fwas met kaiyuk nu sel lun misla ; a el wowoyuk yokliki, Mwen nutin Devid, pakomutuk.

40. A Jisus tu a šap elos in wis el nu yu-rol. A ke el tuku apkurun, El siyuk sel, 41. fwakañ, Mea kom luñšom Na'n oru nu šum ? A el fwak, Leum, tu ña'n ñutalik.

42. Ā Jisus el fwak nu sel, Kom nūtalik : lalalfuñi lom moli kom.

43. Ā kitin misiñi el nūtalik, ā fwas tuk ol, kaksakin God: ā met e nu kemwu ke elos liye, elos on nu sin God.

ŠAPTER XIX.

A Jisus el utyuk ā fwas sasla Jeriko.

2. Ā liye, sie met ē Zakeus, šu leum yurin met rošo, ā el iñi met gasrup.

3. Ā el šuk in liye'l Jisus, šu El; ā koflanu ke met puspis, tu el met futoto.

4. Ā El kasus nu met, ā fwunyuk nu wulin šak sikamor in liye'l; tu El tufwa fwas alukela.

5. Ā ke Jisus tuku nu yin si, El nētak, ā liye'l, ā fwak nu sel, Zakeus, kom šilaklak in fwuni: tu misiñi Na mutu in lom šum.

6. Ā el šilaklak, ā fwuni, ā eñun as El.

7. Ā ke elos liye, elos nu kemwu torkaskas, fwakañ, Tu El šom in kawuk sin sie met šu koluk.

8. Ā Zakeus el tu, ā fwak nu sin Leum, Liye, Leum, tafwu ma luk ña šuñ nu sin met sigasrup; ā ña fwini es kutu ma liki sienu met, ke ma sito, ña aolla pe ā šuñ nu sel ma akosle ka.

9. Ā Jisus fwak nu sel, Len si iñi ma laño tuku nu lom si iñi, tu el ouyape mwen nutin Ebream.

10. Tu Mwen nutin met El tuku in šuk ā mol ma tūla.

11. ¶ Ā ke elos loñ ma iñi, El laesla ā kas sie pupulyuk, tu El apkurun nu Jerusalema, ā tu elos nunku mu tu togusaī lun God fwa sikmi kitin misiñi.

12. Ke ma iñi El fwak, Sie leum el šom nu yin lūsila in šifwanu es mwulal togusaī, ā tu fwa foloko.

13. Ā el pañon mu met kulansap sie-ñul lal, ā šuñ nu selos muni paun sie-ñul, ā fwak nu selos, Komwos kukakin nu ke pal si ña tufwa tuku.

14. Ā met yin sel elos sruñ al, ā sipaot sie kas tuk ol, fwakañ, Kem sañes tu met si iñi togusa lumem.

15. Ā ma te oru, tu ke el foloko, el es togusaī lal tari, na el šap in pañon mu met kulansap iño nu sel, nu sin šu el šuñ muni nu sel met, tu el fwa etu ma yikas elos nu kemwu laesla ke kuko.

16. Ā masi meta tuku, fwakañ, Leum, paun si lom laesla paun sie-ñul.

17. Ā El fwak nu sel, Mwonu, kom met kulansap mwo; tu kom payi ke kitin ma sisik, kom tufwa es mwol lun siti sie-ñul.

18. Ā masi akluo tuku, fwakañ, Leum, paun si lom laesla paun limikos.

19. Ā el fwak ouyape nu sel, Kom pe mwol lun siti limikos.

20. Ā sienu tuku, fwakañ, Leum, liye, pa iñi paun si lom ma ña liauñ likiye on in napkin ; 21. tu ña šaņeñ šum, tu kom met upa si ; kom srukak ma kom tiu likiye, ā kosroini ma kom tiu takunalik.

22. Ā el fwak nu sel, Likin olum ña tufwa nununke kom, komi met kulansap koluk. Kom etu tu ña met upa si, srukak ma ña tiu likiye, ā kosroini ma ña tiu takunalik ; 23. ke ma iñi, efwo kom ku tiu šuñ muni luk nu in bank, tu ke ña foloko ña tufwa es ma luk wi kutepe ?

24. Na El fwak nu selos šu tu apkurun, Esla luk el paun si, ā šuñ nu sel šu paun sie-ñul ma lal.

25. (Ā elos fwak nu sel, Leum, paun sie-ñul yurol.)

26. Tu ña fwak nu šumwos, Nu selos nu kemwu šu os ma la, šuñ pe ; ā el šu wañin ma lal esla ma lal luk el.

27. Ā tu met lokwalok iño luk, šu sañes tu ña togusa lalos, wis elos mi, ā onelosi ye mutuk.

28. ¶ Ā ke El kaskas ma iñi tari, El fwas met, fwasyuk nu Jerusalem.

29. Ā ma te oru, ke El tuku apkurun nu Betfes ā Betani, nu ke eol pañpañ Oliv, El sipaot luo tumal lutlut, 30. fwakañ, Komtal fwasot yin sisik meto : ke komtal utyuk nu lū komtal tufwa konoioik kolt kopuri, wañin met mutu fwe met ; tula'l la, ā usi.

31. Ā fwin sienu met siyuk sumtal, Efwo komtal ku tula'l la? komtal fwak nu sel ma iñi, Tu Leum luñsi el.

32. Ā eltal šu El sipaot, eltal somot, ā kono-iok oanu El fwak nu seltal.

33. Ā ke eltal tulala^a kolt, elos šu ma natu fwak nu seltal, Efwo komtal ku tulala kolt?

34. Ā eltal fwak, Tu Leum el luñsi el.

35. Ā eltal wis el nu yurin Jisus; ā elos fili ye nuknuk lalos on fwin kolt, ā elos liki'lye Jisus fwe.

36. Ā ke El šom, elos lakunalik nuknuk lalos ineku.

37. Ā ke El fwas apkurun nu yin oatu fwin eol Oliv mi, elos nu kemwu sin met lutlut mutamwauk in eñun ā on nu sin God ke pusra lulap ke ma nu kemwu me orek ma lulap ma elos liye met; 38. fwakañ, Inši mwowo Togusa šu tuku in ē Jeova; misla nu in kosao, ā mwolanu yin fulat liki nu kemwu.

39. Ā kutu sin met Farisi yurin met puspis tukeni elos fwak nu Sel, Met Luti, kaiyuñ met tamom lutlut.

40. Ā El tupokoñ ā fwak nu selos, Na fwak nu šumwos, tu elos iñi fwin misla, kitin misiñi eot elos tufwa wowoyuk.

41. ¶ Ā ke El fwas apkurun, El liye siti, ā tuñ nu ke, 42. fwakañ, Kom fwino etu met, aok kom, aok in len si iñi len lom, ma oma lun misla lom! pa iñi mwuknullos la liki mutom.

43. Tu len tufwa tuku nu fwom, ke met lokwalok lom elos tufwa orauk niin šan apin komweni, ā mutu apin kom la, ā kulus kom la apneni nu kemwu.

44. Ā elos fwa akfwelye kom la nu ke fok, ā tulig nutum wi kom lā ; ā in kom elos tiu likiye sie eot fwin sie : tu kom tiu etu pal si Leum el tuku nu yurum.

45. Ā El utyuk nu in tempel, ā mutamwauk in sisle elos šu kitale ā elos šu kuko ; 46. fwakañ nu selos, Ma šimusla, Lom Sik imwen pre, ā komwos orala ma inluf lun met iñunyar.

47. Ā El lutlut piñanu len nu in tempel. Ā met tol fulat ā met šim ā leum lun metu, elos šuk in uni'lye, 48. ā elos koflanu konoik ma elos fwa oru ; tu met e nu kemwu ke nu ma lulap in loñ ol.

ŠAPTER XX.

MA te oru, ke sie sin len iño, ke El luti nu sin met nu in tempel, ā luti mwo šašu, met tol fulat ā met šim wi met elder elos tuku nu yurol, 2. ā kaskas nu Sel, fwakañ, Kom oru nu šes, ke šap šu kom oru ma iñi ? ku šu šiot nu Šum šap si iñi ?

3. Ā El tupokoañ ā fwak nu selos, Na pe siyuk šumwos ke masi ; ā tupok mu nu sik.

4. Baptais lun Jon, ya in kosaoe mi, ku yurin met mi ?

5. Ā elos šifwanu asiuki sie sin sie, fwakañ, Kem fwin fwak, In kosaoe mi; El tufwa fwak, Ke ma iñi efwo komwos ku tiu lalal-fuñ ol.

6. Ā kem fwin fwak yurin met mi; met e nu kemwu tufwa tuñal kit; tu elos nunku mu Jon el met palu.

7. Ā elos tupok, elos koflanu fwak ma ya.

8. Ā Jisus el fwak nu selos, Ña pe tiu oru nu šumwos ke šap šu Ña oru ma iñi.

9. ¶ Na El mutamwauk in kaskas nu sin met pupulyuk si iñi; Sie met el eok ima fain si, ā filauñ nu sin met ima, ā šom nu yin lūsila ke pal lūlis.

10. Ā ke pal fwol el sipaot met kulanšap nu sin met in ima si, tu elos sipamu nu sel fwako in ima fain si; ā met in ima si elos sruñlul, ā sipa'lot pusinpo.

11. Ā el siefwil sipaot sie pe met kulanšap; ā elos sruñlul pe, ā ora'l koluk, ā sipa'lot pusinpo.

12. Ā el siefwil pe sipaot ma si aktolu; ā elos konta'lye pe, ā sis el la liki.

13. Na leum lun ima si el fwak, Mea ña fwa oru? Ña tufwa sipaot mwen kulu si nutig; elos a la šunakunal ke elos liye'l.

14. Ā ke met in ima si liye'l, elos šifwanu asiuki sie sin sie, fwakañ, El iñi met usru; fwasu, kut in uni'lye, ā usru tufwa las.

15. Ā elos sis el la liki ima fain si, ā uni'lye.

Ke ma iñi, mea leum lun ima fain si tufwa oru nu selos ?

16. El a fwa tuku ā on'elos la met in ima fain si, ā el tufwa šuñ ima fain si nu sin kutenu. Ā ke elos loñ, elos fwak, Mo, tiu ou iñi.

17. Ā El šo elosi ā fwak, Ke ma iñi, mea ma iñi ma šimusla ? Eot si ma met muša sila met, ma iñi on in srumwosrik in eot.

18. El šu tufwa putatla fwin eot si iñi tufwa mušala ; ā on fwin šu mao fwa putatla, tufwa ili'lye nu ma sisik.

19. ¶ Ke auu si iñi met tol fulat ā met šim olos sriki in filiye paolos fwel ; ā elos šañ-eñ sin metu : tu elos etu tu El kaskas pupul-yuk si iñi lain alos.

20. Ā elos šan ol, ā sipaot met kwakas šu šifwanu srifwe in ora'los met payi, tu tufwa srukie kas lal, ou tu elos tufwa asalañ nu in ku ā nu šap lun leum.

21. Ā elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, kem etu tu kom fwak ā luti payi, ā tiu pulesu metu, tu kom luti inek lun God ma šumwos.

22. Ya oul ku tiu oul kut in šuñ kiše nu sin Sisar ?

23. Ā El etu sruf lalos, ā fwak nu selos, Efwow komwos ku srifwe yu ?

24. Luti nu sik penni si, mutun šu, ā šim šu on ke ? Ā elos tupokoañ Ā fwak, Lun Sisar.

25. Ā El fwak nu selos, Ke ma iñi, šuñ nu

sel Sisar ma lun Sisar, ā nu sin God ma lun God.

26. Ā elos koflanu srukīe kas lal ye mutun metu : ā elos lut ke ma El tupok, ā elos misla.

27. ¶ Na kutu sin met Saddusi elos tuku nu yurol, šu fwak wañin siefwil molyuk ; ā elos siyuk Sel, 28. fwakañ, Met Luti, Moses el šim nu šes, Met sinu fwin met lel miši, mutan kiel, ā mogul miši wañin tulig, tu met lel el es mutan kiel, ā orek fute nu sin met lel.

29. Ke ma iñi tamulel itkos ; ā masi meta el es mutan kiel, ā miši wañin tulig.

30. Ā masi akluo es el pe kiel, ā el miši wañin tulig.

31. Ā masi aktolu es el ; ā ouyape met itkos ; ā elos tiu likie tulig, ā elos miši.

32. Ā tuk olos mutan el miše pe.

33. Ke ma iñi ke pal molyuk el mutan kien šu selos ? tu met itkos as al mutan kielos.

34. Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Tulig nutin fwalu elos mari ā šuñ in mari : 35. ā tu elos šu mwo ou tu elos fwa es fwal iño ā molyuk yin miše mi, elos tiu mari, ā tiu šuñ in mari.

36. Tu elos koflanu siefwil miši ; tu elos oan lipufon ; ā elos tulig nutin God, ā tulig nutin siefwil molyuk.

37. Ā tu met miši siefwil molyuk, aok Moses el luti nu ke tušak, ke el pañon Jeova,

God lun Ebream, ā God lun Aisaak, ā God lun Jakob.

38. Tu El tiu God lun met miši, tu lun met mol: tu met nu kemwu mol nu Sel.

39. Na kutu sin met šim elos tupokoan fwak, Met Luti, kom kaskas mwo.

40. Ā tugin ma iñi elos tiu pulaik in siyuk Sel kutu mao.

41. Ā El fwak nu selos, Fuka elos Fwak Kraist Mwen nutin Devid?

42. Ā Devid el šifwanu fwak in buk in Psalm, Jeova el fwak nu sin Leum luk, Kom mutu on le pouk leyut, 43. nu ke pal si Na orek met lokwalok lom me lañon nium.

44. Ke ma iñi Devid El pañol Leum, na fuka El mwen natal?

45. Na ke met e nu kemwu loñ, El fwak nu sin met tumal lutlut, 46. Komwos liauñ met šim, šu kenu fwafwasyis in nuknuk lūlis, ā luñši paiñuk in imwen kutakot, ā niin mutu fulat in imwen lolñok, ā ye op niin kofwo: 47. šu kanaosla lom sin kotinmas, ā ke kia-pun pre lūlis: elos iñi es lusla ma lulap.

ŠAPTER XXI.

AEL ñetak, ā liye met gasrup šuñ kiše lalos nu in niin fwil tatū.

2. Ā El liye pe sie kotinmas sigasrup el šuñ nu lū kitin muni sisik luo.

3. Ā El fwak, Payi Na fwak nu šumwos, tu

kotinmas sigasrup iñi el šuñ nu lū yok luk elos nu kemwu.

4. Tu elos iñi nu kemwu ke ma puspis lalos šuñ nu ke kiše lun God ; ā el ke sigasrup lal šuñ nu lū ma nu kemwu me mol lal.

5. ¶ Ā ke kutu kaskas ke tempel, fuka ma yinla ke eot mwo ā me kiše El fwak, 6. ke ma iñi ma komwos liye, len a fwa tuku in len sa sie eot fwa tiu on fwin sie, mao a moguklanu.

7. Ā elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, ā ma iñi a orek ña ? ā akul šu ke ma iñi tufwa orek ?

8. Ā El fwak, Liauñ tu met tiu kiape komwos la ; tu met puspis fwa tuku in Ēk, fwakañ, Ña Kraist ; ā apkurun pal si : [ke ma iñi] komwos tiu šom tuk olos.

9. Ā ke komwos loñ meun ā moguku, nik komwos šañeñ ; tu ma iñi fwa tuku met ; tu tiu kitin misiñi safla.

10. Na El fwak nu selos, Sie an, tufwa tuyuk lain sie an, ā togusañ lain togusañ.

11. Ā rarrar ma lulap, in kutu an, ā sral, ā lolo ; ā me aklañuñ lulap ā akul lulap sikmi in kosaoe mi.

12. Ā met ma iñi tuk, elos tufwa likiye pao-los on fwomwos, ā kolyañ komwos, in es komwos yuñ nu ke lolñok, ā nu in prison, ā in kol komwos la ye mutun togusa ā leum ke Ēk.

13. Ā ma iñi fwa oru nu šumwos ke ma lo.

14. Ke ma iñi, komwos oru inšiumwos, in tiu nunkauk met ma komwos tufwa tupok tuk.

15. Tu Na fwa šiot nu šumwos oalu ā lalmet-met, ma met lokwalok nu kemwu lomwos elos koflanu mu sito, ā koflanu tupuk ka.

16. Ā kie tuma, ā met lili, ā met sou, ā met kawuk, elos tufwa tukakin komwos yuk; ā elos fwa oru tu kutu šumwos fwa miši.

17. Ā met e nu kemwu tufwa sruñe komwos la ke Ēk.

18. Ā sugo aunšiuwomwos a fwa tiu wañ-inla.

19. Komwos mol āunumwos ke moñfusas lomwos.

20. Ā ke komwos a fwa liye un met meun apneni Jerusalem, na komwos etu tu apkurun in mušal lanu mao.

21. Na lela elos šu mutu in Judea in kasus nu fwin eola; ā lela elos šu mutu infulwe fwala liki; ā lela elos šu mutu in kutenu an in tiu fwas utyuk nu lū.

22. Tu len iñi len in anwuk, tu ma nu kemwu ma šimusla met fwa payikin.

23. Ā we nu selos šu putete, ā nu selos šu katiti in len iño! tu a fwa mwaiok ma lulap in fwalu, ā siluñ nu fwin met iñi.

24. Ā elos a fwa putatla ke mutun kutlas, ā a fwa kol komwos la met srou nu in an nu

kemwu; ā met Pegan elos tufwa loñye Jeru-
salem, nu ke pal si lun met Pegan tufwa
payikin.

25. Ā a fwa akul in fwatu, ā malem, ā itu;
ā on fwalu fosña lun metu wi toninfoñ;
mwea ā nua ñurñur; 26. inšien met munasla
ke šañeñ, ā ke šukuk ma a tuku nu fwalu:
tu ku in kosao a fwa kususus.

27. Ā na elos fwa liye Mwen nutin met tuku
in pukunieñ ke ku ā ma mwowou ma lulap.

28. Ā ke ma iñi mutamwauk in te oru, na
komwos ñetak, ā keyuk šiufwomwos; tu me
mol lomwos apkurun.

29. Ā El fwak nu selos sie pupulyuk; Liye
šak fig, ā šak nu kemwu; 30. iñi ke elos sru-
nak, komwos liye ā šifwanu etu tu akurun
pal fwol.

31. Ouyape komwos, ke komwos liye ma iñi
te oru, komwos etu tu tegusañ lun God
akurun.

32. Payinu Ña fwak nu šumwos, Fwil si iñi
a tiu wañinla, nu ke ma nu kemwu fwa
payikin.

33. Kosao ā fwalu a wañinla, ā kas luk a tiu
wañinla.

34. Ā komwos liye komwos, fwini tiu ou iñi
inšiumwos tufwa toas ke srital koluk, ā sruñ,
ā inšie ke mol si iñi, ā len si iño fwa tuku nu
fwomwos komwos nūkin ka.

35. Tu oanu sruf el a fwa tuku on fwelos nu

kemwu šu mutu on fwın mutun fwal e nu kemwu.

36. Ke ma iñi komwos šano, ā pre pal e nu kemwu, tu komwos fwa mwo in fwala liki ma nu kemwu fwa te oru, ā in tu ye mutun Mwen nutin met.

37. Ā ke len El luti nu in tempel; ā ke foñ El šomot, ā mutu fwın eol pañpañ Oliv.

38. Ā met e nu kemwu elos tuku u-lutue nu yurol nu in tempel, tu in loñ ol.

ŠAPTER XXII.

IÑI kurun kofwo lun bred tiu pulolak, pañpañ Alukela.

2. Ā met tol fulat ā met šim elos šuk fuka elos tufwa uni'lye; tu elos šañeñ sin metu.

3. Na Satan el ilyuk nu in Judas mwulal Iskariot, el sie sin sie-ñul-luo.

4. Ā el šomot, ā papu yurin met tol fulat ā kaptin, fuka el tufwa tukakunulak nu selos.

5. Ā elos eñun, ā mwuleuñ in šun muni nu sel.

6. Ā el tukakunañ ā šuk pal mwo in tukakunulak nu selos, ke wañinu met si.

7. Na len si lun bred tiu pulolak tuku, ke uniye me alukela.

8. Ā El sipaot Piter ā Jon, fwakañ, Komtal šom ā ako alukela nu šes, tu kut fwa moño.

9. Ā elos fwak nu Sel, An ya kom luñšom tu ketal ako?

10. Ā El fwak nu selos, Liye ke komtal utyuk nu in siti, sie met el wis ale in kof si el tufwa šun komtal; komtal fwas tukol nu in lom el tufwa utyuk nu we.

11. Ā komtal tufwa fwak nu sin met kato lun lomwu, Met Luti el fwak nu šum, Pa ya fokil sin metsa, yin Ņa tufwa moño alukela yurin met tumuk lutlat?

12. Ā el tufwa luti nu šumtal sie fokil lulap lūn ako tari; komtal ako iño.

13. Ā eltal šom ā konoioik oanu El fwak nu seltal: ā eltal akoa alukela.

14. Ā ke auu si tuku, El foñyuñ nu ke te bue, ā met šap sie-ñul-luo oelul.

15. Ā El fwak nu selos, Ņa kenu ma lulap in moño alukela iñi yurumwos met Ņa keoki-
uñ tuk: 16. Tu Ņa fwak nu šumwos, Ņa tiu siefwil moño ma iñi tuk, nu ke pal si fwa payikin in togusaī lun God.

17. Ā El es kup, ā šuñ kulu, ā fwak, Komwos es ma iñi, ā kitelik yurumwos; 18. tu Ņa fwak nu šumwos, Ņa a fwa tiu nim fok in fain, nu ke pal si togusaī lun God a fwa tuku.

19. ¶ Ā El es bred, ā šuñ kulu, ā kunšalik, ā šuñ nu selos, fwakañ, Ma iñi monuk, ma šiot ke komwos; oru ma iñi in esam yu.

20. Ouyape kup tukin supper, fwakañ, Kup si iñi mwilkas šašu ke sa'k, ma širor ke umwos.

21. Tu, liye, pon šu tukakin yu yuk wi yu on fwin tebue.

22. Ā payi Mwen nutin met el šom, oanu ma papu met; tu we nu sin met iño šu tukakunulak!

23. Ā elos mutamwauk in siyuk nu selos sie sin sie, šu selos a fwa oru ma iñi.

24. ¶ A ouyape sie akukain tuku nu yurolos, šu selos fwa fulat liki nu kemwu.

25. Ā El fwak nu selos, Togusa lun met Pegan elos leum lalos; ā elos šu leum lalos elos pañpañ leum kulañ.

26. Ā komwos tiu ou iñi; tu el šu fulat yurumwos, lela lun oanu met fwus; ā el šu leum oanu el šu kulansap.

27. Ka šu yok, el šu foñyuñ nu ke tebue, ku el šu kulansap? ya tiu el šu mutu moño? ā Na yurumwos oanu el šu kulansap.

28. Komwos elos šu wi yu mutu ke mel luk.

29. Na šiot mwol nu šumwos ke togusaī oanu Papa tumak El šī mwol nu Sik; 30. tu komwos tufwa moño ā nim fwin tebu luk in togusaī luk, ā mutu fwin me mutu lun leum, ā nununku sruf sie-ñul-luo lun Israel.

31. ¶ Ā Leum El fwak, Saimon, Saimon liye, Setan el luñsel es kom, tu el likliki kom oanu wit: 32. Ā Na pre ke kom, tu lalalfuñi lom tiu wañinla: tu ke kom forla, kom akkeiela met lili lom.

33. Ā el fwak nu Sel, Leum, ña ako in wi Kom nu in prison ā nu ke miši.

34. Ā El mu, Ña fwak nu sum, Piter, mwoñ sisa tiu kakla misiñi, nu ke pal si kom fwa lafwekin pal tolu tu kom tiu ete yu.

35. Ā El fwak nu selos, Ke Ña sipe komwosla wañin nukin muni, ā tiu nuk ke fwa-fwasysis, ā tiu faluk, ya kutu fwos yurumwos? Ā elos mu, Wañin.

36. Na El fwak nu selos, Tu iñi, el šu nukin muni yurol, lela lun es, ā ouyape nuk ke fwafwasysis: ā el šu wañin kutlas ma lal, lela lun kukakin nuknuk lal, ā moli sie.

37. Tu Ña fwak nu sumwos, tu ma iñi ma šimusla a fwa payikin ke Ña, Ā elos oaku-lañ nu ke met koluk: tu mao keik a fwa payikin.

38. Ā elos fwak, Leum, liye, kutlas luo iñi. Ā El fwak nu selos, Tari.

39. ¶ Ā El fwas liki ā som, oanu El oru met, nu ke eol Oliv, ā met tumal lutlut pe fwas tuk ol.

40. Ā ke El tuku nu an si, El fwak nu selos, Komwos pre tu komwos tiu ilyuk nu in mel.

41. Ā El šom luk elos oanu eot sisiwot, ā sikukmutunti, ā pre, 42. fwakañ, Papa, kom fwın luñšom, esla kup si iñi liki yu; ā tiu ou Ña luñsik, tu ou kom luñšom.

43. Ā sie lipufon sikmi in kosaoe mi nu yurol, in akkui El.

44. Ā El keokiuñ, ā inšiauñ pre ma lulap, ā fwiol oanu sa tul lulap nu in foko.

45. Ā ke El tuyuk liki pre, ā tuku nu yurin met tumal lutlut, El konoī olos yuk la motul ke asor, 46. ā El fwak nu selos, Efwo komwos ku motul? tukakak ā pre, fwin tiu ou iñi komwos ilyuk nā in mel.

47. ¶ Ā iñi ke El kaskas, liye elun met si, ā el šu pañpañ Judas, sie sin sie-ñul-luo, el fwas met elos tuk, ā kolikiuñ nu yurin Jisus in ñok ol.

48. Ā Jisus El fwak nu sel, Judas, ya kom tukakunak Mwen nutin met ke ñok?

49. Ā ke elos šu tu apnu'laini liye ma fwa te oru, elos siyuk Sel, Leum, ya kem poki ke kutlas?

50. Ā sie selos, el poki met kulanšap lun met tol fulat, ā otala sral leyut.

51. Ā Jisus tupokoāñ ā fwak, Tarinu ma iñi. Ā El kalye sral, ā akkei el la.

52. Na Jisus fwak nu sin met tol fulat, ā kaptin lun tempel, ā met elder, šu tuku nu yurol, Ya komwos tuke liki oanū lain met iñunyar, ke kutlas ā šaku?

53. Ke Na wi komwos in tempel piñanu len, komwos tiu sralmu pomwos lain yu; tu iñi auu lomwos, ā ku lun los.

54. ¶ Na elos es El, ā kol ol, ā wis El nu in lom sin met tol fulat. Ā Piter el fwas lūsela tuk.

55. Ā ke elos tanak e infulwin lomwu, ā tu-keni mutu, Piter el oelulos mutu.

56. A sie mutan fwus el liye'l ke el mutu mutun e, ā el sui'lye, ā fwak, Met si iñi el pe oelul.

57. Ā el lafwekunal, fwakañ, Mutan, ña tiu eta'l.

58. Ā kitin pal tuk sie pe el liye'l, ā fwak, Kom pe sie selos. Ā Piter el fwak, Met, mo.

59. Ā akurun auu si tuk, sie pe el fwaknu fwakañ, Payinu el iñi pe oelul; tu el met Galili.

60. Ā Piter el fwak, Met, ña tiu etu ma kom fwaku. Ā kitin misiñi ke el kaskas, mwon sisa kakla.

61. Ā Leum El tapulle, ā ñetañ nu sel Piter. Ā Piter el esam kas lun Leum fuka ma El fwak nu sel, Met mwon sisa kakla tuk, kom tufwa laflafwekin yu pal tolu.

62. Ā Piter el som, ā tuñ ma lulap.

63. ¶ Ā met šu sruki'lye Jisus, elos aksruk-sruk al, ā pook ol.

64. Ā ke elos nukomla mutal tari, elos pukil mutal, ā siyuk Sel, fwakañ, Kom polyauk šu pouk kom.

65. Ā ma puspis pe ma koluk lanu elos kas-kas lain ul.

66. Ā ke lenelik, met elder lun met ā met tol fulat ā met šim elos tukeni, ā kol ol nu in mwolil lalos, fwakañ, 67. Ya kom Kraist?

fwak nu šes. Ā El fwak nu selos, Ņa fwın fwak nu šumwos, komwos a tiu lalal-fuñi.

68. Ā Ņa fwın siyuk pe nu šumwos, komwos a tiu tupok mu nu sik, tiu lela tu Ņa in šom.

69. Tuko Mwen nutin met El tufwa mutu on le paul leyut lun ku lun God.

70. Na elos nu kemwu fwak, Ke ma iñi, ya kom Mwen nutin God? Ā El fwak nu selos. Komwos fwak tu Ņa el.

71. Ā elos fwak, Efwo kem ku šuk kutepe ma lo? tu kem šifwanu loñ ke oalul.

ŠAPTER XXIII.

Ā ELUN met nu kemwu elos tuyuk, ā kol ol nu sel Pailat.

2. Ā elos mutamwauk in ko al, fwakañ, Kem konoioik met si iñi El aksito'yela met an sa, ā oru lun tiu šuñ kiše nu sin Sisar, fwakañ, Tu El šifwanu Kraist sie togusa.

3. Ā Pailat el siyuk Sel, fwakañ, Ya kom Togusa lun met Ju? Ā El tupokoañ nu sel ā fwak, Kom fwak mao.

4. Na Pailat el fwak nu sin met tol fulat, ā nu sin metu, Wañin ma sito ña konoioik ke met si iñi.

5. Ā elos fwaknu, fwakañ, El kaifwiru metu, luti an Ju nu kemwu, mutamwauk Gali-li mi nu yin si iñi.

6. Ke Pailat El loñ ke Galili, el siyuk El la met Galili ku sito.

7. Ā ke el etu tu El ma lun an sin Erod, el sipa'lot nu sin Erod šu šifwanu muta pe nu Jerusalem ke pal si iño.

8. Ā ke Erod liye'l Jisus, el eñun ma lulap; tu ma patpat el kenu liye'l, tu el loñ ma puspis ke'l; ā fwensok lal in liye kutu menmen ma El oru.

9. Na el siyuk Sel ke kas puspis; ā wañin ma El tupok nu sel.

10. Ā met tol fulat ā met šim elos tu ā kaskas lain ul ma lulap.

11. Ā Erod wi met meun lal orek ma koluk lanu nu Sel, ā ąksruksruk al, ā nukmulañ ke nuknuk mwolanu, ā siefwil šipa'lot nu sel Pailat.

12. Ā len si iño Pailat ā Erod eltal ka-wukin sie sin sie; tu met eltal eokasei sie sin sie.

13. ¶ Ā Pailat, ke el pañon mu nu sie met tol fulat ā leum ā metu, 14. el fwak nu selos, Komwos wis met si iñi nu yuruk, oanu sie šu aksitoeye metu; ā, liye, ña siyuk ol met ye mutomwos, ā wañin ma sito ña konoiook ke met si iñi, ke mao komwos kaskas lain ul.

15. Āok, Erod ouyape; tu ña sipe komwos nu yurol: ā, liye wañinu ma El oru tu El miši.

16. Ke ma iñi ña tufwa sruñlul, ā tula'l la.

17. (Tu ke tupek el tulala sie nu selos ke kofwo.)

18. Ā elos tukeni nu sie wowoyuk, fwakañ, Eslanu met si iñi, ā tula'l la Barabbas nu šes.

19. Ke sie meun in siti, ā ke akmus elos sis el la nu in prison.

20. Ke ma iñi Pailat, tu el luñsel tula'l la Jisus, el siefwil kaskas nu selos.

21. Ā elos wowoyuk, fwakañ, Uni'lye on ke šaksiñ sugo, uni'lye on ke šaksiñ sugo.

22. Ā el fwak nu selos pal si aktolu, Efwo, mea ma koluk ma El oru? Wañinu ma ña konoioke' tu El miši. Ke ma iñi ña fwa sruñlul, ā lela lun šom.

23. Ā elos oru ma lulap ke pusra lulap tu El miši on šaksiñ sugo; ā pusralos ā pusren met tol fulat elos penla.

24. Ā Pailat el šap in oru oanu elos siyuk.

25. Ā el tulala nu selos el šu ke sie meun ā akmus sisila nu in prison, šu elos siyuk ka; ā el asalañ Jisus nu ke ma luñši lalos.

26. ¶ Ā ke elos kololot, elos srukke sie Saimon, met Kurene, ke el tuke liki an si, ā elos likiye šaksiñ on fwel, tu el wis mao tukin Jisus.

27. Ā elun met ma lulap fwas tuk ol, ā mutan, šu ašor ā tuñnu ke'l.

28. Ā Jisus el tapulla nu selos fwak, An nutin Jerusalem, komwos tiu tuñ ke Ña, tu tuñ ke komwos, ā ke tulig nutumwos.

29. Tu, liye, len a fwa tuku, in len šu elos tufwa fwak, Inši mwowo mutan mwuskul, ā inšie šu tiu putete, ā titi šu tiu katiti.

30. Na elos fwa mutamwauk in fwak nu ke eol, Komwos putatla nu fwus; ā nu ke eol sisik, Komwos afwin kit la.

31. Tu elos fwin oru mā iñi ke šak mol, fuka ke šak masla ?

32. A ouyape luo pe, met koluk, oelul koko-ot in anwuki.

33. ¶ Ā ke elos tuku nu an si pañpañ Kalvari, iño elos uni'lye on ke šaksiñ sugo, a met koluk, sie on le paul leyut, ā sie on lesi.

34. Na Jisus el fwak, Papa nunok munas nu selos, tu elos tiu etu mā elos oru. Ā elos eselik nuknuk lal, ā šuk fwo.

35. Ā met elos tu liye. Ā met leum pe oel-los aksruksruk al, fwakañ, El molūla kutenu, lela lun šifwanu mol El la, El fwin Kraist, ma sulū lun God.

36. Ā met meun elos ouyape aksruksruk al, tuku nu yurol, ā šuñ finegar nu Sel, 37. ā fwakañ, Kom fwin Togusa lun met Ju, Kom šifwanu moli kom.

38. Ā ma šimula pé elos šim, yetal ke letter lun Grik, ā Roma, ā Hebru ,EL IÑI TOGUSA LUN MET JU.

39. ¶ Ā sie sin met koluk, šu sripsripyuk, el kas ko nu Sel, fwakañ, Kom fwin Kraist, kom šifwanu moli kom ā ketal.

40. Ā sienu tupokoān kaiyuk nu sel, fwakañ, Ya kom tiu šaṇēn sin God, tu kom lisyikla ouyape?

41. Ā kital fwol ka; tu kital es mol ke me orekma las; ā met si iñi wañin ma koluk ma El oru.

42. Ā el fwak nu sin Jisus, Leum, esam yu ke kom fwa tuku nu in togusaī lom.

43. Ā Jisus el fwak nu sel, Payinu Ņa fwak nu šum, Len si iñi kom wi yu mutu in Paradais.

44. Ā akurun auu akonkos, ā los on fwal nu kemwu nu ke auu akeu.

45. Ā fwatu los, ā nuknuk lisṇe in tempel mišalik infulwe.

46. ¶ Ā ke Jisus El wowoyuk ke pusra lulap, El fwak, Papa, Ņa likiye nunik in pom! ā ke El fwak ma iñi El miši.

47. Ā ke senturion el liye ma orala, el kakšakin God, fwakañ, Payinu El iñi met payi si.

48. Ā met e nu kemwu šu tukeni nu sie nu ke mao, ke elos liye ma orala, elos tuk inumwolos, ā folokla.

49. Ā elos nu kemwu šu eta'l, ā mutan šu fwas tuk ol Galili mi, tu lūsila, liye ma nu kemwu.

50. ¶ Ā, liye, sie met, ē Josef, met papu: el met mwo, ā met payi: 51. (el iñi tiu oelulos ke papu ā ma elos oru;) el met Arimatea, sie

siti lun met Ju; el šifwanu šano ke togusaĩ lun God.

52. Met si iĩi el šom nu yurol Pailat, ā nuse manol Jisus.

53. Ā el wis il ye, ā nukmula in linen, ā lik-i'lye nu in lufin mas si, ma tufła in eot si, wañin met on lū met.

54. Ā len si iĩo len ako, ā akurun len Sabat.

55. Ā mutan pe, šu oelul tuku Galili mi, elos fwas tuk, ā liye lufin mas si, ā fuka ke manol likiye.

56. Ā elos folokla, ā ako fokin šak keñ ā me akmusra; ā moñla ke len sabat, oanu ke ma šap.

ŠAPTER XXIV.

A LEN si umet ke wik, ke lu-tutañ, elos tuku nu ke lufin mas si, ā wis fokin šak keñ ma elos ako met, ā kutenu oelulos.

2. Ā elos konoioĳ eot si epusla liki lufin mas si.

3. Ā elos utyuk nu lū, ā tiu konoioĳ manol Leum Jisus.

4. Ā ma te oru, ke elos toninfoñ ka, liye, met luo tu yurolos in nuknuk šaromrom.

5. Ā ke elos šaņeñ, ā fokakinye mutalos nu in foko, eltal fwak nu selos, Efwo komwos ku šukun met mol yurin met miši?

6. El tiu os iĩi, tu El molyuk. Komwos esamak fuka ma El kaskas nu šumwos ke El

mutu in Galili met, 7. fwakañ, Mwen nutin mêt fwa etũkyuñ nu in pon met koluk, ā anwuki on kē šaksiñ sugo, ā len si aktolu siefwil molyuk.

8. Ā elos esamak kas lal, 9. ā folokla liki lufin mas si, ā luti ma nu kemwu ma iñi nu sin sie-ñul-sie, ā nu selos nu kemwu šu lūla.

10. Ā Meri Magdalen, ā Joanna, ā Meri nine kiel Jemes, ā kutenu mutan oelulos, šu fwakak ma iñi nu sin met šap.

11. Ā kas lalos oanu kas lusroñten nu selos, ā elos tiu lalalfuñ olos.

12. Na Piter el tuyuk ā kasus nu lufin mas si; ā šumwoli el liye nuknuk linen on yin selos, ā el šomla, ā lut in šiel ke ma te oru.

13. Ā, liye, luo selos eltal šom len si iñi nu sie an sisik pañpañ Emeus, ma lūs liki Jerusalem akurun furloñ on-ñul.

14. Ā eltal tukeni kaskas ke ma nu kemwu ma orala.

15. Ā ma te oru, tu, ke eltal tukeni kaskas ā asiyuki, Jisus el šifwanu fwas apkurun, ā oelultal fwas.

16. Ā mutaltal srou tu eltal tiu eta'l.

17. Ā el fwak nu seltal, Kaskas šu komtal kaskaskin sie sin sie, ke koñtal fwafwasyis ā ašor?

18. Ā sie seltal, šu ē Kleopas, tupokoañ fwak nu Sel, Ya kom metsa mugenu in Jerusalem, ā tiu etu ma te oru iño in len iñi?

19. Ā El fwak nu seltal, Ka mea? Ā eltal fwak nu Sel, Ke Jisus lun Nasaret, šu inēt palu ku ke me orekma ā kas ye mutal God ā met e nu kemwu.

20. Ā fuka met tol fulat ā leum las elos asalañ nu ke paani lun mas, ā uni'lye on ke šaksiñ šugo.

21. Ā fwensok lumem tu El iñi El šu tufwa molūla met Israel. Ā kutepe wi ma iñi, len si iñi len si aktolu tukin ma iñi orekla.

22. Aok, ā kutu mutan ouyape šu wiyus orek kem in lut, šu taño lufin mas si ke lututañ : 23. ā ke elos tiu konoiook manol, elos tuku, fwakañ, tu elos pe liye arurumu lipufon, šu fwak mu El mol.

24. Ā kutu selos šu wi kem šom nu lufin massi, ā konoiook mao oanu ma mutan fwak ; tu elos tiu liye'l.

25. Na El fwak nu selos, O met lalfon, ā matoltol inšiumwos in lalalfuñi ma nu kemwu ma met palu elos kaskas ; 26. Ya tiu mwo tu Kraist el keokiuñ ke ma iñi, ā in ilyuk nu in ma mwowou lal ?

27. Ā mutanwauk mi ke Moses ā met palu nu kemwu, el akkalemye nu selos ma nu kemwu ma šimusla ke'l.

28. Ā elos fwas apkurun nu an si, yin eltal šom nu we : ā El oru oanu tu El fwas nu met kutu.

29. Ā eltal igolol, fwakañ, Kom mutanu yu-

rital; tu ma akurun eukela, ā len foñuni. Ā El ilyūk in mutū yuroltal.

30. Ā ma te oru ke El foñyuñ nu ke tebue yuroltal, El es bred, ā pre, ā kunšalik, ā šuñ nu seltal.

31. Ā mutaltal igakla, ā eltal eta'l; ā El ef-la ye mutalos.

32. Ā eltal fwak sie sin sie, Ya inšius tiu furur inšius, ke El wi ketal kaskas ineku, ā ke El akkalemye Baibel nu šes?

33. Ā eltal tuyuk ke auu si iñi, ā folokla nu Jerusalem, ā konoioke sie-ñul-sie tukeni mutu, ā elos šu oelulos, 34. fwakañ, Payinu Leum El molyuk, ā sikmi nu sel Saimon.

35. Ā eltal fwakak ma oru inganeku, ā fuka eltal eta'l ke kunšalik bred.

36. Ā ke elos kaskas ou iñi, Jisus el šifwanu tu infulwelos, ā fwak nu selos, Misla nu šumwos.

37. Ā elos šañeñ ā mutok ā nunku mu elos liye sie ñun.

38. Ā El fwak nu selos, Efwo komwos ku toninfoñ ā efwo ku silalalfuñi fwasyuk inšiumwos?

39. Komwos liye po'k ā niuk, tu Nanu iñi: kal yu wi ā liye; tu ñun wañin ikwe ā sri, oanu komwos liye keik.

40. Ā ke el kaskas ou iñi tari, El luti nu selos paul a niel.

41. Ā iñi ke elos silalalfuñi ke eñun, ā lut, El

fwak nu selos, Ya os me moño yurumwos yinu?

42. Ā elos šuñ nu Sel ipen ik munmun, ā ipen huni komb.

43. Ā El es ā moño ye mutalos.

44. Ā El fwak nu selos, Ma iñi kas ma Ña fwak nu šumwos, ke Ña mutu yurumwos met, tu ma nu kemwu payikin, ma šimusla in manu lun Moses, ā in ma palu, ā in psalm ke Ña.

45. Na El igasla etu lalos, tu elos in etu Bai-bel: 46. Ā fwak nu selos, Ou iñi ma šimusla ā ou iñi mwo tu Kraist in keokiuñ, ā in mol-yuk yurin miše mi ke len si aktolu: 47. ā tu auliyuk ā ella ma koluk fwa lutiuk in Ēl yin an nu kemwu, mutamwauk nu Jerusa-lem.

48. Ā komwos met lo ke ma iñi.

49. Ā liye, Ña sipaot mwuleuñ lun Papa tumuk nu fwomwos: ā komwos mutanu nu in siti Jērusalem, nu ke pal si komwos tufwa nuknukyuñ ke ku tu lūñ mi.

50. Ā El kololos wot nu ke Betani, ā El sru-kak paul, ā akinšimwowoye'los la.

51. Ā ma te oru ke El akinšimwowoye'los la, etūkla El luk elos, ā utūkyuk nu in kosao.

52. Ā elos ali nu Sel, ā folokla nu Jerusalem ke eñun lulap.

53. Ā pal nu kemwu elos os in tempel kak-sakin ā kulunu nu sin God. Amen.

